

50-LETNICA PARTIZANSKEGA DNEVNICA

Ljudsko slavlje na Vrhu

Proslava je potrdila dejstvo, da ideali Partizanskega dnevnika še živijo - Kulturni program z orkestrom Kras in TPPZ Tomažič - Slavnostni govori Pelhana, Palčiča in Devetaka

SANDOR TENCE

DOBERDOB - Res velika množica ljudi se je včeraj popoldne na Vrhu na doberdobskem Krasu udeležila 50-letnice ustanovitve Partizanskega dnevnika. Prisli so z Goriskega, s Trzaskega, a tudi z Laskega in iz Benecije ter iz obmejnih krajev Slovenije, ki so od vedno zelo tesno življenjsko povezani z našim zamejstvom. Bil je to res velik in sproščen ljudski praznik, na katerem so se udeleženci spomnili slavne preteklosti in potrdili, da so ideali Partizanskega dnevnika se kako živi in aktualni v teh na splošno zelo razburkanih casih.

Praznik na Vrhu se je začel s krajšo spominsko svečanostjo pred spomenikom padlim, na kateri so predstavniki borcevskih in vaskih organizacij, SKGZ in drugih združenj položili vence. Na krajši slovesnosti je sodeloval tudi pihalni orkester Kras, ki je potem, z borbenimi koracnicami, odprl mimohod do kulturno-sportnega društva Danica, kjer je bil ljudski praznik. Prireditelj je v imenu vaskih organizacij odprl predsednik SKGZ za Goriško pokrajino Karlo Devetak, ki je omenil velik pomen te obletnice za utrditev narodnostne zavesti Slovencev v Italiji. Posebno je omenil danasnjo nenadomestljivo vlogo Primorskega dnevnika, javnih občil in novinarstva na sploh. Slavnostna govornika

na 50-letnici Partizanskega dnevnika sta bila minister za kulturo Republike Slovenije Sergij Pelhan in predsednik SKGZ Klavdij Palčič (njuna govora objavljamo na 2. strani), kulturni program sta nato oblikovala pihalni orkester Kras in Trzaski partizanski pevski zbor Pinko Tomazič, ki je pod taktirko Oskarja Kjundra ponosno zapel borbene pesmi iz slovenske, italijanske in jugoslovanske partizanske zakladnice.

Devetak je v svojem govoru poudaril, da je 50-letnica Partizanskega dnevnika praznik vsega slovenskega novinarstva. Pri tem se je spomnil tudi na epopejo sarajevskega dnevnika Oslobođenje, ki redno izhaja pod bombami v sestradanem in obleganem Sarajevu.

Praznik na Vrhu je torej izredno dobro uspel. Ob vhodu na prireditelj so predstavniki domačega društva in taborniki Rodu modrega vala razdeljevali Primorski dnevnik in tudi številko Partizanskega dnevnika, ki je naletela na veliko zanimanje obiskovalcev.

50-letnica Partizanskega dnevnika bo ostala v lepem spominu kot ljudski praznik in tudi kot opomin, da je treba zgodovino spoštovati in ceniti, ne pa jo sramotiti in omalovaževati. Zgodovina ne sme na noben način postati predmet političnih iger.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Različne reakcije na dogovor o ceni dela

Dogovor o ceni dela, ki so ga sklenili sindikati in delodajalci v soboto z odločilnim posredovanjem vlade, je bil tudi včeraj v središču številnih komentarjev. Sindikalisti CGIL, CISL in UIL so v glavnem zadovoljni, čeprav bodo sporazum dokončno podpisali šele 22. julija, potem ko se bodo o njem izrekli delavci. Nekoliko hladnejše so ocene v krogih delodajalcev, medtem ko je vlada še najbolj zadovoljna, saj je močno okrepila svojo avtoriteto. Odločno negativne ocene pa prihajajo iz vrst SKP in MSI.

stran 3.....

Poletne kolone na mejnih prehodih

Poletje za Furlanijo-Julijsko krajino pomeni tudi vrste avtomobilov na raznih mejnih prehodih s Slovenijo, še posebej na tistih, preko katerih vodi pot v znana obmorska središča v slovenski ali hrvaški Istri. Včerajšnja prva julijska nedelja, ki jo je označevalo čudovito poletno vreme, je prinesla tudi prve daljše kolone, vendar večjih zastojev ni bilo.

stran 3.....

Openski jesarji vložili priziv

Predsednik openskega juserskega odbora Pavel Milič je v teh dneh vložil priziv na pokrajinski nadzorni odbor. V prizivu je postavljena zahteva, naj nadzorni odbor prekliče odlok, s katerim je razveljavil sklep openskega juserskega odbora, da da v najem neko zemljišče. Gre za pomembno zadevo, saj so dejansko pod vprašajem pristojnosti juserskih odborov.

stran 4.....

Pete Sampras kralj Wimbledonu

Američan Pete Sampras je svoji rastoči beri lovork z zmago v Wimbledonu dodal doslej najbolj dragoceno. V finalu je rokaja Jima Courierja premagal po štirih setih igre.

stran 8.....

RIM / VČERAJ SE JE NA TISOČE DRŽAVLJANOV POKLONILLO NJIHOVEMU SPOMINU

Tri padle vojake v Somaliji bodo pokopali danes z državnimi častmi

RIM - Na tisoče ljudi, ne samo predstavniki vojskih sil, države in Cerkev, temveč navadni državljani so se včeraj v zlati vezici vojske bolnišnice Celio poklonili spomenu treh italijanskih vojakov, ki so jih v petek ubili v Somaliji. Pred preprostimi krstami, ki so bile ovite v italijansko trobojnico, se je vila naskončna vrsta ljudi, ki so tako zeleti izraziti svojo neizmerno žalost zaradi smrti treh mladih italijanskih fantov, ki so odšli v Somalijo v prepričanju, da bodo pripomogli k pomiritev položaja v tej državi. Tragičen epilog »njihovih sanj«, kot so dejali prijatelji podporočnika Andrea Millevoia, pa ne sme pomeniti tudi zato, na italijanske misije, vendar pa ne bi smeli mladih vojakov tako izpostavljati. Pred krstami podporočnika Andrea Millevoia, narednika Stefana Paolicchia in padalca Pasqualeja Baccara pa so se včeraj kratko za-

držali tudi visoki predstavniki italijanskih vojskih sil, ki so zagotovili, da tragični petkovi dogodki ne bodo spremenili italijanskega zadržanja in obvez v okviru OZN.

Najbolj ganljivo in na trenutke izredno presunljivo pa je bilo slovo svojcev. Ko so prihajali družinski člani, zarocenke in prijatelji treh padlih fantov, se je množica navadnih državljanov, ki so mirno in potrpežljivo stali v dolgi vrsti, spostljivo odmikala. Najprej so okoli 10. ure prišli svojci Andrea Millevoia: mati, oče, brat in mlada zarocenka, ki je dolgo presunljivo jokala pred krsto svojega ne-sojenega ženina. Nato je prišla družina Pasqualeja Baccara, zadnji so v vojaško bolnišnico Celio prisli svojci Stefana Paolicchia. Danes bodo z državnimi častmi pokopali padle italijanske vojake, pogreb pa bo neposredno prenašala prva televizijska mreža RAI.

Žalno vežo za tri italijanske vojake umrle v Somaliji so uredili v vojaški bolnišnici Celio

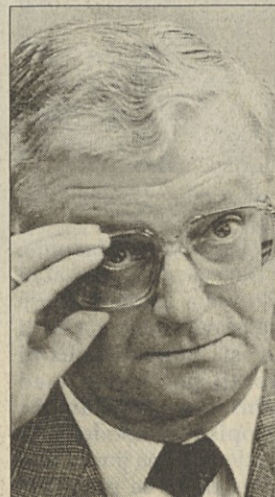
NEMČIJA / AFERA

Notranji minister Seitters je odstopil

Nejasnosti glede policijskega ravnanja v akciji proti teroristoma RAF razburile javnost

BONN - Včeraj je nepričakovano odstopil nemški notranji minister Rudolf Seitters. Kot je povedal se je za to odločil zaradi številnih kritik medijev in javnosti glede primera, ki je Nemce precej razburil. V nedeljo, 28. junija so pripadniki posebnih enot za boj proti terorizmu ob Schwerinskem jezeru po dolgotrajnem iskanju izsledili vodilna člana Frakcije rdečih armad (RAF) Wolfganga Gramsa in Brigit Hogeefeld. Vendar pa je pri tem prišlo do streljanja, v katerem sta bila ubita eden od specialcev in terorist Grams. V prvem poročilu je policija zapisala, da so terorista ubili v samoobrambi, poznejša obdukcija pa je pokazala, da je bil Grams štirikrat zadet in da je umrl zaradi strela v glavo iz neposredne bližine. Ena od pric, ki je incident videala, je dejala, da je na ranjenega Gramsa streljal uslužbenec v civilu.

Minister Seitters se je zato odločil, da bo zaradi policijske neodzgovornosti sam prevzel odgovornost in odstopil. »Kdo naj, če ne

Rudolf Seitters (Telefoto: AP)

notranji minister, v tem primeru prevzame odgovornost,« je dejal notranji minister Seitters. »Glede svojega minulega dela pa nimam slabe vesti. Kancelarju Helmutu Kohlu se zahvaljujem za zaupanje, vendar pa nisem pripravljen na pogovore o tem, kdo mora v tem primeru prevzeti odgovornost in kdo je se upravičen ostati na svojem mestu,« je poudaril. (Z. P. in agencije)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Bosanskim mestom grozijo epidemije Maglaj pred padcem

SARAJEVO - Hudi boji so se v Bosni z nezmanjšano silovitostjo nadaljevali tudi danes. Združene srbsko-hrvaske enote so menda le se streljaj od Maglaja, v katerem je ujetih najmanj sto tisoč prebivalcev in beguncev, ki so pred prodirajočo hrvaško in srbsko vojsko pribežali iz okoliških vasi. Kaksne so tam razmere, si je le težko predstavljati. Ze v Sarajevu, ki ga vsak dan oskrbujejo s pošiljkami humanitarne pomoči, sta lakota in pomanjkanje vse hujša. Sarajevski zupan v pozivu vsemu svetu pise, da s hrano, ki jo dovažajo letala zahodnih držav, vsakemu prebivalcu mesta lahko zagotovijo le 43 gramov največkrat neustreznih živil na dan. Pa se to le v primeru, če bi bila hrana enakomerno in pravilno razdeljena med vse Sarajevčane. V mestu ni elek-

trike in zato tudi vode ne. Prebivalcem poleg srbskih granat, lakote in zeje zato zdaj grozijo se epidemije nalezljivih bolezni. Bati se je, da bi teh vročih dneh lahko izbruhnila kolera. »Sarajevo umira pred našimi očmi,« je obupano izjavila neka predstavnica Unicefa.

Profesor Muhamed Kreševljaković, sarajevski zupan, in uredništvo časopisa Oslobođenje sta zato v svet poslala obupan klic na pomoč, za katerega pa se je bati, da bo tako kot vsi dosejani pozivi na pomoč naletel le na gluha usesa in nemočno zmigovanje z rameni, češ saj smo naredili vse, kar je bilo v naših močeh, toda če se prebivalce Bosne in Hercegovine sami ne morejo zmeniti, potem tudi mi na nori Balkan ne bomo posiljali umirat svojih fantov. (M.E. in agencije)

GOVOR MINISTRA ZA KULTURO SERGIJA PELHANA

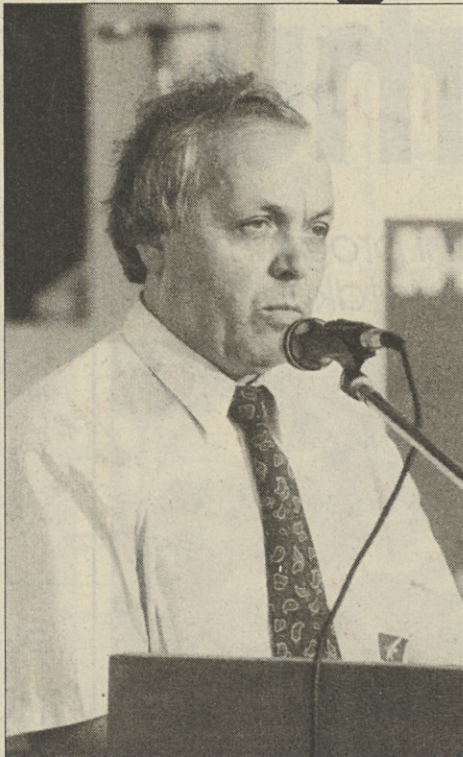
Čas je za uravnoteženje pogledov v zgodovino

V izvlečku objavljamo govor ministra za kulturo R. Slovenije Sergija Pelhana:

Letos mineva pol stoletja od takrat, ko je tako nenadejano nastala ena od primorskih legend med NOB: Partizanski dnevnik. Odločitev zanj je padla leta 1943, ko je komandant takratne Triglavske divizije Danilo Svara - Dule odločil, da je borcu ob orožju potrebno dajati tudi dnevne novice in s tem osveščati njihov boj za svobodo. Zgodilo se je to v Zakrižu nad Cerknem, na področju, kjer imajo tudi drugo legendo partizanskega boja na Primorskem, in sicer znano Bolnico Franjo.

Novinar Jože Koren takole opisuje okoliščine, v katerih je nastajala prva ciklostilirana številka Partizanskega dnevnika: »Okoliške planjave je pokrival sneg in pritiskal je strupen mraz. V zelodcih je bila pajčevina, sovražnikove hode so z besom preganjale naše ljudi in sejale smrt po slovenski zemlji, v skupini partizanskih propagandistov in casnikarjev pa je bilo toplo in navdušujoče.« 50 let od navedenega dogodka je dovolj velik časovni odmik, da danes lahko mirno in trezno ocenimo vlogo in pomen Partizanskega dnevnika. Danes vemo, da je Partizanski dnevnik vso vojno obdobje osveščal primorsko in sirše partizansko gibanje ter da je svobodno vlivljal zavest in samozavest primorskemu narodu. Najzaslužnejši novinarji, zgodovinarji in drugi oblikovalci in sodelavci Partizanskega dnevnika so si skupnega mnenja, da je bil dnevnik odraz dobre organiziranosti antifasističnega boja na eni najbolj občutljivih točk v takratni Evropi. Nastal je na samem robu takratne fasistične države in dal ljudem samozavest, da je mogoče premagati sovražnika. Vsi odpori, upori in prizadevanja Slovencev za svobodo so v teh casih temeljili na besedah in na člankih, ki so izhajali v Partizanskem dnevniku.

Partizanski dnevnik je tako postal prvi tiskani casopis odpornosti v casu, ko je Evropa se globoko jecala pod okupatorskim jarmom. Zato ni njegov pomen velik

samo za Primorčane in za Slovence, temveč za celotno odporniško gibanje v zaslužni Evropi. Kot tak je Partizanski dnevnik prispeval pomemben delež k zmagi protifasističnih sil v drugi svetovni vojni. Zato smo lahko ponosni Primorci na obeh straneh državne meje in zato lahko s ponosom ocenjujemo vlogo in pomen Partizanskega dnevnika. Bil je glasnik naših hoten in naših idej o svobodi in o skupnem življenju v teh krajih.

To kaže jasno poudariti tudi ob tej priliki, ko se v Sloveniji, kot kaže, pojavlja stara bolezen. Bolezen, ki se kaže v tem, da ponovno poudarjamo samo določene praznike in določene dogodke iz naše zgodovine, druge pa zanikamo, skrivamo ali pa jih skušamo celo ponarediti. In tako se je dogajalo, da nekateri beležijo samo

ene praznike, drugi pa druge: eni praznujejo Trubarja, Cankarja in narodnoobvobodilno borbo, drugi samo boje proti Turkom, Balantica in vojno leta 1991 za samostojno Slovenijo. Ob tem se clovek sprašuje ali ni nastopil cas, da se iz naše zgodovine cesa naučimo. Predvsem tega, da je zgodovina z dobrimi in slabimi stvarmi vendarle zgodovina in da jo je treba ocenjevati kot tako. Nasi so Brizinski spomeniki, Trubar, kmecku upori, borbe proti Turkom, naša je zgodovina v prvi in v drugi Jugoslaviji, nasi so Cankar, Balantič, Kajuh, Pahor, Bevk. Nasa je narodnoosvobodilna borba in nas je boj za samostojno Slovenijo. Cas je za uravnoteženje pogledov v zgodovino. Cas pa je predvsem zato, da strnemo vrste in da storimo kaj več za nas današnji in predvsem za nas jutrišnji dan. In to moramo narediti vsi skupaj.

Tudi o tem govori sporočilo Partizanskega dnevnika. Zato borce narodnoosvobodilne borbe cestitamo. Partizanski dnevnik je dobil naslednika v Primorskem dnevniku, ki je vsa povojna leta stal ob strani primorskega ljudstva in posebno Slovencev v Italiji in jim posredoval objektivne vesti in informacije o dogajanjih na obeh straneh meje. Imel je in ima vlogo informatorja in povezovalca in povezuje tudi Slovence in Italijane. Skupaj z Republiko danes, bolj kot kdajkoli prej, povezuje Slovence v zamejstvu in na obeh straneh meje.

Tudi zato lahko recemo, da Partizanski dnevnik ni odigral pomembne vloge le med drugo svetovno vojno in med antifasističnim bojem, ampak to vlogo odigra naprej v današnji novi obliki. To vidimo vsak dan, ko dobimo v roke novi Primorski dnevnik in Republiko. Brez Partizanskega dnevnika in njegovega naslednika bi bila naša zgodovina gotovo revnejša. Zato lahko z gotovostjo zaključim, da se je Primorski dnevnik ponosno vpisal v zgodovinsko zakladnico slovenskega naroda.

GOVOR PREDSEDNIKA SKGZ KLAVDIJA PALČIČA /

Zasidrani na močno izhodišče

O Partizanskem dnevniku je velika večina med nami vedela v glavnem le to, kar je mogoče prebrati v glavi Primorskega dnevnika, in sicer, da je začel izhajati 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, da so ga razmnoževali na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebusi, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski dnevnik v zasuznjeni Evropi.

Sest dni kasneje je njegovo mesto prevzel Primorski dnevnik. Gotovo nam ti skopi podatki nudijo le skromno znanje o Partizanskem dnevniku in med nami ni več mnogo takih, ki so ga brali v casu njegovega izhajanja - pa tudi takih, ki bi s studijem poglobljali svoje znanje o njem, ne more biti veliko, kot je logično in normalno. Kljub temu pa so omenjeni podatki za nas zavest - zavest primorskih (predvsem zamejskih) Slovencev nekako povsem zadostni zato, da se z njimi počutimo zasidrani na močno in pravico izhodišče in smo zaradi tega bolje utrjeni, bolje opremljeni za naše življenje danes.

Za danes, kajti kontinuiteta, na katero se tako jasno in odločno sklicujemo, zadeva ravno vsakodnevno obravnavanje vseh aspektov našega življenja in življenja okrog nas. Gre torej za opredelitev - za oznako tiste dejavnosti - informiranja, ki se mora ze po definiciji, ze po svojem bistvu odzivati predvsem na aktualnosti (je posredovati, analizirati, pojasnjevati).

Nas casopis Primorski dnevnik torej s ponosom kaže na svoj začetek, na cas, ko se je slovenski narod spustil v boj z okupatorjem in tistimi, ki so se spajdasili z njim. To je bilo treba takrat storiti zato, da se je nas narod ohranil, da je mogel sploh gojiti upanje v svoj obstoj in na nadaljevanje svoje poti skozi cas. Vsaka druga opcija je postavljala hipoteke na preživetje slovenstva, kaj sele na možnost obstoja Slovenije kot svobodne domovine Slovencev. To prepričanje smo si mogli dovolj utrditi se posebno Primorci v 20 letih fazizma.

Kdor danes pozablja na to, potvarja zgodovino in skuša našemu narodu odvzeti zasluge in ugled, ki si jih je priboril z ogromnimi žrtvami v skupnem boju z zavezniki proti nacifasizmu.

Samo jasno zavedanje, kateri so temeljni momenti naše zgodovine in njihova medsebojna povezava, nam lahko osvetli glavno pot in s tem tudi naredi stranpoti bolj razvidne. Teh je v zgodovini vsakega naroda več kot dovolj in tudi Slovenci se jim nismo mogli ogniti. Cas nam pa s svojim neizprosnim minevanjem le celi rane in blazi bolečine ter zbližuje cloveške usode v njihovi tragičnosti ne glede na kateri strani so bile. Pieteta do vseh, ki so preminuli nasilno zaradi vojnih in ideoloških strasti, pa nikakor ne more iznenčiti agresorja z žrtvijo, izdajalca z domoljubom, kolaboracionista z borcem za svobodo.

Ker so pac takse črno-bele, kategoricne razmejitve iz vojnih casov dostikrat ze same po sebi nasilje nad clovekom kot posameznikom, ki se lahko usodno znajde na napačni strani tudi proti svoji volji ali zaradi nesterilnosti okoličin, ki jih zna splesti življenje, recimo raje, da nikakor ne more biti sprejemljivo (tudi iz zgodovinske-casovno tako oddaljene perspektive) izenacevanje ali celo sprevecanje »pravih« in »napih« strani, ki sta se v vojni spoprijeli. Ravno to pa skušajo danes nekateri nepomirjeni duhovi v Sloveniji vsiliti zaradi svoje ideološke nepopolnosti protipartizanske militantnosti.

Tudi tu pri nas se - tu pa tam - zazna kakšen podoben poskus v sinhroniji in v sozvočju s poskusom v Sloveniji, a zdi se nam, da vendar dokaj resignirano v neu-

speh, kajti za takšno zgodovinsko potvarjanja pri nas očitno ni kaj dosti naklonjenosti.

Primorci smo namrec spoznali in okusili fasizem pred vsemi drugimi. Nam so zažigali domove in se nas hoteli znebiti - se nas etično ocistiti - dovolj zgođaj, da je bilo vsem dovolj jasno, da pomeni fasizem za nas nacionalno smrt. Zato tudi pajdastva z njimi pri nas ni moglo biti - niti ne z zbujanjem strahu pred komunizmom ali v imenu kršcanstva, kajti tudi avtentično kršcanstvo usmiljenje je naslo svoj prostor in svoj smisel v vrstah ljudskega-narodnega odpora in ne med izdajalci.

Kdor danes misli, da bo poskus revidiranja teh temeljnih zgodovinskih dejstev uspel zaradi stecaja realsocializma in njegovih povojnih revolucionarnih metod in volutarističnih ekcesov, je očitno vsaj tu pri nas, zgrešil svoje račune.

Borba za narodni obstoj in narodno emancipacijo se je na tem koncu slovenstva, v stiku z velikim italijanskim narodom, začela socasno z vsesplošnim slovenskim narodnobudiljskim gibanjem in doslegla ze pred prvo svetovno vojno velike in pomembne uspehe na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih; nato so pršli črni casi z zanicavanjem vsega, kar je bilo slovenskega, in njegovim načrtnim unicenjem, kar je zbudilo odpor - nato vključitev naših ljudi v NOB: oblikovanje partizanskih enot, partizanskih sol, partizanske gledališca... spodbudilo slovensko petje, molitev, poezijo... proizvedlo Partizanski dnevnik!

Iz te velike ljudske volje, ki so jo udejanjali predvsem mladi ljudje - ob opori in spodbudi ter trepetu svojih staršev in mlajših sester in bratov na vaseh in v mestih, so se končno z osvoboditvijo Primorske, v večji meri uresničile zelje po združitvi celotnega slovenskega naroda - cesar ne bi bili mogli doseči na nikakršen drugacen način, kajti tega nam ni bil pripravljen pokloniti nihče!

Kar tragikomčno izzveni zato stalisce nekaterih piscev v zadnjih casih, s katerim opozarja slovenstvo - menda tisto z »zajamcenim« poreklom - pred nevarnostjo odtujevanja svojim avtentičnim prvina, ki bi se znalo pretihotapiti iz zapadne - italijanske strani - ravno preko Primorske. Ta naj bi bila namrec jezikovno kulturno, politično-strankarsko, gospodarsko-podjetniško, in bogsigavedi kakšno se, ze močno onesnažena in naceta.

Kako napačna, krivica in kako zavajajoca trditev! Kakšna zmotna vizija za naš mali in na vseh straneh obmejni narod! Kdor misli, da se bomo mogli Slovenci ohraniti z zapiranjem v svojo malo lupino v namišljeni popolni in neomadeževani »cistosti«, zapisuje naš narod gotovemu in mizeremu polomu. In tudi zelo pospešenemu, kajti nikoli nismo imeli Slovenci kot narod toliko samostojnosti in možnosti kot ravno danes, da lahko sami sebe oskoduemo.

In mi Slovenci v zamejstvu? Kakšna vloga bi nam bila dodeljena v takšnem scenariju? Kakšno mesto bi si lahko v takšnem »cistem slovenstvu« zagotovili mi, ki nam ze nas jezik predstavlja velike težave povsod tam, kjer nam niso hoteli dati - kot v videmski pokrajini - slovenskih sol, ali kjer so naša narečja ohranila le osnovno strukturo našega jezika, besede pa so v velikem številu italijanske (kot v Reziji). Tu ze sama naša imena in primki dostikrat ne zvenijo ravno slovensko in so v velikem številu zaznamovani od zgodovine in okolja, v katerem živimo... Ali nismo vec dovolj dobri Slovenci? Ali bi bilo morda potrebno tu med nami opraviti čistko in odbrati dobre od slabih in slabih?

Očitno je nekaj takšnih ljudi, ki bi zeleli dokazati, da je potrebno prav to! Nekaj jih je v Sloveniji in kaksen se najde tudi tu pri nas.

Mi pa mislimo, da smo tudi mi, kar nas je Slovencev v Italiji, za svoj narod koristni, ze zaradi tega, ker smo njegov del, in se ne

moremo, kljub vsem težavam (ce hocemo biti zvesti samim sebi in ohraniti svoje dostojanstvo), odpovedati svoji lastni identiteti. Imamo pa ob tej tudi svojo povsem specialno vlogo, ki je res samo naša, in sicer ta, da se z nami slovenski narod lahko na širok in razclenjen način povezuje z italijanskim, ob mednarodnih, strateskih, političnih, socialnih spremembah, ki jih je oblikoval cas, sproti vnašal novosti, nove pourarke, ki so bili sad razmisljanja in hotenja generacij, ki so se zvrstile v njegovi redakciji in v naši skupnoti, vse do današnjih dni, kot se okolijs prilagaja vsak živ organizem. Ohranjal pa je svoje bistveno poslanstvo: s svojim pisanjem je vključeval nase skupnost v tok življenja cellega naroda in siršega sveta. Bil je vseskozi borec za nase nacionalne pravice in za nase enakopravno vključevanje v skupnost enakopravnih in svobodnih ljudi - kot njegov prednik Partizanski dnevnik, ki je nastal iz istih temeljnih zelja, v najhujšem casu, ko so bile te zelje se sen, za kate-rega je bilo potrebno zastaviti svoja življenja.

Primorski dnevnik ima danes svojega dvojca Republiko. V novih razmerah, ki so se izoblikovale z osamosvojitvijo Slovenije in njenim prehodom v pluralistični politični sistem in tržno gospodarstvo, se mora to poslanstvo uresnicovati po meri sedanjega casa. Ce je smer, v katero moramo iti, tista, ki vodi v vedno večjo medsebojno povezanost v tem delu Evrope, potem to pomeni tudi za nas, da moramo biti za to usposobljeni, ker bo naša enakopravnost slonela predvsem na naši enakovrednosti. Ta je pa odvisna od kvalitete našega dela od nase sposobnosti biti normalno vključeni v normalno življenje v tem razvitem delu sveta.

Povsem jasno je, da je za nas, slovensko narodnostno skupnost v Italiji, nacr slovenske države, da se vključi v Evropsko skupnost, tudi nas nacr! ... Da vidimo v tej integraciji tudi mi svoj zgodovinski cilj, ker bo tedaj, ko ga bomo dosegli, zbrisana vsaka črta ločnica med nami in jedrom našega naroda... in ker se bodo edino v oblikovanju takšne perspektive lahko hitreje uresnicovale tudi naša pričakovanja, da bi na tej zemlji, kjer smo doma, mogli živeti kot priznana in v vseh pravicah spoštovana skupnost.

Da bo ta naša »zgodba« uspešna, moramo biti kreativni in učinkoviti. Nase moznosti morajo biti predvsem tiste, ki jih ponuja naš prostor, pri čemer smatramo, da je ta naš prostor prvenstveno tisti, kjer prebivamo Slovenci.

Ce gremo v evropsko integracijo, potem moramo imeti pred očmi najprej kulturno, gospodarsko in vsakršno drugo povezovalje vseh narodovih komponent: jedra in manjšinskih delov slovenskega naroda v sosednjih državah. Tako nam bo lažje tudi povezovalje s svetom, začenski s sosedi.

Najbolj viden korak, ki smo ga bili Slovenci v Italiji sposobni storiti do sedaj v tem smislu (ceprav ni edini!), je ravno projekt Primorski dnevnik - Republika.

Ta nas dvojni casopis mora biti danes predvsem dober in uspešen casopis, kajti le takšen bo lahko pomemben in vpliven med Slovenci, da nam bo v spodbudo in pomoc pri vsej nadaljnji demokratični in civilizacijski rasti.

Le tako bo lahko v našem casu ostal, v svoji tehnoloski modernosti in z odločno vizijo prihodnosti, tudi dosledno zavezan hrepenenju tistih naših pogumnih ljudi, ki so pred petdesetimi leti pgnali skozi ciklostil Partizanski dnevnik, da bi z njim pomagali osvobajati naš narod.

VELIKO SLAVJE NA VRHU

Množična udeležba primorskega ljudstva na proslavi 50-letnice PD

Pozdrav udeležencem izrekel predsednik pokrajinskega odbora SKGZ K. Devetak

Prizor s proslave na Vrhu med govorom Klavdija Palčiča (foto Ferrari/KROMA)

DOBERDOB - Ogromna množica ljudi iz vseh krajev Primorske se je včeraj udeležila mocne proslave 50-letnice Partizanskega dnevnika na Vrhu. Prisotni so bili predstavniki domala vseh slovenskih organizacij iz zamejstva, slovenski župani in izvoljeni predstavniki. Veliko pa jih je prišlo tudi iz matične domovine. Slavje je odprl predsednik pokrajinskega odbora SKGZ za Gorisko Karlo Devetak, ki je nato predal besedo predsedniku SKGZ Palčicu in ministru za kulturo Republike Slovenije Sergiju Pelhanu.

Devetak je v svojem pozdravnem nagovoru med drugim poudaril, »da praznujemo Slovenci trdno zeljo in prepri-

canje, da na tej zemlji slovenska beseda ne bo zamrla. Po letih kulturnega genocida, v vojni vihr, so se naši ljudje odločili, da bodo ponovno obudili slovensko besedo na najbolj vsakdanji in obenem najbolj plemeniti način: s tiskanjem svojega dnevnika. Slovenska tiskana beseda je tako postala najostrejša orožje naših ljudi v borbi, skupaj z vsemi svobodoljubnimi narodi v svetu proti teptanju osnovnih clovekovih pravic, pravici do lastnega jezika in kulturne samobitnosti«.

Potem ko je poudril, da je slo Slovincem za preživetje tudi ped dve-ma letoma, ko so gradili temelje osamosvojitvi in samostojni državi in so pri tem znali odstraniti

medsebojne sporazume, je Devetak dejal, da zal ni bilo vsem narodom bivše Jugoslavije dano, da bi sli po isti poti. »Danes bi morali pozdraviti med nami tudi predstavnike casopisa Oslobođenje iz Sarajeva, ki pa jim ni bilo dano, da bi se prebili iz bosanske pekla. Zato jim z današnje proslave izrazamo solidarnost in spoštovanje.« Devetak je na koncu omenil tudi preizkušnje, ki sedaj čakajo Slovence v Italiji, ko bo treba delati dokončne obracune volilnih izidov in ocenjevati skupni neuspeh. Nekaj bi moralo biti pri tem jasno, je dejal Devetak, in sicer, da rešitve prav gotovo ne bomo našli z medsebojnim obračunavanjem in prickanjem.

PROTESTNA IZJAVA

Sramotna stališča do šole-spomenika v Cerknem

Partizanski dnevnik se je rodil na Cerklijskem v osrčju partizanske Primorske in prav od tam je prišel v teh dneh nizkoten napad na partizanstvo in na tam padle borce narodnoosvobodilne vojske Slovenije. V spomin na te žrtve je bila na novo zgrajena sola v Cerknem posvečena tem padlim in poimenovana »Spomenik NOB«. Lani je nova oblast idrijske občine soli to ime odvzela, te dni pa so v skupščini idrijske občine razpravljali o predlogu naj bi soli to castno ime vrnili, saj je hotelo biti vzgled mladim, kako se je treba žrtvovati za svobodo.

Zdaj z zaprepasčenostjo beremo v Primorskih novicah, da je eden od odbornikov idrijske skupščine, po imenu Viktor Rupnik, med razpravo izjavil: »Zakaj bi delali izjemo pri cerkljanski osnovni soli. Ce so ze zbirali in prispevali denar zanjo borci, so vse tisto premoženje prej pokradli ljudem.«

Bivši udeleženci narodnoosvobodilnega boja in današnji mladi rod zamejskih Slovencev, zbrani na Vrhu na proslavljanju 50-letnice ustanovitve Partizanskega dnevnika, smo ogorčeni nad tako izjavo, ki globoko zali ne samo spomin na žrtve boja za svobodo, marvec tudi vse živeče borce in druge udeležence NOB pa tudi vse postene ljudi na obeh straneh meje. Za solo v Cerknem - Spomenik NOB so zbirali sredstva preprosti ljudje po svojih močeh in prav te razglasa zdaj odbornik Rupnik za kradljivce. Sredstva za zgraditev sole - spomenika NOB smo na pobudo Primorskega dnevnika zbirali tudi v zamejstvu, torej njegove besede zalijo tudi nas.

Clovek, ki te besede izrekel, zasluži ne le obsodbo pac pa zanicavanje vseh postenih narodnozavednih ljudi. Obenem dokazujejo, do kakšne podlosti pripelje sovratvo do idealov, za katere smo se primorski Slovenci borili pod fasizmom in med NOB.

Pozivamo skupščino občine Idrija, pod katero spada Cerkno, da izolira v svojih vrstah take sramotne pojave in vrne soli v Cerknem castno ime »Spomenik NOB«.

Udeleženci proslave 50-letnice ustanovitve Partizanskega dnevnika na Vrhu, 4. julija 1993

RIM / VELIKO ZADOVOLJSTVO MINISTRA ZA DELO GINA GIUGNIJA

Različni odmevi na dogovor o ceni dela

Ob širokem odobravanju negativni oceni SKP in MSI

Od leve Abete, minister Giugni in ministrski predsednik Ciampi (telefon AP)

RIM - Dogovor o ceni dela, ki so ga v soboto dosegli sindikati in delodajalci z odločilnim posredovanjem vlade, je bil tudi včeraj v središču številnih komentarjev. Posebno zadovoljen je z njim minister za delo Gino Giugni, čigar ime je tesno povezano s Statutom delavcev iz začetka sedemdesetih let in ki je seveda tudi tokrat bistveno prispeval k oblikovanju vladnega dokumenta. »Gre za pravo ustavo sindikalnih odnosov. Nočem pretiravati, vendar v njem je vse, kar mora biti,« je povedal v daljšem pogovoru s časnikarji.

Giugni je poudaril, da gre za sporazum o naceilih in postopkih, ki zadevajo vse gospodarske sektorje in ki ima tudi velik politični pomen. Najprej zato, ker je bil dosežen v politično zelo zahtevnem času, ko so politične stranke v razsulu, potem pa tudi zato, ker njegova sklenitev dokazuje, da dejansko obstaja nek reformistični pol v italijanskem političnem življenju. Po ministrovem mnenju je dogovor važen, ker dejansko ohranja temelje socialne države, in to proti toku današnjega časa. »Prav zato ga se bolj cenim,« je pristavil minister.

Predstavniki sindika-

tov CGIL, CISL in UIL so včeraj potrdili globalno pozitivno oceno o sporazumu, ki ga bodo sicer dokocno podpisali sele 22. junija, potem ko se bodo o njem neposredno izrekli delavci. Nekoliko bolj hladne pa so ocene v krogih delodajalcev. Glavni direktor Confindustrie Innocenzo Cipolletta je včeraj dejal, da je največja pridobitev sporazuma v tem, da je odpravil avtomatično povezo med poviki plač in stopnjo inflacije. Sicer pa je poudaril, da je sporazum pravzaprav »bela stran, na kateri bo treba sele napisati konkretne pogodbe.« S tem v zvezi naj omenimo, da bodo

prvo delovno pogodbo na osnovi novih pravil sklenili po vsej verjetnosti v kemijski industriji. Delovna pogodba za 250 delavcev tega sektorja namreč zapade 30. novembra in področni sindikati CGIL, CISL in UIL so že začeli razmišljati, kako oblikovati platformo zahtev.

Sicer pa je v soboto doseženi dogovor zlasti med političnimi strankami vzbudil zelo različne reakcije. SKP ga je odločno negativno ocenila, prav tako, čeprav z nasprotnega brega, glavni tajnik MSI Fini, ki je dejal, da gre za »zmeden kompromis«.

Predstavniki vladnih

strank pa so sporazum pozdravili. Tako vsedržavni tajnik PSI Ottaviano Del Turco, ki se je udeležil prvega dela pogajanj o ceni dela kot pridružen tajnik sindikata CGIL. Z zadovoljstvom je podčrtal, da so se tokrat izognili napakam, ki so jih napravili ob sklenitvi sporazuma o ukinitvi premične lestvice 31. julija lani. Povoljno oceno sta nadalje izrazila tajnik PLI Raffaele Costa ter član vodstva PRI Gianni Ravaglia, ki je poudaril, da je dogovor okrepil Ciampijevo vlado, in to na predvečer pomembnega vrha sedmih najrazvitejših držav G7 v Tokiu.

SPOR / OPENSKI JUSARJI VLOŽILI PRIZIV

Kdo naj upravlja jusarsko imovino

Pristanska stališča nadzornega odbora

TRST - Predsednik openskega jusarskega odbora Pavel Milic je pretekli petek vložil priziv na pokrajinski nadzorni odbor proti odloku, s katerim je taisti nadzorni odbor 26. maja letos razveljavil sklep openskega jusarskega odbora, da da v njem neko zemljišče. Opendski jusarji so namreč prepričani, da so člani nadzornega odbora ukrepali napak in da so enostransko tolmacili norme, ki zadevajo jusarske pravice. Naj nekoliko natančneje pojasnimo, za kaj gre.

Opendski jusarski odbor je 13. aprila letos glasno sprejel sklep, da da v njem nekemu zasebniku za stiri leta 280 kvadratnih metrov v kraju, ki mu domacini pravijo Stajbce blizu openske železniške postaje. Pokrajinski nadzorni odbor pa je, kot rečeno, 26. maja sklep razveljavil, čes da je zemljišče v resnici občinska last, pa čeprav je podvrženo jusarskim pravilom, in da openski jusarski odbor tako in tako »nima pristojnosti, da bi sprejemal juridično relevantnih aktov, ki bi lahko spreminjali obstojnost ali namembnost« taksnih terenov, to pa zato, ker »nima juridične osebnosti«, kot jih nimajo posamezni zaselki neke občine. Skratka, po

Predsednik openskega jusarskega odbora Pavel Milic

mnenju pokrajinskega nadzornega odbora naj bi jusarski odbori imeli le pristojnost izražanja predlogov in mnenj.

Opendski jusarji v svojem prizivu spodbijajo točko za točko navedena izvajanja pokrajinskega nadzornega odbora. Najprej poudarjajo, da je na zadevni teren v zemljiški knjigi vknjižena openska srenja, dobesedno »la Comune di Optschina«, in torej ne Občina Trst. Gre očitno za skupno in nedeljivo lastnino Opendcev, za upravljanje katere bi moral skrbeti odbor, ki so ga Opendci za to izvolili na osnovi zakona 278 iz leta 1957. Opendski jusarji poudarjajo, da za-

kon ne postavlja nikakih meja temu »ločenemu upravljanju«, pa tudi, da je zgrešeno sklepati, da jusarski odbori nimajo juridične osebnosti, ker jih nimajo zaselki, saj so vendar izvoljeni na osnovi podobne zakonodaje kot občinski sveti. Zaradi vsega tega openski jusarji zahtevajo, naj pokrajinski nadzorni odbor razveljavi svoj odlok z dne 26. maja.

Ni treba posebej poudarjati, da gre vse prej kot za spor o »oslovi senice«. Gre dejansko za nacelni spor o pristojnosti jusarskih odborov, katerim trzaska občinska uprava sistematično krati pravice.

NOVICE

Del Turco: »Occhetto nam dolguje pojasnila«

LYON - »Lider DSL Achille Occhetto nam dolguje pojasnila. Ne more trditi, da je DSL edini predstavnik italijanskega socializma. Ne more eno govoriti v Milanu, kjer obstaja zavezništvo s SKP, drugo pa v Lyonu.« Tako je v Lyonu, kjer se je včeraj zaključil kongres prenoval francoskih socialistov, dejal tajnik PSI Ottaviano Del Turco, ki se je srečal z italijanskimi novinarji. Z izjemo te izjave (Occhetto je dejal, da »smo bili in smo glavna sila italijanskega socializma« ter da je DSL »edina leva sila, ki je se ostala na nogah« v Italiji), je Del Turco zelo pozitivno ocenil Occhetov govor: »Njegove besede so nam vsek, manj so nam vsek njegove izbire,« je se pristavil socialistični tajnik. Tako predsednik Socialistične internacionale Mauroy kot Del Turco sta zanikala, da bi bila PSI v karanteni: »Bilo je 90 tujih delegacij,« je pojasnil Mauroy, »in izbira DSL nima nobenega pomena za italijanski notranji položaj, v katerega se nemo vmesavati. Occhetto predstavlja bivšo komunistično stranko, v kateri je prislo do pozitivnega razvoja in ki je od oktobra v Socialistični internacionali. Če bi bilo govorila tako Occhetto kot Del Turco, bi si bili lahko zastavili kakšno vprašanje.«

Umrli kipar Carlo Paganini

MILAN - V petek je v Milanu, kjer se je tudi rodil leta 1917, umrl kipar Carlo Paganini. Kiparstvu se je posvetil od mladih nog, na Akademiji Brera pa je diplomiral leta 1941. V tistem obdobju je aktivno sodeloval pri beneskem bienalu, pri trienalu v Milanu in kvadrinalu v Rimu. Leta 1976, ob 200-letnici neodvisnosti, so ga povabili v ZDA, kjer je v Philadelphii razstavil nekaj risb in skulptur. Paganini ni nikoli zanemarlj risanja, s pomočjo katerega je tudi razvil in ohranil stik z literaturo (Calvino, Vittorini, Kafka). Od leta 1974, po prežgdnji smrti edinega sina, se je poskusil tudi z gledalištem (med drugim je bil scenograf pri RAI v Milanu).

Otroci iz Černobila v Reggio Calabria

REGGIO CALABRIA - V Reggio Calabria je včeraj dopotovalo 27 otrok iz Belorusije, in sicer z okužene področja okrog Černobila. Otroci bodo mesec dni gostje pri družinah, ki so se odzvale na pobudo ustanove »Pomagajmo jim živeti« iz Ternija. Ustanova je v tiskovnem sporočilu poudarila, da stevilo otrok, ki so najbolj podvrženi posledicam radioaktivne kontaminacije, presega 600 tisoč: tveganje razna obolenja, kot raka na ščitnici in levkemijo.

Bombni atentat na šolo v Kalabriji

ARENA (CATANZARO) - Neznanci so prejšnjo noč izvedli bombni atentat na poslopje osnovne šole, ki ga gradijo v Areni. Škoda znaša okrog 70 milijonov lir.

Pouk v poslopju, ki ga gradi podjetje 61-letnega Giuseppe Setteja, bi se moral pričeti v prihodnjem solskem letu. Settejevo podjetje je pred dvema letoma že utrpelo bombni atentat, kateremu so sledile telefonske groznje. Preiskovalci ne izključujejo možnosti, da gre za izsiljevanje.

Po poskusu samomora dekle podleglo poškodbam

RIM - Potem ko se je zaprla v kopalnico, je 16-letna G.D.P. poklicala sestro in ji dejala, da ima rada vso družino. Sestri in bratu (starsi so odšli zdoma s prijatelji) se je njeno početje zazdelo sumljivo, vstopila sta v kopalnico in opazila odprto okno. Bilo je že prepozno: dve nadstropji nize je na pločniku ležalo negibno truplo. Zaman je bil ves trud zdravnikov, poškodbe na glavi so bile prehude in včeraj ponoci je G.D.P. izdihnila. Svoji si ne znajo razložiti, kaj jo je privedlo do usodne odločitve. Letos ji sicer v soli ni slo najbolje (obiskovala je prvi razred nekega instituta za usposabljanje in zaostala), vendar je to, kot je dejala sestra, ni niti najmanj pretreslo. Kazne tudi, da ni doživela nobenega ljubezenskega razočaranja.

Francesco Pisano za rešetkami

REGGIO CALABRIA - Milanska policija je aretirala 38-letnega zobozdravnika Francesco Pisana, bolj znanega kot »u diavulu«. Pisano ni nikoli opravljal svojega poklica, zato pa je bil osumljen poskusa umora, združevanja v zločinske namene, posesti orožja, poškodb in kraje. Policija meni, da gre za vidnega člana istoimenske družine iz Rosarna, ki naj bi se ukvarjala s preprodajo orožja in mamili ter z izsiljevanjem.

SKOFIJE / VRSTE NA MEJI

Začel se je množični poletni beg iz mesta

Veliko Tržačanov se je napotilo v Istro

Pri Skofijah so bile včeraj zjutraj dolge vrste avtomobilov namenjenih v Slovenijo (Foto Ferrari)

MIGRACIJA / SREČANJE V ŽÜRICHU

Stališče izseljencev FJK o manjšinski problematiki

VIDEM - Izseljenci po svetu ne smejo več biti obravnavani kot problem za maticno domovino, se manj kot folklor, temveč kot možnost vzpostavljanja tvornih stikov med dvema »domovinama«: takšno stališče zastopa Dezelna ustanova za vprašanja migracije, ki je konec junija v Zürichu pripravila prvo od šestih srečanj v vidu septembrske konferen-

ce, ki bi se je morali udeležiti tudi predstavniki deželne političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. V Svici je 45 delegatov zastopalo organizacije izseljencev iz FJK, med temi so bili tudi predstavniki Zveze slovenskih izseljencev. Predsednik Zveze Pio Cencigh je predvsem naglasil pomen manjšinske problematike, ki bi jo morali predvsem brati kot element sožitja in sodelovanja med državami. Na njegov predlog so v sklepnem dokumentu uvrstili tudi točko, v kateri se zavrača vsak poskus nestrpnosti in zapostavljanja manjšin, istočasno pa se poudarja nujno po ovrednotenju furlanske kulture in slovenske v Nediskih dolinah in vseh drugih manjšin, ki živijo na območju FJK.

TRST - Z julijem se je začelo pravo poletno razpoloženje, ko ljudje začnejo odhajati na dopust ali pa gredo vsaj na dnevno kopanje v bližnjo Istro. Zato so bile zjutraj na mejnih prehodih s Slovenijo, seveda predvsem na »južni« strani, dolge vrste avtomobilov. Stevilni nedeljski kopalci so nadaljevali potovanje proti priljubljenim turističnim krajem na Hrvaškem, tako da so morali se preko ene državne meje. Čez dan je bilo mesto prazno, saj so se ostali, ki niso mogli ali si niso pozeleli kopanja in sončenja, podali vsaj na bližnji Kras ali pa kam drugam v osvežilno senoko. Veliki val dopustov se se ni pričel, zato so jutranji vrstam sledile večerne, ko so se kopalci in drugi izletniki vračali domov. Vendar pa večjih zastojev včeraj še ni bilo.

MEDNARODNI FESTIVAL OPERETE / V DVORANAH CRISTALLO IN TRIPCovich

»Sanjski« utrinki iz operet nato pa recital Ute Lemper

Izbor operetnih arij bo na sporedu še v četrtek in petek

BREDA PAHOR

TRST - Letosnji Mednarodni festival operete, ki bi zaradi finančnih težav gledališča Verdi lahko tudi bil zadnji, nadaljuje svojo pot »s polno paro«. Prisposoba je povsem umestna, saj druga predstava letosnjega programa nosi naslov »Ljubezgen je kot vlak«. Prireditelji so si ga sposodili iz operete Jeana Gilberta, s katero se začne izbor arij iz bolj ali manj znanih operet, ki jih izvajata stalna gosta trzaskе operetne sezone priljubljena Daniela Mazzucato in Max Renè Cosotti. »Sanjski sprehod« je koprodukcija gledališča Verdi in skupine La Contrada, po petkovi premieri v gledališču Cristallo pa bo na sporedu samo se dvakrat, in sicer v četrtek zvečer in v petek popoldne. V soboto, 10. t.m., pa bo na odru dvorane Tripicovich zablestela zvezda mednarodnega ozvezdja Ute Lemper.

Najprej na kratko o operetnem »vlaklu«, ki bo se dvakrat zavozil iz dvorane Cristallo: režiser Francesco Macedonio je celotni predstavi želel dati nekakšen sanjski prizvok, saj pravi, da opereta lahko sodi le v sanjski svet ali pa v preteklost, seveda ne v doživljaja vsakega posameznika. Zato jo je treba tudi dandanes se tako doživljati in vedeti, da gre za lahkotno igro. Tako je zastavljena tudi predstava, v kateri poleg sopranistke in tenorista, na-

Stara znanca festivala Daniela Mazzucato in Max Renè Cosotti na starem vlaklu

stopajo še Orazio Bobbio kot povezovalce, plesalca Giorgia Cappelli in Luciano Pasini, pianist Livio Cecchelin in violonist Antonio Kozina. Za glasbeno priredbo oziroma povezavo arij je poskrbel Livio Cecchelin, za kostume Fabio Bergamo, za koreografijo po Corrado Canulli. Operetni vlak v gledališču Cristallo ima kar 24 postaj, na katerih nas naprev spomni na opereto, ki je imela več ali manj uspeha. Izbrali so seveda najlepše arije, tako da je bezen utrinek iz posamezne operete vselej pri-

jeten. Nekatere operete in avtorji pridejo večkrat na vrsto, v tokratno potovanje je bil največkrat uvrščen Imre Kalman, se posebej z »Grofico Marico«, potovanje pa se zaključuje z Leharjevo »Veselo vdovo«.

V dvorani Tripicovich pa bo po odličnem Cabaretu spet na vrsti musical, tokrat z recitalom slavne nemške interpretke Ute Lemper. Med drugim je za vlogo Sally Bowles v nemški postavitvi musicala Cabaret, ki ga je režiral Jerome Savary, prejela nagrado Molière. V Trstu bo Ute

Lemper predstavila »Illuzije« (Illusions): gre za izbor slovitih pesmi dveh velikih zvezd preteklosti, in sicer Edith Piaf in Merlene Dietrich. Kot je povedala Ute Lemper, ki je sama sestavila in oblikovala recital, je rabila veliko poguma, da se je spopadla s pesmimi, katerim sta svetovni sloves in večno slavo dali genialni interpretki. Glede na prodajni uspeh videa s posnetki recitala bi lahko trdili, da ji je tveganje podvig uspel. Vsekakor pa ima Trst samo eno priliko, da se o tem prepriča.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskę tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Celad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wullengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SP

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirnina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT/beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.300 LIT + 45 SIT

Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

SSK / POKRAJINSKI IZVRŠNI ODBOR

Z novimi prijemi k tvornemu iskanju skupnega jezika

O povolnih perspektivah bodo razpravljali na deželni zasedanju

»V trenutku, ki je za slovensko manjšino v Italiji posebno težek in ko se v Trstu povpenja na oblast skrajna desnica, bi morali Slovenci iskati skupen jezik za čim uspešnejšo obrambo svojih pravic in interesov, tudi v okviru demokracije prizadevanj. Zato bi morale slovenske organizacije in organizirane politične skupine končno enkrat odgovorno opustiti svoje ozke partikularizme oziroma svoje nezdgovinske monopole in hegemonizme ter se odpreti k tvornemu medsebojnemu dialogu za dogajanje skupnega demokratičnega prostora, v katerem bi se vsak pripadnik naše narodnostne skupnosti čutil svobodnega in enakopravnega ter s tem tudi bolje ovrednotenega. To je potrebno, tudi s pomočjo novih organizacijskih prijemov.«

Tako je razmišljal trzaski pokrajinski izvršni odbor stranke Slovenske skupnosti na svoji zadnji redni tedenski seji, na kateri je z zaskrbljenostjo zabeležil zaostrovanje odnosov med nekaterimi komponentami naše manjšine, ki smo mu prica v zadnjih casih. Gre za probleme,

je rečeno v tiskovnem sporočilu SSK, ki jih bo trzaski del stranke poglobil v petek, 9. t.m., na seji pokrajinskega sveta, bi morali Slovenci iskati skupen jezik za čim uspešnejšo obrambo svojih pravic in interesov, tudi v okviru demokracije prizadevanj. Zato bi morale slovenske organizacije in organizirane politične skupine končno enkrat odgovorno opustiti svoje ozke partikularizme oziroma svoje nezdgovinske monopole in hegemonizme ter se odpreti k tvornemu medsebojnemu dialogu za dogajanje skupnega demokratičnega prostora, v katerem bi se vsak pripadnik naše narodnostne skupnosti čutil svobodnega in enakopravnega ter s tem tudi bolje ovrednotenega. To je potrebno, tudi s pomočjo novih organizacijskih prijemov.«

Begunci iz Bosne preko Trsta

Pri Raboju je včeraj prekoracilo mejo 45 beguncev iz raznih krajev Bosne in Hercegovine, ki jim je bilo omogočeno v okviru operacije »Poženi kolesa miru«, pri kateri sodelujejo razne organizacije tudi s Trzasko, da se zatečejo pred vojno viro v gostoljubno zavetje sicilskih družin. Na mejo so prispeli dobre pol ure pred napovedanim casom, nakar je konvoj nadaljeval svojo pot proti ronškemu letališču, kjer so se begunci vkrcali na letalo, ki jih je odpeljalo proti jugu.

KMEČKA ZVEZA / POKUŠNJA KRAŠKIH VIN

Vinska proizvodnja na Krasu se izboljšuje

Pozitivno mnenje izvedenca Mirana Vodopivca

JOZE KOREN

Med pokušnjo - debato v Usajevi domačiji (f. KROMA)

Kaksen je bil vinski pridelek na trzaskem Krasu letnika 1992? O tem je bila beseda v petek zvečer v Usajevi domačiji v Nabrezini, kjer je Kmečka zveza s svojo strokovno službo priredila pokušnjo kraskih vin tega letnika tistih vinogradnikov, ki so upoštevali in se ravnali po navodilih strokovne službe Kmečke zveze. Gost za to prilžnost je bil mag. inž. Miran Vodopivec, izvedenec-svetovalac iz Veterinarskega in kmetijskega zavoda v Novi Gorici, ki spada pod ministristvo za kmetijstvo vlade Republike Slovenije, pokušnje pa so se udeležili tudi predstavniki vseh treh slovenskih denarnih zavodov na Trzaskem, ki že leta podpirajo delovanje strokovne službe Kmečke zveze.

Po uvodnem pozdravu podpredsednika KZ Silvana Ferluge, je o delovanju strokovne službe Kmečke zveze in o pomembnih dosežkih, ki jih je služba dosegla na področju izboljševanja nasega vinskega pridelka, spregovoril njen vodja dr. Mario Gregoric, nato pa je inž. Vodopivec strokovno analiziral in opi-

sno predstavil vsak primerk vina na pokušnji. Najprej so bili na vrsti vzorci Vitovske grganje, najbolj avtohtone krasko sorte belih vin, vinogradnikov Usaja, Lupinca in Kanteja. Sledili so trije primerki Malvazije vinogradnikov Škerka, Ote in Kanteja, en primerk rizvanca Mueller-Turgau vinogradnika Usaja, en primerk Sauvignona vinogradnika Ferluge, en primerk Chardonnaya vinogradnika Colje in dva primerka kraskoga terana vinogradnikov Rada Milica in Pepija Milica.

Po izčrpnih ne le analiz

vsakega primerka marvec obenem tudi »zgodovinski« predstaviti vsake sorte in njenih značilnosti, je inž. Vodopivec poudaril ugotovitev, da se vinska proizvodnja na trzaskem Krasu vidno izboljšuje po zaslugi uvajanja novih proizvodnih postopkov, pri čemer pa je tudi dejal, da nikakor ni treba zaradi tega opustiti tistega, kar je bilo v proizvodnji naših prednikov dobrega, pač pa dobro nadgrajevati s boljšim. Pri tem je treba tudi upoštevati zahteve sodobnega okusa in skratka tržiska, saj si kraska

vina zaslužijo, da na tržiska tudi prodrejo in se na njih uveljavijo. Povzel je tudi splošno ugotovitev, da so med kraskimi vini letnika 1992 bele sorte vsekakor boljše, medtem ko teran ni dosegel visokih kvalitete in spominja bolj na matično trto refosk.

Po predstavitvi oz. pokušnji se je razvila razprava, v katero so posegli tajnik KZ Edi Bukavec, ki je poudaril pomen strokovnega sodelovanja inž. Vodopivca s strokovno službo KZ in prizadevanja Kmečke zveze za izboljševanje naše vinske proizvodnje, kakor tudi kmetijstva v celoti; predsednik Trzasko kreditne banke Egon Kraus, ki je poudaril predvsem važnost uveljavitve kraskih vin na kakovostnih tržiscih in ugotavljal, da med našimi gostinci, z nekaterimi izjemami, se vedno ni dovolj odzivnosti za ponujanje kraskih vin svojim gostom. O svojem delu in izkušnjah so kaj povedali tudi nekateri prisotni vinogradniki, predvsem Edi Kante, tako dr. Gregoric kot Edi Bukavec pa sta se posebej pohvalila vzorno delo in priljubljenost vinskega tehnika strokovne službe Kmečke zveze Stefana Rosatijsa na terenu.

SKD SLAVEC RICMANJE - LOG

vabi na tradicionalno vasko

SAGRO danes, 5. julija

ples z ansamblom POMLAD in nastop baletne skupine »Club diamante« iz Turjaka.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKUSNO IZOBRAŽEVANJE

priraja v solskem letu 1993/94 v Trstu naslednje tečaje:

- za dodeljeno uradniskemu delu - 1. letnik (1.200 ur)
- za uradnike uvožno-izvoznega podjetja -2. letnik (1.200 ur)
- za kuharje - 1. in 2. letnik (1.200 ur letno.)
- osnovne informatike - MS DOS 5, WINDOWS 3 (40 ur)
- elektronske razpredelnice (60 ur)
- urejevanje besedil (60 ur)
- urejevanje datotek (60 ur)
- začetniški tečaj rusčine (70 ur.)
- izpopolnjevalni tečaj za gostince (30 ur)
- strojepis z videotipkanjem (150 ur)
- osnovna informatika za prizadete (50 ur)
- gledališka sola (150 ur)
- splošno kmetijstvo (150 ur)
- za animatorje (40 ur)

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 30. julija t. l. na začasnem sedežu Zavoda, Ul. Revolte 37, tel. 394515, vsak dan (razen sobote od 9.00 do 13.00 ure. Za tečaj iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8, tel. 362941.

KINO

ARISTON - Poletno predvajanje filmov - 21.30 »Arriva la bufera«, r. Daniele Luchetti, i. Diego Abatantuono.

EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter, Harvey Keitel.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.05, 22.00 »Luna Park«, r. Pavel Lungue.

NAZIONALE 1 - Zaprt zaradi dopusta.

NAZIONALE 2 - Zaprt zaradi dopusta.

NAZIONALE 3 - Zaprt zaradi dopusta.

NAZIONALE 4 - Zaprt zaradi dopusta.

GRATTACIELO - 17.30, 19.05, 20.40, 22.15 »La gatta e la volpe«, i. Jack Nicholson, Ellen Barkin.

MIGNON - Zaprt zaradi počitnic.

LUDSKI VRT - Poletno predvajanje filmov - 21.15 »Trauma«.

EDEN - Zaprt zaradi dopusta.

CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 »Proposta indecent«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

ALCIONE - 20.00, 22.00 »In mezzo scorre il fiume«, r. Robert Redford.

LUMIERE - 20.00, 22.00 »La bionda«, r. S. Rubini, i. N. Kinski.

GRAD SV. JUSTA - Poletno predvajanje filmov - Jutri: 21.15 »Mio cugino Vincenzo«.

RADIO - 15.30, 21.30 »Una moglie molto infedele«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, PONEDELJEK, 5. julija 1993

CIRIL IN METOD

Sonce vzhaja ob 5.22 in zatone ob 20.57 - Dolžina dneva 15.35 - Luna vzhaja ob 21.40 in zatone ob 6.55.

Jutri, TOREK, 6. julija 1993

BOGOMILA

LEKARNE

Od ponedeljka, 5., do nedelje, 11. julija 1993

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 1 (tel. 635368), Ul. Zorutti 19 (tel. 766643), Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 1, Ul. Zorutti 19, Korzo Italia 14, Zavljje.

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Korzo Italia 14 (tel. 631661).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dezurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hlita pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

GODBENO DRUSTVO PROSEK priredi v petek, 9. t.m., ob 20.30 celovečerni koncert pred cerkvijo sv. Martina na Proseku. Vabljeni.

OBVESTILA

SKLAD »M. Cuk« prireja poletne lekcije za popravne izpite. Informacije dobite vsak dan od 10. do 12. ure (razen sobote in nedelje) do 9. julija v uradih Sklada, Narodna ul. 126 - Općine (tel. 212289).

SKLAD »M. Cuk« prireja KROZEK LATINSKINE za srednjesolce, ki nameravajo na klasični, znanstveni in pedagoški licej. Informacije dobite vsak dan od 13. do 15. ure od 12. do 23. julija (razen sobote in nedelje) v uradih Sklada - Narodna ul. 126 - Općine (tel. 212289).

ZSKD OBVEŠČA, da bo od danes dalje urad v Trstu odprt po sledemem urniku: ponedeljek, sreda, petek od 8.30 do 14.; torek in četrtek od 8.30 do 17.

DRUSTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV v Trstu priredi danes, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3, srečanje s pisateljem Zorkom Simicem.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV je začela nabiralno akcijo za postavitev nagrobnega spomenika skladatelju Ul. Vrabcu. Prosim, da morebitne zvezne prispevke nakazete na t.r. st. 01/7401/22 pri TKB in na t.r. st. 11385 pri HPO.

IZLETI

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV TRST prireja 15. julija izlet na Svisčake z možnostjo vzpona na Snežnik. Vpisovanje bo jutri, 6. julija, ob 9. uri na sedežu društva v Ul. Cicerone 8.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA TRST - sola M. Kogoj sprejema potrditve vpisov svojih gojencev za solsko leto 1993/94 do 30. t.m. vsak dan razen sobote od 9. do 11. ure na sedežu ul. R. Manna 29.

V spomin na ljubeza zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Turka daruje družina 100.000 lir za PZ Jacobus Gallus, 100.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk, 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za KK Cicibona.

V spomin na ljubega zeta Glauka daruje Mara Debelli 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Društvo prijateljev - Ul. Donizetti 3.

Nameste svetja na grob g. Selme Mauri daruje delovni kolektiv vrta Boljunec 210.000 lir za onkološki oddelek otroške bolnišnice Burlo Garofolo.

V spomin na strica Karla Starca daruje Vekoslav Rupel 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosej-Kontovel.

V spomin na draga Glauka Tur

G7 / PRED TOKIJSKIM VRHOM

Očitki in obtoževanja

Zahod bi Japonsko rad prisilil, da bi bolj na široko odprla vrata za njihove izdelke - Kako se znebiti rekordnega trgovinskega presežka? - Samo ZDA dolgujejo Japonski 46 milijard dolarjev

Podatki, ki so jih statistiki objavili tik pred vrhom najbogatejših držav na svetu, ne obetajo na tokijskih pogajanjih nič dobrega. Ameriški predsednik Bill Clinton bo sel na pot v japonsko prestol-

nico z neprijetno zavestjo, da se je junija nezaposlenost v ZDA povečala za desetino odstotka in zdaj dosega sedem odstotkov za delo sposobnih Americanov, narocila ameriškim podjetjem, ki

morda najbolj realistično napovedujejo bliznjo gospodarsko prihodnost, pa padajo že tretji mesec zapovrstjo. Hkrati so Clinto-

BARBARA KRAMZAR

novi svetovalci svojemu predsedniku zanesljivo predložili dokaze o najnovejšem skoku ze tako velikanskega japonskega

presežka, ki je v letu do 31. marca dosegel rekordno višino 126 milijard dolarjev. Samo Američani dolgujejo deželi vzhajajočega sonca nekaj več kot 46 milijard.

Zato lahko v Tokiu pričakujemo nove salve obtožb na japonski račun, naj tako kot leta 1986 z razvitim sporazumom o polprevodnikih odprejo svojo proizvodnjo za ameriške in evropske proizvajalce, trgovine pa za izdelke iz držav, ki z japonsko tekmujejo za gospodarsko zmago v 21. stoletju. Tudi nadaljevanje tokijskega scenarija je lahko napovedovati: japonski politiki in finančniki se bodo ameriških in evropskih obtoževanj branili s podatkom Mednarodnega denarnega sklada o tako rekoč enakem uvozu na prebivalca - v letu 1991 naj bi povprečen Japonec uvozil za 1900 dolarjev tujih dobrin, American za 2000, Evropejec pa za 1800. Japonski voditelji bodo Ameriko povprašali, zakaj ne poskrbi za zmanjšanje proračunskega primanjkljaja, saj so sami za reševanje svoje gospodarske krize lani v zadnji injekciji namenili kar 116 milijard dolarjev. In če se to ne bo pomagalo za uti-

sanje Clintona in njegovih svetovalcev, ki vneto zagovarjajo »usmerjeno trgovino« tudi za Ameriko, če ze vplivno japonsko ministrstvo za industrijo in tehnologijo (MITI) premeteno nagaja vsemu svetu, se bodo Japonci sklicevali na svojo najhujšo politično krizo po drugi svetovni vojni.

Res je, v Tokiu pada zaradi korupcije in podkupovanj ena ministrska glava za drugo, za 18. julij napovedane volitve pa prinasajo veliko negotovosti. Napovedujejo, da bo morala Liberalno-demokratska stranka, ki je 38 let po drugi svetovni vojni suvereno vodila gospodarsko, finančno in politično življenje v državi, po volitvah deliti oblast z opozicijo. Zaradi tega se bo morda zamajal enkratni japonski korporacijski sistem, ki ga v zadnjih letih sicer pretresajo hude finančne borzne in politične krize. Toda japonski tekmeči upajo, da bo država po volitvah ranljivejša in manj sposobna nasprotovati zahtevam tekmecev.

Japonske politične težave pa lahko ugajajo samostim ekonomistom, ki so z prepričani, da je prav dežela vzhajajočega sonca kriva za sedanjo gospodarsko krizo v razvitem svetu, za negotovo usodo urugvajskega kroga mednarodnih pogajanj o liberalizaciji in 36. milijono-

nov brezposelnih v razvitih državah. Ideološki nasledniki Adama Smitha, očeta teorije svobodne trgovine, ne soglašajo z njimi. Ko opozarjajo na veličanske prednosti, ki jih je liberalizacija trgovine po drugi svetovni vojni prinesla vsemu svetu, trdijo, da so sedanjega zastoja krivi vsi. Evropske države s protekcionizmom, ki ga celo same med seboj odpravljajo le z velikimi težavami, sčitijo svoj predragi socialni sistem in v zadnjih letih rade ali nerade pomagajo graditi združeno Nemčijo. Združene države Amerike pa so med reaganizmom pozabile, da morajo namesto v najvišji sloj in v spopad s Sovjetsko zvezo vlagati v vse svoje ljudi.

Seveda ima v očeh zagovornikov svobodne trgovine tudi vase zaprta Japonska veliko crno piko, ni pa edini krivec za njen zastoj. Sedanje besedne trgovinske vojne razlagajo s preprostim dejstvom, da je hladnovojne ureditve konec, zato si skuša vsaka od velikih sil izbojevati boljše izhodišče za 21. stoletje. Zato tudi bližnji vrh najbolj razvitih držav v Tokiu se ne bo tista prelomnica, ki bo svetovne voditelje izučila, da potrebuje nova izhodišča za novo stoletje ves svet - in ne samo posamezne države ali območja.

nov brezposelnih v razvitih državah. Ideološki nasledniki Adama Smitha, očeta teorije svobodne trgovine, ne soglašajo z njimi. Ko opozarjajo na veličanske prednosti, ki jih je liberalizacija trgovine po drugi svetovni vojni prinesla vsemu svetu, trdijo, da so sedanjega zastoja krivi vsi. Evropske države s protekcionizmom, ki ga celo same med seboj odpravljajo le z velikimi težavami, sčitijo svoj predragi socialni sistem in v zadnjih letih rade ali nerade pomagajo graditi združeno Nemčijo. Združene države Amerike pa so med reaganizmom pozabile, da morajo namesto v najvišji sloj in v spopad s Sovjetsko zvezo vlagati v vse svoje ljudi.

Seveda ima v očeh zagovornikov svobodne trgovine tudi vase zaprta Japonska veliko crno piko, ni pa edini krivec za njen zastoj. Sedanje besedne trgovinske vojne razlagajo s preprostim dejstvom, da je hladnovojne ureditve konec, zato si skuša vsaka od velikih sil izbojevati boljše izhodišče za 21. stoletje. Zato tudi bližnji vrh najbolj razvitih držav v Tokiu se ne bo tista prelomnica, ki bo svetovne voditelje izučila, da potrebuje nova izhodišča za novo stoletje ves svet - in ne samo posamezne države ali območja.

NOVICE

Opazovalci ZN zapuščajo Bagdad

BAGDAD - Vojaški inspektorji Združenih narodov bodo danes zapustili Bagdad, ker jim, kot je povedal predstavnik misije ZN Nikita Smidovich, niso dovolili snemanja objektov, kjer naj bi bili iračani delali vojaške poskuse. Varnostni svet ZN je Iraku že zagrozil s protitukrepi, če ne bo spostoval odločitve in pogojev, ki jih je mednarodna skupnost sprejela po porazu Iraka v zalivski vojni. Skupina vojaških strokovnjakov je v Bagdadu že od 4. junija, v tem času pa ni dobila dovoljenja za postavitev kamer. (Reuter)

Neredi na Severnem Irskem

BELFAST - V Belfastu v Severni Irski so se v noči s sobote na nedeljo nadaljevali veliki neredi protestantov, ki so napadli enote policije. Trije pripadniki varnostnih sil so bili ranjeni, policija pa je pripravila stitirajst demonstrantov. Protesti so sledili petkovemu pogrebu pripadnika skrajne protestantske organizacije Ulsterste prostovoljne sile. Irske oblasti nove nemire pričakujejo 12. julija, ko bodo protestanti praznovali obletnico zmage sil Williama Orangea, ki so v bitki pri Boyneu leta 1690 porazile sile katoliškega kralja Jamesa. (Reuter)

Haiti na poti v demokracijo

PORT-AU-PRINCE - Po dolgotrajnih pogajanjih sta voditelj uporniške vojske, ki je pred dvema letoma izvedla prevrat, Raoul Cedras in demokratsko izvoljeni predsednik Jean Bertrand Aristide podpisala sporazum, na podlagi katerega naj bi v državi ponovno zavladala civilna vlada. Sedstnevna pogajanja so potekala pod vodstvom predstavnika ZN Danteja Caputa, kmalu pa naj bi se v Washingtonu sestali se predstavniki posameznih parlamentarnih političnih strank Haitija. (Reuter, Telefoto: AP)

Dubrovniške poletne igre bodo

DUBROVNIK - Letošnje Dubrovniške poletne igre, prireditel, na kateri sodelujejo številni domači in tuji kulturni ustvarjalci, bodo kljub zaostrenim razmeram na Hrvaškem potekale od 10. julija do 25. avgusta.

FRANCIJA / KONGRES SOCIALISTOV

»Francije ne smemo prepustiti desničarjem!«

Novi predsednik stranke je Michel Rocard

PARIZ - Po katastrofalnem porazu na parlamentarnih volitvah marca letos so francoski socialisti na tridnevem kongresu stranke, ki se je koncal včeraj, slavili prepo-

rod. »Socialisti smo se vrnili.« je dejal njihov novi voditelj Michel Rocard. Na konferenci je večina delegatov - le pet od 145 jih je glasovalo proti - podprla kritično poro-

cilo o delu stranke pod Françoisom Mitterrandom, ki ga je predstavil Jean Paul Huchon. »Socialisti imamo pravico kritično oceniti svoje delovanje, nimamo pa pravice pustiti, da se Francija pomakne na desno.« je poudaril Rocard. Poslanci niso razpravljali o morebitnem povezovanju z drugimi strankami, so pa zavrnili možnost preimeno- vanja stranke in se zavzeli za nadaljnje izključevanje vere iz sol, za odločen boj proti nezaposlenosti in neomejenemu podeljevanju francoskega državljanstva tujim državljanom. Vodja italijanske Demokratske stranke levice Achille Occhetto, ki se je udeležil kongresa, je pozval k oblikovanju »nove evropske levice« in poudaril, da bi morali Socialistično internacionalo hitro in korenito reformirati. (Reuter, STA)

Sto neodločnih dni Ballardurjeve vlade

PARIZ - V terek bo minilo prvih sto dni delovanja nove francoske vlade, ki jo vodi premier Edouard Balladur. Čeprav je vlada zapisala, da se bo zavzemala za zmanjšanje proračuna in obresti ter pripravila pot za privatizacijo državnih podjetij, je se vedno odprto vprašanje, ali se ji bo dejansko posrečilo državo potegniti iz gospodarske recesije. Premiera Balladurja se vedno podpira 68 odstotkov volilcev, vendar pa jih je se veliko skeptičnih glede gospodarske prihodnosti države. Trenutno je brez dela že več kot tri milijone Francozov, kar pomeni 11, 4 odstotka, strokovnjaki pa napovedujejo, da bo stopnja nezaposlenosti do leta 1994 se naraščala. Balladur je pozval delodajalce k ustvarjanju novih delovnih mest, medtem ko ga opozicija nenehno obtožuje, da je na tem področju še vedno storil premalo. (Reuter)

AMERIČANI PRIHAJAJO

Predhodnica je že na poti

V Makedonijo prihajajo vojaki iz tako imenovanega berlinskega bataljona

BONN - Manjša skupina ameriških vojakov, ki bodo v Makedoniji pripravili vse potrebno za prihod tristočlanske enote, se je danes odpravila v to najjužnejšo republiko nekdanje Jugoslavije, je novinarjem sporočil predstavnik ameriškega vojaškega letalstva. V Skopje bodo najverjetneje poleteli iz oporišča Tegel v Nemčiji. Omenjena tristočlanska skupina ameriških vojakov se bo v Makedoniji pridružila približno sedemsto Skandinavcem, ki tam pod zastavo ZN že nadzorujejo mejo med Makedonijo in Srbijo, da severna sosedja ne bi skušala izzvati spopadov tudi v tej republiki. Seveda imajo pri vrsto problemov, najhujši med njimi je ta, da meja med državama ni označena, saj Srbija meje nekdanjih republik obra-

vnava kot interne, ne pa kot mednarodno priznane. Srbske zahteve po severnem delu Makedonije so seveda dobro znane, vendar pa Beograd za zdaj ni dal odločnejše podpore poskusom v Makedoniji zvečim Srbom, da bi izvedli »revolucijo« po znanih scenarijih s Kosovo, Vojvodine, Hrvaške ali Bosne. Washington je s svojo odločitvijo o pošiljanju majhne skupine vojakov v Makedonijo ubil vsaj dve muhi na en mah. Svet mu ne more več očiti, da ni pripravljen posredovati v nekdanji jugoslavlji tudi vojaško, domaća javnost ga ne more obtožiti za nepotrebno izpostavljanje življenj mladih Američanov, Srbom pa je tako namignil, da najbrž ne bi bil pripravljen sprejeti še nadaljnjega širjenja vojne. (M. E. in agencije)

REPUBLIKE NEKDANJE SZ / KOMUNISTI SE VRAČAJO

Moskva je pretkano vrnila na oblast nekdanje kadre

Ševardnadze, Alijev in Rahmanov so nekdanj služili veliki SZ

VANORA BENNETT / REUTERS

GANDZA, AZERBAJDŽAN - Sovjetski imperij je mrtev. Zivel sovjetski imperij! Demokratično izvoljenim predsednikom nekdanjih sovjetskih republik, ki so z nacionalistično politiko pomagali razdreti SZ, se dogajajo prav neprijetne stvari. Pred osemnajstimi meseci je moral pred jezimi množicami iz države pobegniti gruzijski predsednik Zviad Gamsahurdija, pred šestnajstimi dnevi je predsedniški stolec na skoraj enak način zapustil azerbajdzanski predsednik Abulfaz Elcilbej. Med tema dvema dogodkoma se je zvrstila množica nekdanj Moskvli zvestih komunistov, ki so bili v zadnjem obdobju njenega obstoja zamenjani, zdaj pa so se spet vrnili na nekdanje položaje. Zadnji med njimi, ki se

je vrnil na oblast, ne da bi ga za to pooblastil kateri od državnih organov ali izvolilo ljudstvo, je sedemdesetletni nekdanji partijski funkcionar iz Azerbajdzana Gajdar Alijev. V Gruziji je podoben primer nekdanji sovjetski zunanji minister Edvard Ševardnadze, ki je bil izvoljen za predsednika države, potem ko je ta položaj dejansko že zasedel. V Tadžikistanu je oblast po krvavi državljanski vojni prevzel nekdanji sovjetski funkcionar Imamali Rahmanov.

V vseh primerih je »novemu« voditelju grozil voditelj dobro oborožene milice in vsakdo se prihod »novega« voditelja ljudje pozdravili z izrazi olajšanja.

Ko so tuji investitorji obljubili, da lahko dobro sodelujejo tudi z »novimi« oblastmi, so bile zacete skrbi o morebitnem izničenju demokracičnih prizadevanj vsakokrat pozabljene. »V vsakem primeru pride na oblast bojevnik,« meni neki tuji diplomat, »toda po očitnem boju za oblast in glasno izrečenih bojznih, da bi spopadi utegnili prerasti v popolno državljansko vojno, oblast pride v roke cloveka stare sole. Razmere postanejo jasnejše, če vmešno obdobje opazujemo le kot pripravo na prihod »novih« starih oblastnikov. V vseh opisanih primerih so Rusi z brezplačnimi dobavami orožja »pomagali« upornikom. In vsakdo je

Moskva take obtožbe odločno zanimala.

Petintridesetletni Suret Guseinov, vodja upornikov in milijonar, ki je obogatel s trgovino z volno, je zdaj azerbajdzanski premier. Toda preden se preda slastem krvavo priborjene oblasti, bi moral dobro premisliti. Tadžikistanski vodja uporniške milice, ki je bil pred tem bančni ropar Sangak Safarov, je že mrtev. Ustrelili so ga na eničestnih pregrad prav ob zaključku državljanske vojne. Samo osem mesecev po izvolitvi Edvarda Ševardnadzeja so razorožili in onemogočili poveljnike uporniških milic. Vsi ti pa so se borili z ramo ob rami z Rusi, dokler so se upirali nacionalističnim državnim voditeljem, ki Moskvli niso ustrezali.

FELJTON

Nove države - stare pregrade (2)

Piše :
Jure
Senegačnik

Mejni prehod Cop leži na pragu zakarpatske Rusije. To je del današnje Ukrajine, ki je v obdobju med obema svetovnima vojnama spadal pod Českoslovaško in je se danes etnično močno heterogen. Vozimo se skozi nekaj madžarskih naselij, potem pa cesta kmalu zavije čez Karpat. Čeprav je to glavna cestna povezava med Budimpešto in Kijevom, je cesta naravnost škandalozna. Cestišče ni utrjeno, zato so v asfaltu strahotne luknje. Potovalna hitrost je neznatna. Te ceste niti v sanjah ne moremo primerjati s cestami v priobalnih državah, ki so cisto nekaj drugega in se povečini lahko mimo merijo vsaj s slovenskimi.

Vse več Ukrajincev govori - ukrajinščino

Prva stvar, ki jo lahko ob cesti vseskozi opazujemo, pa je »ukrajinjenje« vseh krajevnih tabel in kazipotov. Ta zahodni uniatski del Ukrajine je namreč bistveno bolj obdržal ukrajinški jezik v javni rabi kot preostali deli države. Ukrajinjenje se kaže v nadomescanju ru-

skih končnic z ukrajinškimi in predvsem v dodajanju posebne ukrajinške končnice i. Marsikje so to opravili precej po domače, kar z razpislicem. V Lvovu na železniški postaji so tako že vsi napisi samo se ukrajinški. To omenjam zato, ker na vožnji skozi ravno tako »neodvisno« Belorusijo na nobeni postaji nisem mogel zaslediti kakršnegakoli napisa v belorusčini. Belorusija je pač kulturno že skoraj povsem rusificirana, kar velja tudi za vzhodne ukrajinške industrijske pokrajine. Od Ukrajinke, ki je bila pred dnevi v Kijevu, pa zvem, da je na ulicah prestolnice že slišati več ukrajinščine kot pred letom ali dvema. V Ukrajini ukrajinščino vračajo v javno življenje za marsikoga kar prevec na silo oziroma prehitro. Gotovo pa bodo rezultati tega tukaj bistveno hitrejši in večji kot v jezikovno tako rusificirani Belorusiji. Tam zdaj sicer uva- jejo potuk v belorusčini v prve razrede osnovnih sol, vendar imajo silne težave s pomanjkanjem učenikov in tudi ustreznega učiteljskega kadra. Sicer pa mi je

neka Belorusinja na poti razlagala, da pravzaprav ne ve cisto dobro, zakaj se je morala Belorusija osamosvojiti. Ob peripetijah, ki jih Jelcin dozivilja na domačem političnem prizorišču, so oči vse svetovne javnosti uprte samo v Rusijo. Utrujenji ruski medved ima pač se vedno močno sapo. Tako nas mediji naravnost bombardirajo s poročili o stiskah tankajšnjega prebivalstva in velikanski inflaciji, ki dusi gospodarski razvoj. Nične pa svetu jasno ne pove, da je petdesetmilijonska Ukrajina morda se bolj potrebna zahodne pomoči in da so tu nekateri problemi se teze resljivi. Tako kot druge neruske republike je tudi Ukrajina uvedla novo zacasno valuto, ki bo sčasoma postala pravi ukrajinški denar - karbovanec. Zaenkrat so ti papirnatni boni precej neuglednega videza. Ta valuta ima se bistveno višjo inflacijo kot ruski rubelj. Ker je nismo imeli, so nam branjeveke na železniških postajah z veseljem sprejemale ruski rubelj kot očitno »solidno tujo valuto«.

Sicer pa se v vsakem lokalno hitro najde kdo, ki ti je pripravljen zamenjati trdno valuto. Standard prebivalstva v Lvovu je v primerjavi s pribalstkim zelo boren. Ker primanjkuje bencina, lahko na cesti opaziš le malo osebnih avtomobilov. Za trdno valuto bencin seveda dobiš brez težav. Na železniški postaji nas oblegajo umazani in bedno oblečeni otroci, ki prosjajo.

Za vlak je meja se odprta

V vlakom Lvov-Riga se končno odpravimo na nočno vožnjo čez Belorusijo v Litvo, med katero nas kljub dvema državnima mejama ne zmoti noben obmejni organ. Zanimivo je, da se domačinom zdi popolnoma normalno, da na vlaku se ni meje, na cestnih prehodih pa ta že obstaja. Sprašujem jih, ali tega ne izrabljajo tihotapci. Ob tem se vsi veselo režijo in potrdujo, da je to natatčno tako. V Vilniusus nas je pričakala prava vojska turističnih

delavcev, ki je potem skrbela za nas. Najprej je bil to mladi in silno simpatičen ruski podjetnik Valerij iz Sankt Peterburga, ki je »na terenu« vse organiziral in rezerviral. Z dopisi in faksi se tu pač se ne da organizirati vsega. Poleg njega je bila ravno tako simpatična prevajalka v srbohrvaščino. Teh imajo v Rusiji dovolj, vendar zaradi pomanjkanja srbsko in hrvaško govorečih turistov ostajajo brez dela. Oba sta se na vsej poti res izkazala. Poleg njiju so prišli se lokalna vodika za Vilnius, sofer, lokalni litovski koordinador dela in se neki dodatni koordinador. Zanj mi ni bilo povsem jasno, zakaj je z nami, čeprav smo se ves čas nekaj »dogovarjali«. Cutiti je, da so vsa delovna mesta »na pripihu«, saj so v preteklosti ljudi čez mero zaposlovali. Nelogično je, da si delo, ki bi ga na zahodu opravljal en turistični delavec, tu deli pet ljudi, po drugi strani pa nas je en sam sofer vozil brez posebnega počitka tudi od osmih zjutraj ves dan in vso noč do starih zjutraj naslednjega dne.

NOVICE

Požar v turškem hotelu podtaknil sam lastnik

ANKARA - Necip Yeniggun, lastnik hotela v kraju Van na jugovzhodu Turčije, je preiskovalcem priznal, da je sam podtaknil požar, v katerem je izgubilo življenje 11 gostov, 27 pa jih je bilo ranjenih. Yeniggun je želel od zavarovalnice izterjati premijo, s katero bi lahko poravnal svoje dolgove, ki znašajo tri milijarde turških lir (okrog 450 milijonov v našem denarju). V hotelu je polil bencin, nakar je zazgal se parkirani avtomobil, da bi zgladelo, da gre za teroristično dejanje. Pocetje pa se je tragično končalo: kot je lastnik se povedal, ni nameraval uniciti vsega poslopja, se manj pa povzročiti smrtne žrtve.

Spopad med kubansko obalno stražo in prebivalstvom

HAVANA - Med neredi, ki so izbruhnili v četrtek v Cojmaru blizu Havane, je izgubilo življenje vsaj šest ljudi, med katerimi je bil tudi 4-letni otrok, stirje drugi pa so bili hujše ranjeni. Kubansko notranje ministrstvo sicer govori o incidentu, do katerega naj bi prišlo, ko je neko ameriško plovilo hotelo odpeljati več domačinov. Obalna straža naj bi uporabila strelno orožje, pri čemer so tri osebe izgubile življenje, nekaj pa jih je bilo ranjenih, med njimi tudi poveljnik ameriškega colna. Tamkajšnji očitki pa trdijo, da se je med kubansko obalno stražo in prebivalci, ki so prišli na obalo, potem ko so slisali streljanje, vnel pravi boj: domačini so metali kamenje in vzklikali proti vladi, neki 16-letni fant pa naj bi padel pod streli, ker je klical »morilci«. Dve uri zatem so stirje tovrstni pripeljali posebne agente, ki naj bi aretirali 500 prebivalcev Cojmaru.

Egipt zahteva ekstradicijo šejka Abdela Rahmana

KAIRO - Egipt je včeraj od ameriških oblasti tudi uradno zahteval ekstradicijo Omara Abdela Rahmana, duhovnega vodjo egiptovskih integralistov, ki so ga aretirali v petek v New Yorku. Abdela Rahmana in 47 njegovih pristasev v Egiptu obtožujejo, da so leta 1989 pred mosejo v Fayyumu, okrog 90 km jugozahodno od Kaira, ranili nekega agenta in hujskali množico k nasilju. Ameriške oblasti so že pred časom odredile izgon Abdela Rahmana, potem ko je ob vstopu v ZDA, kamor je prišel iz Sudana, dal lažne izjave. V pričakovanju na prizivno razpravo pa je sejk ostal v ZDA, kjer so te dni v vseh večjih mestih poostriili varnostne ukrepe, da bi preprečili morebitne atentate integralistov. V ZDA sumijo, da je Abdel Rahman odigral pomembno vlogo (ceprav uradno ni bil nicesar obtožen) v atentatu, ki je 26. februarja v World Trade Centru terjal 6 smrtnih žrtev in več kot tisoč ranjenih, ter v načrtu (ki ga je FBI sicer zadnji trenutek odkril), po katerem naj bi pognali v zrak Stekleno palačo in druge objekte v Manhattnu. Doslej so aretirali vsaj dvanajst ljudi, ki so povezane z egiptovskim sejkom.

Nov škandal pretresa angleško kraljevo družino

LONDON - Samo pred mesecem dni se je Serena Stanhope, zarocenka sina princeze Margaret, prvič pokazala v javnosti s kraljevo družino, ko jo že skušajo moralno lincati. Tednik The People je »poiskal« nekega bivšega Sereninega zarocenca, Alexandra Slacka, ki ni stedel s podrobnostmi. Dekle naj bi se ne ustavila pred ničemer, izstopale pa naj bi zlasti njene atletske sposobnosti in erotična domisljija: neke noči naj bi preplezalo tri metre visoko ograjo, da bi ga lahko dohitelo pod sotorom v nekem ekskluzivnem teniskem klubu. Postelja jima ni preveč disala, raje sta obiskovala javne parke. Neke noči naj bi dekle pijano in s strganimi nogavicami zapustilo stavbo v Chelsei. Da bi se bolj »popopral« svoje pisanje, je The People objavil ogromno fotografijo blondinke, ki s strganimi nogavicami leži na tleh.

Upor proti kliniki za pedofile

LONDON - V kraju Upton-upon-Severn na jugu Anglije ni več miru: med materami je zavladal alarm, otroci so terorizirani, policija je v pripravljenem stanju, občinski svetovalci so se mobilizirali: napovedan je prihod 26 pedofilov, ki naj bi se zdravili v čudoviti zgradbi, ki jo je ob robu mesteca kupila neka dobrodelna ustanova. V vasi je nastal pravi upor: »Ti pokvarjenci ne bodo pod ključem,« pravijo. Doslej niso prav nič zalegle pomirjevalne besede nekega funkcionarja vsedržavnega združenja za varstvo otroštva, čes da za otroke ni nobene nevarnosti.

RUSHDIE / IZGREDI V TURČIJI**Iran: Kriv je Zahod**

Satanski stihl žaljivi za vse muslimane

TEHERAN - Nasilne demonstracije proti turskemu prevodu Satanskih stihov Salmana Rushdieja, ki so v preteklih dneh v turskem mestu Sivaz zahtevale 40 mrtvih in okrog 150 ranjenih, so močno odjeknile v iranskem tisku. Najbolj razširjeni tukajšnji dnevnik Islamska republika je včeraj v svojem uvodniku zapisal, da odgovornost za žrtve nosijo vsi tisti, ki so »hoteli zaliti vero nekega ljudstva«, in se zlasti islamski odpadniki. Podobno stališče je zavzel tudi Teheren Times, teheranski dnevnik

v angleščini, ki se sicer na splošno drži zmernejše linije, saj ga berejo v glavnem tuji. Po pisanju tega časopisa naj bi odgovornost za žrtve nosil Zahod, ki brezpogojno podpira Rushdieja, katerega je imam Homeini 14. februarja 1989 obsodil na smrt.

Časopis poudarja, da dogodki v Sivazu dokazujejo, kako so Satanski stihl globoko žaljivi ne le za Islamsko republiko, temveč za celotno islamsko skupnost. Prav tako naj bi bila Rushdiejeva obsodba na smrt stvar vseh muslimanov.

SOMALIJA / POLOŽAJ JE ZELO NAPET**V zbirnem centru umrli trije pribežniki iz Etiopije**

Včeraj zjutraj je prišlo do ponovnega spopada med oboroženimi Somalci in italijanskimi mirovnimi enotami

MOGADIS - V Somaliji se nadaljujejo najrazličnejši spopadi in po ocenah številnih opazovalcev se je položaj v toliko poslabšal, da je že blizu situaciji izpred nekaj mesecev. V soboto se je število mrtvih v tej strahoviti vojni zvisalo še za tri (nekateri viri govorijo o starih mrtvih): v centru za Somalce, ki so pribežali iz Etiopije, so umrle tri osebe, se-

dem pa je bilo ranjenih. Tudi verzije o dogodkih so se precej nasprotujejo, saj nekateri vidijo govorijo o spopadih med oboroženimi somalskimi silami in enotami OZN, drugi pa o napadu Šomalcev, ki je bil uperjen proti letališču, vendar pa so jo skupili pribežniki iz Etiopije. Zbirni center je namreč v prostorih bivše visoke tehnicne

sole in se nahaja med »cetrtim kilometrom« in letališčem. Včeraj zjutraj so trenutni uporabniki centra novinarjem razkazovali veliko luknjo na stropu poslopja, ki bi jo lahko povzročila raketa ali granata iz havbice, vendar pa ni bilo mogoče ugotoviti, kdo in od kod naj bi jo izstrelil. Sorodniki žrtev pa so zagotavljali, da je na center padla se

druga raketa, ki je poskovala zid, ki je obrnjen proti letališču, kjer so namescene pakistanske enote v okviru sil OZN. Ostaja torej odprto vprašanje, kdo je pravzaprav ubil tri (ali stiri) civiliste.

Včeraj zjutraj pa je prišlo do ponovnega spopada med italijanskimi vojniki in skupino oboroženih Somalcev, ki so se peljali na tovrstnem tovornjaku. Do spopada je prišlo na podeželski cesti približno 15 kilometrov severno od Mogadisa, po kateri se je italijanska kolona pomikala proti Baladu, kjer so nastanjene nekatere operativne enote Italijanov. Po izjavi poveljstva Italfora je tovornjak z oboroženimi Somalci prestregel italijansko kolono, ji zaprl pot, s tem da se je postavil precno in začel streljati proti italijanskim vozilom. S tovornjaka proti italijanskim vojakom so streljali s puškami, italijanska stran pa je enkrat izstrelila s topom. Takoj nato so Somalci poskakali s tovornjaka in zbežali proti bližnjim poljem. Ko so italijanski vojniki prišli do tovornjaka, niso nasli nikogar. Po kratkotrajnem brezuspešnem zasledovanju pobeglih so italijanske enote z vozili nadaljevale pot proti Baladu.

Arabski vojak Združenih narodov nadzoruje skupino beguncev v Mogadišu

Tanki in vojniki so vsakdanji prizor za somalske otroke

ŠVEDSKA / SVARILO**Luknja v plasti ozona sedaj tudi nad arktiko**

KIRUNA (ŠVEDSKA) - Groznja luknje v plasti ozona nad severnim tečajem postaja vse večja; politični predstavniki v kratkem ne bodo mogli več zapirati očesa nad to bridko realnostjo, temveč se bodo morali resno spoprijeti z vprašanjem, ki je življenjskega pomena za preživetje v tretjem tisočletju.

Tako v skopem trdi najbolj ugledni raziskovalec ozona v atmosferi, profesor Jan Eglund, ravnatelj švedskega študijskega središča Esrange nedaleč od mesta Kiruna.

»Politiki radi pozabljajo na hude probleme, kakršnega na primer predstavlja redčenje ozonske plasti, ki štiti planet pred ultravijoličnimi žarki, ki prihajajo predvsem s sonca. Kljub dosežanim ukrepom o zmanjšanju uporabe sprejev, ki sodijo med najhujše krivce sedanje ozonske katastrofe, je Eglund prepričan, da bi se morali resneje in temeljiteje lotiti vprašanja redčenja ozona. Doslej je bil govor pretežno o redčenju te plasti nad južnim tečajem, sedaj se podoben fenomen pojavlja tudi nad severnim.

Študijski center v Esrangeju je postavljen onkraj severnega tečajnika in je posebno opremljen za raziskovanje ozonske plasti. Njegove strukture razpolagajo z najbolj modernimi rekviziti in napravami, med katere

spadajo tudi naprave za izstrelitev raket v vrhnje predele atmosfere in balonov za zbiranje in primerjanje podatkov, ki jih pošiljajo na zemljo sateliti.

Znanstveniki v švedskem raziskovalnem središču so tudi projektirali in zgradili prvi umetni satelit za raziskovanje ozonske plasti. Ta satelit naj bi čez dve ali tri leta izstrelili z norveske baze Andoya.

Jan Eglund se je posebej zavzel za vprašanje redčenja ozonske plasti po raziskavi, ki jo je objavila znanstvena revija Nature. Revija je med glavne krivce za »ozonsko agonijo« pristela ogljikovodike, ki se zbirajo nad Antarktikko zaradi hladnejših temperatur v stratosferi (to je v višini od 10 do 50 kilometrov). Ta fenomen pa se je v zadnjih casih nevarno povečal tudi nad severnim tečajem, kar naj bi lahko v teku pol stoletja privedlo do pravcate ozonske luknje tudi nad tem tečajem.

Po mnenju švedskega znanstvenika se bodo morali Evropska skupnost in druge države v prihodnjih letih temeljito spoprijeti s tem problemom, nameniti bodo morali mnogo sredstev, da se fenomen zajezi, sicer bo prihodnost planeta nepredvidljiva. Prav zato se je Eglund odločil, da sproži v letih 1994/95 obsežno informativno akcijo, da bi osvestil svet o nevarnosti.

FILIPINI / V PETEK JE NA REKI BOCAUE UMRLO VSAJ 300 OSEB**Kljub nesreči se praznovanja ob Svetem križu nadaljujejo**

Predsednik države Fidel Ramos je včeraj obiskal svojce žrtev nesreče in obljubil denarno pomoč (Telefoto AP)

FRANKFURT / DIMNIKARJI ZAHTEVAJO VIŠJE PLAČE**Protest ljudi v črnih oblekah**

Dimnikarji v Frankfurtu te dni protestirajo: oblekli so se v svoje tradicionalne črne obleke in se podali na ulice, da bi zahtevali boljše delovne pogoje in višje plače. Fotograf jih je posnel pred glavno frankfurtsko železniško postajo

BOCAUE (Filipini) - Predsedstvo države govori o 326 umrlih, civilna zaščita pa trdi, da je v nesreči umrlo 271 oseb, pogrešajo jih pa 36: ne glede na nesoglasja glede števila mrtvih pa lahko trdimo, da se je petek zvečer na reki Bocaue med praznovanjem Svetega križa pripetila velika tragedija. Na dan je med drugim prišlo, da se je na treh splavih, na katere je bila postavljena »plavajoca« cerkev, peljalo namesto 300 vsaj 500 oseb, kar je seveda predstavljalo veliko nevarnost za vse. Zato je notranji minister Rafael Aluman v javni izjavi govoril o »nemarnosti« organizatorjev. Vendar pa nadaljevanja praznovanja niso prekinili, kakor je kazalo takoj po tragediji. Guverner pokrajine Bucalan, v katero sodi območje, kjer se je odigrala tragedija, Roberto Pagdanganan je namreč izjavil, da praznika ni mogoče prekiniti, vendar pa da pozivajo prebivalce, naj omejijo slovesnosti. Tudi prizadeti, se pravi prebivalci, ki so v nesreči izgubili kakšnega izmed svojih najdražjih, so mnenja, da se praznik mora nadaljevati, ker gre za starodavno tradicijo. Včeraj pa so začeli sežigati trupa prvih oseb, ki so umrle, ko se je potopila »plavajoca« cerkev. Med ponesrecenci je se zlasti veliko žensk in otrok. Včeraj je sorodnike žrtev obiskal tudi predsednik Fidel Ramos in odredil finančno pomoč prizadetim družinam v višini 96 tisoč dolarjev.

ČESKA / PRVA KOMERCIJALNA TELEVIZIJA

Bo Zahod pokupil Vzhod?

Na Češkem so te dni izdali prvo vsedrjavno licenco zasebni televizijski družbi, kar je prvi primer v nekdanji vzhodni Evropi

Dovoljenje za oddajanje TV programa so dodelili česko-ameriški družbi, kar je naletelo na mešan in polemici odmev v javnosti.

Česki primer orje ledino v vzhodni Evropi, ki je doslej poznala samo zasebne postaje na lokalni in regionalni ravni, pa se te so zvečine delovale z časnimi dovoljenji ali celo brez njih.

Primer je enako sporen doma in v sosescini. Stevilne vzhodnoevropske vlade, ki so se v prekniskem obdobju na prehodu iz enopartijskega sistema v pluralizem hotele tako ali drugače polastiti radiotelevizije, se očitno le težka sprizajzijo z dejstvom, da bi bile izpostavljene kritiki, ki jo financirajo tuji lastniki.

Polemika na Češkem traja že vse od 30. januarja, ko so ustanovili nekakšen neodvisni svet za radiotelevizijo, ki ga je sicer

imenoval parlament, vendar pa deluje bolj ali manj neodvisno od njega. Pristojnost tega telesa je predvsem razdelitev radiotelevizijskih frekvenc.

Za česko neodvisno televizijsko družbo iz Prage, ki si je, poleg javne in naročinske RTV, izbojevala prvo vsedrjavno frekvenco, stoji šest ustanoviteljev, ki jih imajo za privržence predsednika Václava Havla in jih pritevajo med sredinske in levosredinske politične struje. Se bolj od tega pa priteguje pozornost dejstvo, da je tri četrtine kapitala (okoli 45 milijonov ameriških dolarjev) iz tujine in pripada Central European Development Corp., družbi pod nadzorstvom Američana Ronald S. Lauderja, potomca znamenite Estee Lauder, nesojene kraljice kozmetike.

Omenjena družba je v boju za edino vsedrjavno frekvenco premagala

vseh petindvajsetih, kapitalno bolj domaćih tekmecev - med drugimi tudi družbo, za katero je stal Turnerjev CNN.

Neodvisni svet se je izrekel celo proti ponudnikom, ki so izrazito blizu desničarski stranki premierja Václava Klauša.

Nasprotniki odločitve trdijo, da je prenapetost in da ponudnik programa ne zagotavlja varovanja »ceskih interesov«. Pod splošnim pritiskom je Daniel Korte, predsedujoči svetu, ki je podeljeval frekvence, 27. maja že objavil svoj odstop, vendar je ob enem razglasil, da je bil pod močnim pritiskom vlade.

Razvoj dogodkov na Češkem seveda ni osamljen primer, ceravno so v Pragi doslej sli najdlje.

Na Madžarskem si že dve leti neuspešno prizadevajo sprejeti novi zakon o radioteleviziji, ki bi urejal tako javno sfero kot

komercialno. Zaradi nesporazumov v parlamentu, ki so sprožili celo odstavitev vodstva javnega radia in televizije, je kaj malo možnosti za skorajšnjo ureditev problemov. Pričakujejo, da se bo premaknilo sele po novih volitvah, ki naj bi bile leto jeseni.

Podoben je položaj na Poljskem, kjer so v zadnjih dveh letih zamenjali kar tri vodilne garniture v javni RTV in kjer se zaradi lukenj v zakonodaji spopadajo s popolnim radiotelevizijskim brezprijemom: samozvane radijske in televizijske postaje vznikajo kot gobe po dežju, vendar pa druga drugo frekvenčno motijo in si odzirajo ze tako ali tako skromen prihodek.

Seveda je povsod poglavitna težava pomanjkanje razpoložljivih frekvenc.

Na Češkem so za vsedrjavno oddajanje na voljo le trije kanali, dva zaseda

javna televizija. Licenca, ki jo je dobila zasebna družba za tretjo, je precej rigorozna. Od najemnika zahteva, da kar 40 odstotkov programa ustvari doma, obseg reklamnega časa pa omejuje na 13 odstotkov, ceravno naj bi postaja živila izključno od reklam.

Vendar pa ima zasebni ponudnik, ki začena z oddajanjem v Pragi, daljnosežnejše nacrte. Američani, na katere se opirajo podjetni Čehi in ki imajo svojo evropsko bazo v Berlinu, pričakujejo, da je postaja v Pragi sele zamelek širšega vzhodnoevropskega omrežja, v katerega naj bi povezali več neodvisnih televizijskih postaj. Družba, ki si je že pridobila regionalno licenco v Berlinu, upa, da si bo lahko kmalu izbojevala tudi frekvenco na Slovaškem.

Skupina ameriških poslovnih, ki se ukvarja z medijskim prodorom v

vzhodno Evropo, je bila ustanovljena leta 1990. Njeno delo koordinira Mark Palmer, ki je bil med letoma 1985-1990 ameriški veleposlanik na Madžarskem in je dolgoletni sodelavec ameriškega zunanjega ministrstva. Mediji so le del njihovih operacij. Predlani so ustanovili na Madžarskem tudi bančniško družbo z vložkom v znesku 10 milijonov ameriških dolarjev.

Na področju medijev si Američani v vzhodni Evropi zlasti prizadevajo prehiteti evropske tekmece, se posebno nemške.

Vendar izkušnja na Češkem vse bolj ozivlja prepričanje - tako v Pragi kot tudi v drugih vzhodnoevropskih prestolnicah - da bi kazalo zakonsko omejiti obseg tujih naložb v elektronske medije. Takšno omejitev poznajo celo na zahodu, kjer tuja vlaganja zvečine omejujejo na 50-odstotni delež.

BRISTOL / O CENZURI

Mar tv (namenoma) laže?

Na vsakoletni konferenci Inputa se zberejo televizijski ustvarjalci z vsega sveta

Gre za koristno izmenjavo mnenj in primerjanje televizijskih stvaritev, ki vselej izzove polemike. Letošnjega srečanja v angleškem Bristolu se je udeležilo skoraj tisoč dvesto televizijskih ust-

varjalcev. Med drugim, cetudi povečini, so razpravljali o cenzuri. Gre predvsem za razširjeno prakso omejevanja objavljanja določenih tem, pri čemer se - po mnenju udeležencev - javna RTV

v nicemer ne razlikuje od komercialne. Drugačnaja naj bi bila le sredstva in prijemi.

Predstavnica ameriške javne televizijske mreže PBS se je najodločneje upirala podmeni, da v

ZDA obstaja cenzura. Vendar je naposled le priznala, da je bilo mogoče objaviti dokumentarec o ameriški intervenciji v Panami samo na nekaterih območjih oddajniških njene javne televizijske mreže, nikakor pa ne na celotnem ozemlju ZDA, medtem ko so največje in komercialne televizijske postaje o tem molčale kot grob.

Dokumentarec The Panama Deception, ki razkriva podtalno delovanje predsednikov Reagana in Busha v Latinski Ameriki, so avtorji ponujali na vse strani, vendar je zagledal luc sveta samo na delu PBS.

Podobno usodo je doživela tudi produkcija Izkušnje iz teme, ki so jo avtorji posneli v zvezi z Zalivsko vojno in ki med drugim razkriva, da so zavzniki v vojni z Irakom sami zazgali marsikakšno od kuvarstvih naftnih vrtin, krivdo za ekološko katastrofo pa v celoti nprtili Iračanom. Dokumentarec so sicer prika-

zali na francoskem Canalu plus in BBC, ne pa tudi v ZDA in v nekaterih drugih zahodnoevropskih državah.

Podobno usodo je doživela tudi kanadska dokumentarna drama, ki je obdelala zgodbo kanadskih pilotov, ki so med drugo svetovno vojno iz Anglije bombardirali nemška mesta. Pilote prikazuje v nenehnem stresu in strahu, kar je se danes v nasprotju z uradnimi prikazi zgodovinskih dogodkov. Marsikje dokumentarci niso prikazali samo zato, ker so v njem predstavili tudi spravo med nekdanjimi sovražniki - piloti zavezniških in nacističnih sil ter trpljenje prizadetega civilnega prebivalstva. V Kanadi je polemika o dokumentarcu dosegla celo parlament in televizija se je morala opravičiti za objavo, ces da je pomotoma izenacila storilce in žrtve. Kritikom nikakor ni slo v račun, da so zavznike vojake prikazali v običajni človeški podo-

bi: kot ljudi, ki so nagnjeni k strahopetnosti in bojazni pred sovražnikom. Kanadski dokumentarec sicer ni doživel usode osamitve - zavrteli so ga celo večkrat - vendar pa bo polemika, ki je sledila predvajanjem, marsikakega avtorja odvrnila od prikazovanja podobnih, cetudi izrazito človeških tem.

Med razpravami na Inputu so se dotaknili tudi zgeckljivih dilem obravnavanja dogodkov o zadevah, ki so v sodnem postopku. Navedli so več primerov očitnih zločinov in gospodarskih prestopkov, ki jih je dokumentirala kamera, pa so jih storilci se pred objavo uspešno onemogocili - ces da bi prikazovanje vplivalo na sodno odločitev. Avtorji so prepričani, da je slo v vseh primerih za cenzuro. Objava raziskovalnega dokumentarca - sele po razsodbi sodišča - se jim ne zdi le Siziof posel, marvec tudi razvednotenje publicistične neodvisnosti.

AVSTRIJA / NOVI POGOJI OGLAŠEVANJA

Več reklame na RTV

Dogovor med založniki in javno radiotelevizijo naj bi ostal nespremenjen do leta 2000

Mucno sporazumevanje o deregulaciji radia in televizije v Avstriji, ki je predvsem odvisno od dogovora o razdelitvi oglaševalskega kolaca med elektronskimi mediji in tiskom, se je končalo s kompromisom.

Kljub temu da se nekatera največja časopisna podjetja s predlogom niso strinjala (Kronen Zeitung je glasoval proti, Kurier in Wirtschaftswoche pa sta se vzdržala),

so se založniki in avstrijska radiotelevizija (ORF) vendarle sporazumeli o naslednjem: od 1. januarja 1995 bodo dolžino reklamnih oddaj na RTV razsirili na 25 minut na dan (doslej 20 minut). Leta 1997 pa naj bi skupno dolžino ekonomskih propagandnih elektronskih medijev vnovic podaljšali na 30 minut na dan.

Tako bi zmanjšali pritisk na zvisanje RTV narocnine, kar bi

bilo sprico povečanih stroškov sicer neogibno dejanje, ceravno skrajno nepopularno.

Seveda je misljena skupna dolžina vseh radiotelevizijskih programov ORF. Račun pokaze, da so se tekmeči dogovorili, da privolijo v oglaševanje v skupnem trajanju komaj pet odstotkov oddajnega časa posameznih programov (izhajajoc iz povprečne dolžine 14 ur na dan).

Dogovor med založniki in javno radiotelevizijo naj bi ostal nespremenjen do leta 2000.

Seveda pa je bil potreben kompromis: medtem ko so nekolicina popustili lastniki nadregionalnih obcil, so si lastniki manj dosnosnih regionalnih casnikov izborili monopol.

Avstrijska radiotelevizija bo smela se naprej objavljati samo tako imenovano vsedrjavno reklamo.

Zbiranje in objavljanje regionalnih in lokalnih reklam z nizjimi tarifami bo se naprej domena casnikov. Sele z letom 1995 naj bi ORF smel oddajati tudi cenejšo lokalno reklamo, vendar bodo to dopustili samo regionalnim studiem in se to v omejeni dolžini - do 5 minut na dan.

Na osrednji avstrijski radioteleviziji ORF, ki se bojuje z vsiljivo nemsko komercialno konkurenco, sicer trdijo, da gre za gnll kompromis, ki doslej monopolni javni zavod komajda resuje pred finančnim zlomom. Vendar pristavljajo, da je omenjena resitev boljša kot nic.

V združenju casopisnih založnikov pa so prepričani, da je dogovor zadostno izhodišce za sprostitev monopolne ORF na področju komercialnega radia, za katerega se casopisni založniki že dlje zavzemajo.

Ozadja Zalivske vojne so na mnogih tv zamočali - zelo razširjena je zlasti prikrita cenzura

PODPORA

Spodbuda za HDTV

Po številnih polemikah se je Komisija Evropske skupnosti, torej nekakšna vlada dvanajstih držav članic zahodnoevropske integracije vendarle odločila podpreti razvoj televizije visoke ločljivosti (HDTV). Po sklepu, ki so ga medtem objavili tudi v uradnem listu dvanajsterice, bodo v prihodnjih starih letih samo za pripravo programov v novi tehnologiji namenili 228 milijonov ekujev (okoli 445 milijonov nemških mark). Med proizvajalci programov, najsi gre za javne ali komercialne televizijske postaje in ponudnike programov, ni kakšnega posebnega navdusenja nad HDTV. Na dlani je, da bodo morali nekaj let proizvajati programe hkrati v obstoječi in bodoci tehnologiji. Vzpostredna produkcija pa zahteva seveda dodatne

stroške, ki se bodo le pocasi obrestovali. Zaradi zadržanosti je vskočila Komisija ES, ki skuša s svojo finančno injekcijo pospesiti zanimanje za novo tehnologijo. Vendar pa so v Bruslju postavili pogoje: financiranje produkcij v novi tehnologiji bodo podprli le v višini 50 odstotkov produkcijskih stroškov. Sprva so nameravali razvoj tehnologije visoke ločljivosti podpreti s precej večjim zneskom - 1, 5 milijarde mark. Toda name-ro je prepričala Velika Britanija, ki se nasploh upira finančni podpori nove tehnologije, ki je predvsem domena francoskih, nemških in nizozemskih ponudnikov. V nasprotju s pričakovanji se je Komisija ES izrekla izključno za sofinanciranje programov (softvera) in ne tudi opreme (hardvera).

Proizvodnja televizorjev za format 16 x 9 se je začela. Vendar pa so sprejemniki še precej dragi (okoli 15.000 DEM), zato bodo do nadaljnjega pritegovali bolj redke kupce.

ZDRUŽITEV

Iz treh - ena

Po sklepu ameriškega predsednika Billa Clintona so zavoljo varčevanja združili nekaj locene propagandne radijske postaje za tujino: Radio svobodna Evropa (Radio Free Europe), Radio Svoboda (Radio Liberty) in Glas Amerike (Voice of America). Hkrati je predsednik sklenil, da ameriški agenciji za informiranje (USIA) »prepusti oblikovanje programov v skladu s casom po hladni vojni«.

Združitev propagandnih oddajnikov bo v prihodnjih starih letih, tako trdi Bela hiša, omogocila prihranek v višini 250 milijonov dolarjev.

Nastete radijske postaje so ustanovili pred vec kot stiriidesetimi leti, na vrhuncu hladne vojne. Kratkovalnovni oddajniki, ki so jih ojačevali v Nemčiji, Turciji

in pozneje tudi na Finskem, naj bi bili bojovniki proti komunizmu in so jih predvsem usmerjali proti nekdanji Sovjetski zvezi in njenim političnim satelitom. Uradno so bili namenjeni alternativnemu informiranju tamkajšnjih javnosti, za katere se je predpostavljalo, da so obveščene enostransko in pristransko.

Po razpadu Sovjetske zveze in postopni demokracitni preobrazbi v vzhodni Evropi so v ameriški javnosti nenehno postavljali vprašanje delovanja in stro-

škov omenjenih radijskih postaj.

Tako v Washingtonu kot tudi v številnih vzhodnoevropskih državah, kjer so omenjene postaje nekoč veljale za orodje volunturnstva in diverzije, so se pojavili zagovorniki kontinuitete - ces da gre za pomembno pomoč pri zagotavljanju svobodnega pretoka informacij. Ruski predsednik Jelcin je celo dopustil, da radio Liberty, ki so ga pred desetletji ustanovili predvsem za prodor na sovjetska ozemlja, odpre uradno dopisništvo v Moskvi.

Zdaj, ko je hladne vojne konec, se skuša ameriška vlada otestiti nepotrebnega stroška in ga prenesti na zasebne mecene.

TENIS / FINALE WIMBLEDONSKEGA TURNIRJA

Pete Sampras po štirih setih

WIMBLEDON - Pete Sampras je svoji rastoci zbirki lovrik z zmago v Wimbledonu dodal doslej najdragocenejšo. V ameriskem finalu je prvi nosilec turnirja in stevilka ena svetovnega tenisa premagal Jima Courierja s 7:6, 7:6, 3:6 in 6:3, kar je njegova druga zmaga na turnirjih za Grand Slam.

Courier je ze drugic zapored izgubil v finalu Grand Slama, v Parizu ga je namrec prejšnji mesec premagal Sergi Brugera, toda se zmeraj ostaja drugi na lestvici ATP. »Res je hudo izgubiti dvakrat zapored,« je dejal Courier. Tretji nosilec ni našel pravega orožja, da bi se uprl svojemu rojaku doma s Floride, ki je serviral 22 asov v primerjavi z njegovimi devetimi. Samprasu je dolgo časa grozilo, da zaradi poškodbe ne bo mogel igrati v Wimbledonu, vendar pa se 21-letnik ni prevec obremenjeval s tem. Sampras je tako v desetih dvobojih ze osmč premagal svojega tekmeča, od tega v vseh starih finalnih dvobojih, za nagrado pa si je prislužil 305.000 funtov (461.300 dolarjev). Zmaga je tem bolj pomembna, ker je z njo ubranil prvo mesto na lestvici ATP, ki bi si jo sicer v primeru zmage znova priboril Jim Courier.

Zmaga v Wimbledonu je za Samprasa doslej najdragocenejša

Prvi ameriški finale po letu 1984, ko sta se pomerila John McEnroe in Jimmy Connors, se je ves čas bolj nagibal v korist temnolasega Samprasa, ki je dobil prvi niz po hudem boju šele v podaljšani igri. Courier je dvoboj začel samozavestno. Dobro je serviral, močno udarjal, celo tekla na mrežo, kar zanj sicer ni znailno, in dobil prvo igro brez izgubljene točke. Sampras je bi uspešnejši v drugi igri, tudi naslednje stiri pa sta serverja dobila. Courier je v sedmi igri naredil dve dvojni napaki, ven-

dar je vseeno igro dobil. V podaljšani igri je Sampras povedel s 3:0, nato vodil s 5:2 in v 49 minutah zmagal s 7:3.

V drugem nizu sta tekmeča zopet dobivala igre na svoj servis. Sampras je ze imel zaključno zogo v 12. igri, vendar je ni izkoristil, do vodstva z 2:0 v nizih pa je prišel po podaljšani igri z 8:6. Courier je prišel na svoj račun v drugi igri tretjega niza, ko je Sampras naredil dve dvojni napaki, in povedel z 2:0, vendar je Sampras vrnil udarec. Courierju je v osmi igri znova uspel break, kar

mu je zadostovalo, da je v 34 minutah dobil niz s 6:3. Do odločitve o zmagovalcu je prišlo v sedmi igri četrtega niza, ko je Sampras povedel s 4:2 in nato s pametno igro prisilil tekmeča k vdaji.

Rezultati: moški - posamezno: Sampras (ZDA, 1) - Courier (ZDA, 3) 7:6 (7:3), 7:6 (8:6), 3:6, 6:3; moske dvojice: Woodforda (Avstralija) / Navratilova (ZDA, 3) - Nijssen / Bollegraf (Niz, 12) 6:3, 6:4; zenske dvojice: G. Fernandez (ZDA) / Zvereva (Belorus, 1) - Neiland (Latvija) / Novotna (Čes, 2) 6:4, 6:7 (4:7) 6:4.

AVTOMOBILIZEM / VELIKA NAGRADA FRANCIJE V FORMULI 1

Francoz Prost za las pred kolegom Hillom

MAGNY-COURS - Z zmago na veliki nagradi Francije je Alain Prost se povečal prednost v skupni razvrstitvi za svetovno prvenstvo. Francoz je na dirkališču Nevers Magny-Cours po 72 krogih prvi pripejal skozi cilj samo tri desetine sekunde pred mostevnim kolegom Damonom Hillom. Tretje mesto je zasedel Michael Schumacher in četrto Ayrton Senna, ki tako zaostaja za Prostom za 12 točk. Francoz je po prvi polovici dirk za svetovno prvenstvo namrec ze zbral 57 točk.

Največja porazenca sta bila Ligierova voznika, ki jima ni uspelo vnovčiti tretjega in četrtega startnega položaja. Martin Brundle je se zasedel peto mesto, šesti pa je bil Michael Andretti, kar je za Američana lep uspeh, saj startal šele s 16. mesta.

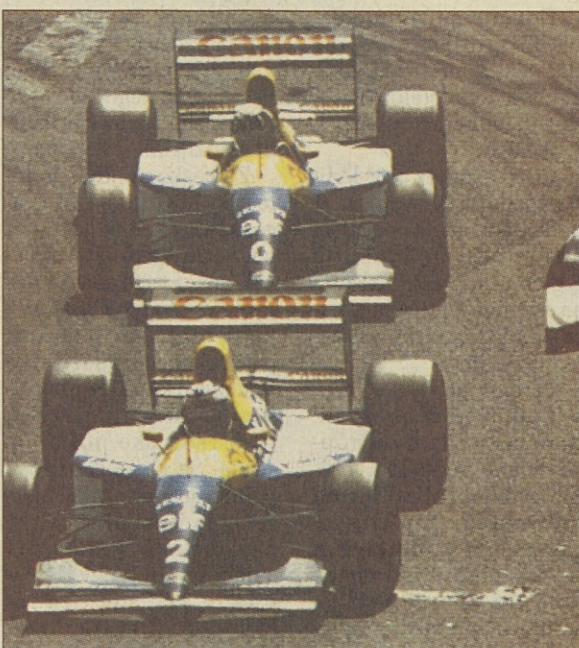
Ob startu dirke je bila temperatura 40 stopinj Celzija in največja zanimivost pa je bila, da so se vozniki

kot na tekocem traku ustavliali v boksih zaradi menjave gum. Hill, ki je prvič v svoji karieri startal z najboljšega položaja, je brez težav speljal pred Prostom in bil v vodstvu vse do postanka v boksu po 27. krogu. Francoz, ki je gume zamenjal dva kroga pozneje, je ves čas vodil in požel ze svojo 49. zmago, tako da sta Williamsova voznika znova potrdila svojo premoč. Znova sta razočarala Ferrarijeva voznika. Gerhard Berger je zasedel šele 14. mesto, Jean Alesi pa je v 47. krogu odstopil. Včerajšnji dan je bil nesrečen tudi za Rubensa Barrichella. Ko je ze vse kazalo na to, da bo mladi Brazilc osvojil svojo prvo točko za SP, ga je v predzadnjem krogu prehitel Andretti.

Rezultati: 1. Prost (Fra, Williams) 1; 38:35,241 (72

krogov 306 km - povprečna hitrost 186.231 km/h), 2. Hill (VB, Williams) zaostanek 0.342, 3. Schumacher (-Nem, Benetton) 21.209, 4. Senna (Bra, McLaren) 32.405, 5. Brundle (VB, Ligier) 33.795, 6. Andretti (-ZDA, McLaren), 7. Barichello (Bra, Jordan), 8. Fittipaldi (Bra, Minardi) vsi 1 krog, 9. Alliot (Fra, Larrousse), 10. Patrese (Ita, Benetton), 11. Boutsen (Bel, Jordan), -12. Suzuki (Jap, Footwork), 13. Warwick (VB, Footwork), 14. Berger (Av, Ferrari) vsi 2 kroga, 15. De Cesaris (Ita, Tyrrell) 4 kroge, 16. Comas (Fra, Larrousse) 6 krogov.

Skupna razvrstitev za svetovno prvenstvo - konstruktorji: 1. Williams 85, 2. McLaren 48, 3. Benetton 29, 4. Ligier 15, 5. Ferrari 9, 6. Lotus in Minardi po 7, 8. Sauber 6, 9. Larrousse 2.

Alain Prost je le za tri desetine prehitel Damona Hilla

	Južna Afrika	Brazila	Evropa	S. Marino	Spanija	Monte Carlo	Kanada	Francija	Velika Britanija	Nemčija	Madžarska	Belgija	Italija	Portugalska	Japonska	Avstralija	SKUPNO
SVETOVNO PRVENSTVO VRSTNI RED DIRKACEV																	
Alain PROST (FRA)	10	-	4	10	10	3	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	57
Ayrton SENNA (BRA)	6	10	10	-	6	10	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	45
Damon HILL (VB)	-	6	6	-	-	6	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	28
Michael SHUMACHER (D)	-	4	-	6	4	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Martin BRUNDLE (VB)	-	-	-	4	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Johnny HERBERT (VB)	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Mark BLUNDELL (VB)	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Jirky JARV LETHO (FIN)	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Riccardo PATRESE (ITA)	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Gerhard BERGER (AVT)	1	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5

NOVICE

Generalni direktor Olympiquea Jean Pierre Bernes aretiran

PARIZ - Po nalogu preiskovalnega sodnika iz Valenciennesa Bernarda Befyja so aretirali generalnega direktorja nogometne ekipe Olympique iz Marseillea. Aretacija je v zvezi z domnevnim poskusom podkupovanja igralcev Valenciennesa s strani nekaterih funkcionarjev OM. Zaporni nalog so Bernesu izročili po 48-urnem priporu. Trenutno je v marseillskem zaporu, sredi tega tedna pa naj bi ga odvedli v Valenciennes, kjer ga bo zaslišal sodnik Befy.

Ameriški pokal: tretje mesto Kolumbiji

PORTOVIJEJO - V srečanju za 3. oziroma 4. mesto v ameriskem nogometnem prvenstvu je v soboto ponoci Kolumbija premagala Ekvador z 1:0 (0:0). Edini zadetek je 6 minut pred koncem srečanja dosegel Adolfo valencia. V finalu za 1. mesto sta v noči z nedelje na ponedeljek igrali Argentina in Mehika.

Pokal Pelè: Nemčija boljša od Urugvaja, azzurri drugič uspešni

CELOVEC - V prvi tekmi izločilne celovske skupine na nogometnem SP za igralce nad 34 let je Nemčija premagala Urugvaj z 2:0 (1:0), medtem ko sta Avstrija in Argentina igrali neodločeno 1:1 (0:1). Včeraj so v Trstu odigrali se dve tekmi: Anglija - Brazilija 0:0, Italija - Nizozemska 3:2.

Prvakinje so Norvežanke

CESENA - V finalu evropskega nogometnega prvenstva za ženske je Norveška z 1:0 (0:0) premagala Italijo. Odločilni zadetek je padel v 81. minuti.

Conway preskočil 2, 38 metra

EBERSTADT - American Hollis Conway je na sobotnem mitingu skakalcev v višino v Eberstadtu zmagal z odličnim rezultatom 238 centimetrov pred svetovnim rekorderjem Kubancem Javierjem Sotomayorjem, ki je preskočil dva centimetra manj. Na tretje mesto se je uvrstil Poljak Artur Patyko, ki je preskočil letvico na isti višini kot Kubanec in s tem postavil tudi nov poljski rekord.

Od šestnajstih ze znanih osem udeležencev

MÜNCHEN - Leto dni pred 12. svetovnim prvenstvom v kosarki, ki bo od 4. do 14. avgusta v Kanadi, je ze znano osem udeležencev. Na prvenstvo so se ze uvrstili domačini Kanadčani, olimpijski prvak reprezentanca ZDA, prvak Oceanije Avstralija in prva peterica z letosnjega evropskega prvenstva v Nemčiji, Rusiji, Nemčiji, Hrvaški, Grčiji in Spaniji. Omenjene ekipe bodo večino tekem odigrale v dvorani Sky Dome v Torontu, ki sprejme kar 32.000 gledalcev. Ostalih osem reprezentanc bodo sestavljala štiri najboljša momstva iz Srednje in Južne Amerike, ter po dve najboljši momstvi iz Azije in Afrike.

FINALE / PORAZ RUSIJE

Prvak je Nemčija!

Zabijanje Vrankovića na tekmi proti Grčiji za bron (AP)

MÜNCHEN - V predtekmovalju zelo blede Nemčija je novi evropski kosarkarski prvak. V finalu za naslov je s točko prednosti premagala Rusijo. Tako kot proti Spaniji v podaljšku četrfinalne tekme je odločilni kos, prosti met tri sekunde pred koncem, dosegel Christian Welp.

Nemci so bili v vodstvu vse do 29. minute, ko je Rusija izenacila 52:52, nato pa imela tudi šest točk prednosti (68:63), ki jih v zelo razburjivi končnici, polni napak na obeh straneh, ni znala ohraniti, čeprav je 16 sekund pred koncem s točkama Babkova se vodila 70:68.

Finala za 1. mesto: Nemčija - Rusija 71:70 (38:35), za 7. mesto: Francija - BiH 83:75 (41:34).

Končni vrstni red: 1. Rusija, 2. Nemčija, 3. Hrvaška, 4. Grčija, 5. Spanija, 6. Estinija, 7. Francija, 8. BiH.

Skupine za EP 95

V glavnem bavarskem mestu so včeraj izzbrela skupine kvalifikacij za nastop na prihodnjem EP.

Skupina A: Hrvaška, Belgija, Švedska in Slovaška.

Skupina B: Estonija, Latvija, Slovenija in Litva.

Skupina C: Rusija ali Nemčija, BiH, Ukrajina in Finska.

Skupina D: Spanija, Turčija, Izrael, Češka.

Skupina E: Francija, Italija, Bolgarija in Madžarska.

BARCELONA - Na motokiklistični VN Evrope, osmi preizkušnji za svetovno prvenstvo, je v politrskem razredu preprčiljivo zmagal American Wayne Rainey, ki je vodil od prvega do zadnjega metra.

Zivahneje je bilo v četritrskem razredu. Drugic na dirkag za SP je zmagal Italijan Massimiliano Biaggi, ki je vodstvo prevzel tri kroge pred koncem.

V razredu do 125 ccm je Spanec Carlos Giro s padcem tri kroge pred ciljem podaril zmago Japoncu Uedi.

Rezultati
125 ccm: 1. Noboru Ueda (Jap) honda 43:33, 091 s pov-

prečno hitrostjo 143 km na uro; 2. Ralf Waldmann (Nem) aprilja +0, 061; 3. Akira Saito (Jap) honda +0, 085; 4. Herri Torrontegui (Spa) aprilja +0, 224; 5. Dirk Raudies (Nem) honda +1, 571.

Vrstni red za SP: Raudies (Nem) 152 točk, Sakata (Jap) 145, Tsujimura (Jap) 103, Waldmann (Nem) 79, Ueda (Jap) 73, Gianola (Ita) 40, Gresini (Ita) 37.

250 ccm: 1. Massimiliano Biaggi (Ita) honda 43:09, 388 s povprečno hitrostjo 151 km na uro; 2. Tadaaki Okada (Jap) honda +2, 601; 3. Alberto Puig (Spa) honda +3, 458;

4. Nobuatsu Aoki (Jap) honda +3, 655; 5. Jean Philippe Ruggia (Fra) aprilja +3, 814.

Vrstni red za SP: Harada (Jap) 135 točk, Romboni (Ita) 96, Bradl (Nem) honda 87, Biaggi (Ita) 85, Capirossi (Ita) honda.

500 ccm: 1. Wayne Rainey (ZDA) yamaha 45:58, 314 s povprečno hitrostjo 154 km na uro; 2. Michael Doohan (Avs) honda +3, 898; 3. Kevin Schwantz (ZDA) suzuki +18, 992; 4. Daryl Beattie (Avs) honda +46, 625; 5. Alexander Barros (Bra) suzuki +55, 799.

Vrstni red za SP: Schwantz (ZDA) 172 točk, Rainey (ZDA) 153, Beattie (Avs) 106, Doohan (Avs) 95, Criville (Spa) 77.

KOLESARSTVO / PRVA ETAPA NA DIRKI PO FRANCII

Kralj sprinta Mario Cipollini slavil prvo zmago na Touru

Indurain ohranil rumeno majico - Množični padec

LES SABLES - Kralj sprinterjev Mario Cipollini je nizu zmag na ostalih dirkah včeraj dodal se zmago v 1. etapi kolesarske dirke po Franciji. Cipollini ima sleske najhitrejšega sprinterja na kolesu, doslej je bil najhitrejši ze v 24 sprintih na najrazličnejših dirkah, toda do včeraj je bil Tour de France zanj kot zaklet. V Les Sables d'Olonne se je po 215 km resil tudi tega prekletstva in v zaključnem sprintu ugnal Belgijca Wilfrieda Nelissen in Francoza Laurenta Jalaberta. Zmagovalc prologa, Spanec Miguel Indurain, je uspel ubraniti rumeno majico, zasledovalcem pa je odscipnil se 4 sekund, tako da ima zdaj 12 sekund naskoka pred Švicarjem Alexom Züllejem.

»Bila je izredno hitra etapa, tako da je bilo ekipam zelo težko skladno ukrepati in v zaključnem sprintu se je moral vsak znajti, kot je vedel in znal,« je na cilju povedal zmagovalc in dodal, da je v zadnjem levem ovinku pred ciljno ravnilno tvegat grd padec, vendar se mu je uspelo rešiti v zadnjem trenutku.

Dobrih 300 m pred ciljem je namrec prišlo do spektakularnega padca več kolesarjev. Francoz Jean-Cyril Robin si je pri padcu poskodoval stegno, njegov rojak Thierry Marie si je raztrgal majico, veliki Cipollinijev tekmeč v sprintih, Uzbekistanec Abduzapparov pa je bil prav tako med tistimi, ki so grdo padli.

Cipollini je lani prišel na Tour z 10 etapnimi zmagami v sezoni in bil velik favorit tudi na Touru. Toda smola in slaba forma sta ga prisilili k odstopu brez etapne zmage.

V letosnji sezoni je Cipollini, vključno z včerajšnjo, dobil ze devet etap, od katerih tri na dirki Pariz - Nica in dve na dirki po Sredozemlju.

Danes bodo kolesarji vozili 2.

etapo Les Sables - Vannes, ki je dolga 227. Etapa ni posebno zahtevna, edino neugodnost za kolesarje pa zna predstavljati precej neugoden zahodni veter.

Rezultati: 1. Mario Cipollini (-Ita), ki je 215 km od Lucona do Les Sablesa prevozil v 4 urah, 52 minutah in 29 sekundah; 2. Wilfried Nelissen (Bel); 3. Laurent Jalabert (Fra); 4. Olaf Ludwig (Nem); 5. Johan Capiot (Bel); 6. Jan Kirsipuu (-Est); 7. Jean-Saul van Poppel (Niz); Jan Svorada (Slk); 9. Andrea Ferrigato (Ita); 10. Max Sciandri (Ita) vsi v casu zmagovalca itd.

Skupni vrstni red: 1. Miguel Indurain (Spa) 5:00, 41; 2. Alex Zülle (Svi) +12 sekund; 3. Laurent Jalabert (Fra) +13; 4. Gianni Bugno (-Ita) +15; 5. Wilfried Nelissen (Bel) +17; 6. Thierry Mari (Fra) isti cas; 7. Tony Rominger (Svi) +18; 8. Mario Cipollini (Ita) +20; 9. Rolf Sorensen (Dan) +22; 10. Raul Alcalá (Mehika) isti cas itd.

Italijan Loris Capirossi je odstopil v osmem krogu dirke v razredu do 250 ccm (AP)

ODBOJKA / MEMORIAL »BRATOV VIAN« V TRŽIČU

Valprapor na drugem mestu

Napad Valpraporja med finalno tekmo v Tržiču (Fot Studio Reportage)

Zmagovalec letošnjega članskega odbojarskega »memoriala bratov Vian«, ki ga vsako leto prireja trziško društvo Fincantieri, je trziški drugoligaš Rum Baker. V finalni tekmi, ki se je odvijala pod zvezdnatim nebom na Trgu Republike v samem središču mesta, je Rum baker s 3:1 premagal sesterko Valpraporja Imse in se s tem oddolžil za poraz v kvalifikacijskem delu, drugo mesto pred videmskim VBU in trziškim Cremcaffejem pa predstavlja za Goričane vsekakor prestižno

uvrstitev.

Letošnji turnir je bil se posebej zanimiv, ker so na njem sodelovale praktično vse najboljše članske moske ekipe iz nase dežele, razen Rojaleseja, ki pa ga je solidno nadomestila ambiciozna sesterka gostitelja. Čeprav je slo torej za posezonski turnir, je zanj med poznavalci vladala precejšnja radovednost, sobotno finalno srečanje pa si je na montažnih stopniščih ob igrišču ogledalo tudi precej gledalcev in mimoidočih, ki se jim je po vročem dnevu nekoliko bolj

sveži večerni zrak se kako prilagel.

Začetek srečanja ni bil najbolj kakovosten. Očitno je bilo, da sesterki nista vajeni igranja na odprtem igrišču, verjetno pa je negotovi igri na obeh straneh mreže botrovala tudi slabša vidljivost ob sončnem zatonu. Treba je tudi reci, da so tako eni kot drugi igrali v dokaj okrnjenih postavah, saj pri Tržičanih nista igrala Cola in Aizza, pri Goričanih pa so od protagonistov zadnje blešče sezone v C-1 ligi manjkali Lutman, brata Feri in Paoletti. Bolje

so se vsekakor znsli valpraporovci, ki so uvodni set tudi tesno osvojili. Izenačen je bil tudi drugi set, v katerem pa so bili Tržičani bolj prisebni, v nadaljevanju pa je Valprapor povsem popustil in Rum baker je s precej boljšo igro ob mreži brez težav osvojil zadnja dva niza. Posebno uspešni so bili Tržičani v bloku, s katerim so večkrat zaustavili napade Goricanov, sploh pa je Rum baker zapustil soliden vtis mostva, ki si pod vodstvom novega trenerja Teschionija veliko pričakuje od prihodnje sezone.

Sobotni nastop je za igralce Valpraporja Imse pomenil konec sezone. Igralci odhajajo zdaj na zaslužene počitnice, spet pa se bodo zbrali v drugi polovici avgusta, ko se bodo za brisostandresko društvo začele priprave za novo veliko pustolovščino - krstni nastop v drugoligaški konkurenci.

Rezultati finalni tekem

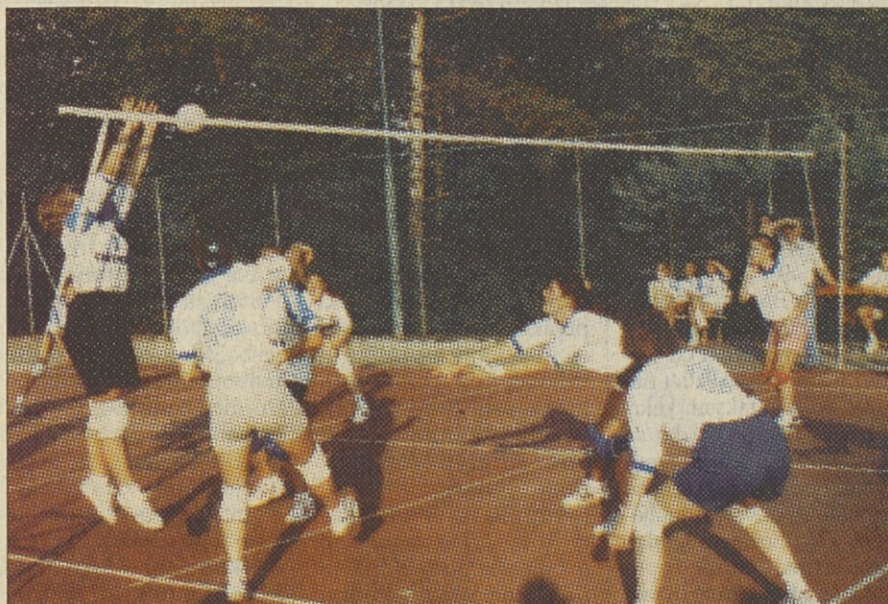
Za 3. mesto: VBU - Cremcaffè 3:1 (15:12, 16:14, 14:16, 15:11); **za 1. mesto:** Rum baker Trst - Valprapor Imsa 3:1 (14:16, 15:13, 15:5, 15:8).

Za najboljšega igralca turnirja je bil izbran valpraporovec Maurizio Stabile.

SREČANJE TRST - GORICA / V ORGANIZACIJI ZSSDI

Utrjevanje stikov pred tekmovalnim aspektom

Tokrat so se pomerili le v odbojki, medtem ko je nogomet odpadel

Posnetek (F. Krizmančič/KROMA) s tekme deklet in priložnostne obdaritve

V petek je bilo na odprtem igrišču na Padricah 2. srečanje Trst - Gorica, ki ga organizira Združenje slovenskih sportnih društev v Italiji in ki je pred več kot desetimi leti že predstavljalo tradicionalen konec sportne sezone na Trzaskem in Goriskem. Pobudo so obudili spet lani s srečanjem v Soddnjah, letos pa so bili gostitelji Tržičani.

Program je poleg odbojarskih tekem med selekcijama mladincev in mladink iz slovenskih društev v obeh pokrajinah predvideval tudi srečanje nogometašev v kategoriji začetnikov in najmlajših. Zaradi objektivnih in kot kaže tudi nekaterih drugih vzrokov do nogometnih tekem tokrat ni prišlo.

Samo srečanje nima zgolj sportnega pomena, pa čeprav ne moremo mimo tradicionalnega tekmovalnega duha med Trstom in Gorico. Zato sam rezultat niti ni toliko pomemben. Za kroniko povejmo, da sta tako pri mladinkah kot pri mladincih slavili ekipe iz Trsta z 2:0 (15:5 in 15:9 pri mladinkah in 15:9 ter 15:6 pri mladincih), toda pomembnejša od tega je navezava in utrjevanje prijateljskih stikov med sportniki slovenskih društev iz Trsta in Gorice.

Ta duh prireditve sta potrdila tudi predsednika pokrajinskih odborov

ZSSDI, Marko Lutman za Gorico in Livio Valencić za Trst, ki sta pomen srečanja ocenila takole:

Lutman: »Gre za logično nadaljevanje srečanj, ki so nekdaj že obstajala in tudi imela precejšen uspeh. Lani smo pobudo obnovili, pri čemer ne gre toliko za samo tekmovanje kot za utrjevanje stikov med sportniki. Do teh stikov pa prihaja v okviru krajevnih praznikov, kar daje še dodatni pomen tem srečanjem.«

Valencić: »Tekmovalni aspekt je drugotnega pomena, saj gre predvsem za spoznavanje mladih med seboj. Zal je bil letos program, tudi zaradi premajhne zagnanosti nekaterih, okrnjen, vendar smo se vsi obvezali, da se nogometna srečanja izvedejo septembra.« (rg)

POSTAVE EKIP DEKLETA

TRST: Azman, Pitacco, Vodopivec, Gregori, Benevol, Gustini, Flego, Ciocchi, Spacal, Fonda, Milic, Brisnik.

GORICA: Tomsic, Bulfoni, Pellegrin, M. in V. Cernic, Princic, Brisco, Pinello, Brajnec.

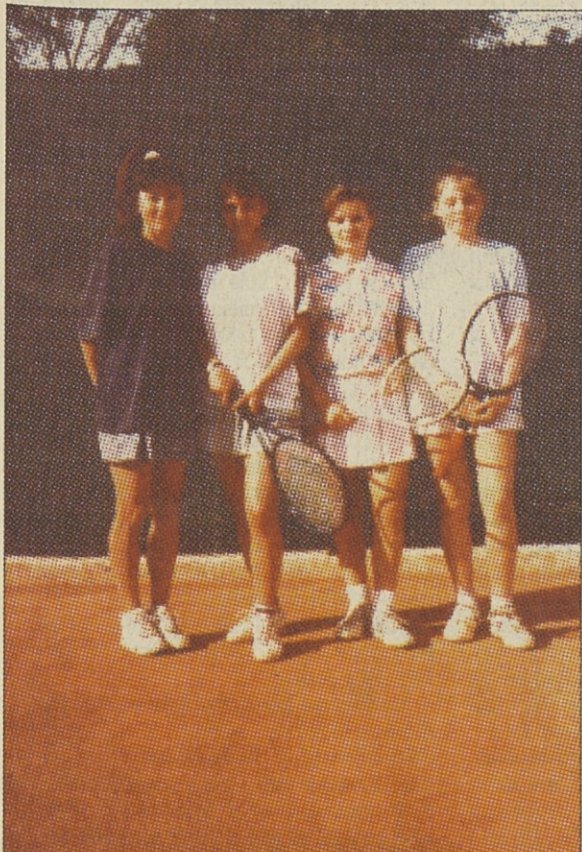
FANJE

TRST: Kralj, Miot, Volcic, Micalessi, Strajn, Taberni, Sustersic, Glavina, Cuk.

GORICA: Makuc, M. in S. Cernic, Plesnicar, Pellegrin, Devetak, Radetti.

TENIS / ITALIJANSKI POKAL

Nastop v 1/4 finalu pomeni za gajevke lep uspeh

Pot Gajinih igralcev v sklepnih fazah deželne ekipne tekmovalnosti za italijanski pokal (na njem lahko nastopajo samo neklasificirane igralke) se je končala včeraj v Gorici. V tekmi četrtfinala z močno vrsto goriskega društva AT Campagnuzza so namreč dekleta vzhodnokraskega društva, ki jih vodi Cirila Devetti, izgubila z gladkim 3:0. Poraz ima nekoliko grenak priokus, saj se je pokazalo, da nasprotnice niso bile nepremagljive, zal pa gajevke tokrat niso igrale najbolje. Rezultati: Peppe - D. Grgic 6:3, 6:1, Papagna - Rossman 7:5, 6:2, Peppe/Papagna - Grgic/Rossmann 7:5, 6:4.

Ze sama uvrstitev v drugo fazo tekmovalnosti, to pomeni med 16 najboljših ekip v deželi, predstavlja vsekakor za gajevke lep uspeh. Ne le to: v prvem kolu sklepnih faz (osmina finala) so gajevke pred dnevi z 2:0 premagale predstavnice TV Bermuda iz kraja San Quirino pri Pordenonu. V srečanjih posameznice je Dasa Grgic zmagala s 6:4 in 6:4, Chantal Rossmann pa s 6:2, 6:2, dvoboja dvojic pa niso odigrali.

Skratka, rezultat, ki so ga na tem tekmovanju dosegle gajevke krepko presega pričakovanja društva.

Na sliki z leve: Cirila Devetti, kapetan ekipe in igralke Dasa Grgic, Tjasa Kalc ter Chantal Rossmann

POGOVOR S TRENERJEM

Marko Kalc: Poklicno kariero bom nadaljeval

BOJAN PAVLETIC

Marko Kalc sodi med mlajše zamejske trenerje, ki je svoje sportno srce zapisal odbojki. Čeprav vrste naših trenerjev, ki se ukvarjajo s to panogo, niso ravno skromne, pa je Marko le edini, ki se je posvetil temu poslu tudi povsem poklicno. Po svojem igriškem stazu in solanju na ISEF v Rimu se je mladi profesor udeleževal najprej v zamejski odbojki, nato pa je kot profesionalca prebil leto in pol kot trener ženske ekipe Fiorentina Volley v A-2 ligi. Zanimalo nas je, kje tiče vzroki, da se amaterski trener odločil za profesionalno pot.

»Menim, da je v tem primeru v ospredju predvsem želja po strokovnem napredovanju. Pri amaterskem delu je trener, kar se tega tiče, precej omejen. Kot profesionalca pa prideš v stik z višjo kakovostno ravni svojega dela in imaš možnosti za dopolnitev svojega znanja.

Je bilo to tudi v vašem osebnem primeru?

»Vsekakor je bilo tudi to, bile so pa se druge stvari, ki so pripomogle k moji odločitvi. Tako je k tej precej doprineslo tudi dejstvo, da v Trstu kot profesor telesne vzgoje nisem dobil službe, pa tudi sicer je v našem mestu z delom težko.«

Povratak v Trst...?

»Sam sem se odločil za povratak v svoje rodno mesto, čeprav mi je bilo na dolocen način težko oditi iz okolja, ki me je dobro sprejelo in sem se v njem tudi dobro počutil. Dobil sem sicer nekaj ponudb za nadaljevanje profesionalne kariere, toda odločil sem se za povratak v Trst.«

Tudi kot trener?

»Tudi kot trener!«

Zdaj že imate določene izkušnje. Ocenite nam razliko med italijanskim poklicnim in nepoklicnim trenerjem.

»Razlika je velika. Poklicnega trenerja si lahko privoščijo le dobro organizirano društvo, z močno klubsko strukturo in zanesljivimi denarnimi sredstvi. Pri amaterskih klubih je društvena struktura nedavno slabša in delo v takem

okolju je zato težje.«

Boste po "premoru" v Trstu poklicno kariero nadaljevali?

»Vsekakor, če bo le mogoče. Imam namreč mnogo stikov z raznimi prvoligaskimi klubi, zato mislim, da z nadaljevanjem poklicne kariere ne bo posebnih težav.«

Kako ste doživljali svoje delo v Firencah?

»Kot sem že prej omenil je bilo to delo zelo prijetno, ker je potekalo v urejenem okolju. Vadili smo v dobrih objektih, večjih denarnih težav za ekipo ni bilo, predvsem pa je bilo zame prijetno presecevanje, ko sem zaznal v svojih igrah izredno visoko motivacijo.«

Denar pač...

»Nikakor ne! Starejše igralke so sicer dobivale določeno odškodnino za svoje igranje, toda mladinke, n.p. niso prejemale niti lire. Kljub temu so se vse potegovala, da bi prisle v ekipo in igrale. Motivacija igralke je bila res izredna.«

Cesa v Firencah ni bilo, ker ste opazili pri naših zamejskih klubih?

»Predvsem bi izpostavil izredno mobilizacijsko moč zamejskega sporta. V Firencah sport se daleč ni tako razširjen med mladino, kot med zamejskimi Slovenci. Druga značilnost pa je v tem, da v Firencah klubi skorajda ne razpolagajo z lastnimi objekti, kot je to, n.p. pri Boru v Trstu. Zal, je Borov center preobljuden, prevec zaseden, neakovosten in nam zato izredno slabi možnosti za doseg boljših rezultatov. Klubi v Firencah sicer nimajo lastnih objektov, kjer si lahko samu urejujejo urnike vadbe in takem, vendar pa so telovadnice, kjer so aktivni, boljše od naših.«

Kakšno je vaše mnenje o zamejskih trenerjih odbojke?

»Čeprav so naši trenerji v celoti amaterji pa bi morali vsekakor imeti do svojega dela tudi v nižjih ligah bolj profesionalen pristop. Razen svetlih izjem, seveda, ki že imajo tak pristop. Menim, da bi

morali ustanoviti pravo zamejsko solo za odbojarske teneje. Brez te bo se najprej prevec diletantizma v naših vrstah.«

Kakšen je vaš odnos do tujih trenerjev in igralcev v naših klubih?

»Zdi se mi, da si tega vprašanja še nismo povsem razjasnili. Popoln odgovor na to vprašanje je težko dati. Razumljivo je, da če ni dovolj domačih trenerjev, da se ozres po tujih. Kar se igralcev in igralke tiče pa bi prišli tujci v postev le, če nam narodnostno ne skodujejo in če se dobro živje v naše razmere. Konec koncev le živimo v mešanem ambientu. Vsekakor pa bi morale ostati mladinske ekipe le z domačimi igralci.«

V kratkem odhajate v Ameriko. Zasebno ali poklicno?

»V glavnem grem na strokovno izpopolnjevanje, nekaj časa pa bo tudi za oddih.«

Kam?

»Namenil sem se v center odbojke v ZDA. Pretežno bom v San Diegu v Kaliforniji, nato pa tudi v San Franciscu.«

Namen?

»Blize želim spoznati ameriško odbojko, ki je že vrsto let v našem svetovnem kakovostnem vrhu. Američani so edini v zadnjih desetih letih prinesli v ta sport več inovacij. Prepričan sem, da se bom od njih mnogo naučil.«

Skleniva ta pogovor se s tem osebnim vprašanjem: med zamejskimi trenerji je vrsta takih, ki so si svojo življenjsko družico izbrali prav iz odbojarskih vrst. Menite, da je taka odločitev za skupno življenje dobra?

»Vsekakor ima tudi pozitivne plati. Tu so predvsem skupni interesi, več je razumevanja za delo. Vendar pa osebno menim, da taka življenjska odločitev kot je poroka, ne more biti pogojena le s sportom, s katerim se ukvarjaš. To je zelo postranski problem. Osebo bi se poročil tudi s popolno nesportnico, vendar pa bi morala biti vmes ljubezen in vse tisto, kar pac mlade mesebojno privlači.«

ODBOJKA / DRŽAVNI FINALE GIOCAVOLLEY

Slovenske četverke dosegle lep uspeh

Sočani že drugo leto zapored najboljši

Na državni fazi tekmovalnosti UISP za miniodbojkarje »Giocavolley« v kraju Salsomaggiore v Emilii Romagni so slovenske četverke (vsi na sliki) dosegle prodoren uspeh. V moskem finalu letosnje, ze 7. izvedbe tega tekmovalnosti, sta se namreč za naslov državnega zmagovalca 1993 v kategoriji superminivolley potegovali četverki sovedenjske Soče in trzaskega Bora. Ze drugo leto zapored so si končno prvo mesto priigrali sočani (lani so zmagali v Toskani) v postavi Igor Carli, Andrej Cernic, Mitja Cernic, Manuel Demori in Bojan Kovic s trenerjem Dusanom Carlijem. Borovce Danila Bosarija, Marka Mikolja, Matjaza Pecarja in Dimitrija Smilovica (trener Tamara Vidali) so premagali v dveh setih (15:10, 15:8). Obe nasi četverki sta v svoji kvalifikacijski skupini osvojili prvo mesto s

sedmimi zmaganimi seti na osem.

Slovenske barve je na turnirju zastopala tudi Sloga, ki je zmagala na deželni fazi v Trstu. Varovanci Maria Caca - Ales Berce, Jas Gregori, Mitja Malalan, Tomaž Spacapan in Marjan Stopar - so se uvrstili v drugi krog tekmovalnosti za uvrstitve od 5. do 8. mesta.

V ženski konkurenci so naslo dosegli v kategoriji superminivolley zastopale sočanke (Vesna Devetack Maja klede, Neva Petejan; Sara Tuniz in Federica Visintin, trener Dusan Carli), v kategoriji minivolley pa trzaski rikreatorij Bruner. Obe sesterki sta se v številni konkurenci uvrstili nekeje na sredini končnega neuradnega vrstnega reda.

V treh dneh so otroci od 8. do 12. leta starosti odigrali kar 208 tekem, 15 tekem pa so med sabo odigrali tudi stari, ki so

jih spremljali na pot! Turnirja »Giocavolley« se je udeležilo 30 skupin superminivolleya (22 ženskih in 8 moških) in 12 skupin minivolleya, skupno torej okrog 250 otrok z 80 trenerji in odborniki ter preko 100 stari.

Najbolj številna je bila udeležba iz Emilie Romagna, Toskane in Lombardije, sodelovala pa so se mostva iz Ligurije, Kampanije in FJK. Nastopile so tudi tri francoske skupine zveze »Federation sportive et gymnique du Travail«.

Na igriščih na odprtem v Salsomaggioreju je torej v treh dneh zavladal pravi živzav. To je bilo za skupno okrog 500 udeležencev veliko doživetje. Drugačno je zal stanje v nasi deželi, saj - ce se omejimo samo na trzasko pokrajino - moramo zal zapisati, da je bilo zavze-manje FIPAV za miniodbojko enako ničili. (Adriana Janecic)

TENIS / TURNIR V WIMBLEDONU SE JE IZTEKEL

Pisano, živahno in razburljivo

Največji cirkus okoli Andreja Agassija

LONDON - Wimbledon v soncu z nepretrganimi tekmovalci je posebna nagrada narave tako za organizatorje kot za igralce in gledalce. Prav zaradi lepega vremena je Wimbledon letos obiskalo na dan kakšnih 3000 gledalcev več kot lani. Suho vreme pa je tudi poskrbelo, da so bila wimbledonska travnata igrišča hitrejša (ceprav so travo vsak večer pridno zalivali). Odboj zoge je bil kljub »zguljenim« delom precej enakomeren.

Letosnji Wimbledon je bil pisan, živahen in razburljiv. Precej je k temu prispeval tudi lansoletni zmagovalac Andre Agassi s svojim spremstvom, oboževalkami in »posebno prijateljico« Barbro Streisand, ki je na Centre Courtu spremljala četrtfinalno tekmovalje med Agassijem in Samprasom. Njene izraze navdušenja in skrušenosti ob Agassijevi igri pa so ulovili fotografi in britanski časopisi, saj so te slike objavili kar na prvih straneh.

Noben tekmovalki se sicer ni posrečilo napraviti okrog sebe takšnega cirkusa, kot ga napravi Agassi, toda novinarji so poskušali dokazovati, da je za gledalce ženski tenis privlačnejši od moškega. Eden od novinarjev je ujel Jima Couriera in Steffi Graf, ko sta vsak s svojim trenerjem trenirala na sosednjih igriščih. Novinar je prestel

ALJA KOSAK

gledalce in ugotovil, da je Courierov trening spremljalo 72, trening Grafove pa 207 gledalcev. To naj bi dokazovalo privlačnost moškega in ženskega tenisa, seveda pa novinar ni povedal, koliko je bilo med gledalci moških in žensk.

Številni komentatorji ze nekaj časa napovedujejo, da bo zaradi dominantnega servisa tenisa za gledalce izgubil privlačnost. Toda letosnji Wimbledon je dokazal, da priljubljenost tenisa med gledalci ni nič manjša.

Komentatorji sicer pravijo, da gledalce privlači »nekaj več« kot tenis sam, kajti če bi bil tehnični tenististi, ki privlači, potem bi več ljudi gledalo tekmovalje v parih. Vendar temu ni tako. Največ gledalcev namreč se vedno privlači tekmovalja posameznikov, ker gre ne le za moštvo tenisa ter fizično in psihično vzdržljivost, ampak predvsem za dramatični dvoboj, ki se pred gledalci očmi razvija iz niza v niz.

Kot piše komentator Simon Barnes, tenis ni le zadeva »forehandov«, in »backhandov«. Tekmovalja med posamezniki in posameznicami privlačijo svetovno pozornost zato, ker gre za dvoboje in spopade med osebnostmi, ki

jih kot gledalci neposredno spremljamo. Tenis, meni Barnes, je »naraven« sport za gledalce, ker med občinstvom in igralci obstaja stalni intimen, katalitičen odnos. In ker je televizija z odličnimi prenosi tudi tenis mojstrsko izbrala, je tenis postal bogatejši in vplivnejši. Staro pravilo pa je, piše Barnes, da sport ne ustvarja osebnosti, ampak jo le odkriva. Pod pritiski tekmovalj se atlet namreč odkrije takšen, kakšen je v resnici. In ko se pred množico teniški igralci tako odkrivajo, narasca in pada njihova priljubljenost. Zato nekatere igralce igranje pred množico spodbuja in krepi, drugi bi raje igrali za zaprtimi vrati, tretjim pa je vseeno, ali igrajo pred množico ali ne. Med te zadnje, ugotavljajo v Wimbledonu, sodita Courier in Sampras, med prve, ki črpajo moč iz množice, pa Leconte in Agassi.

Agassijevo ime pa vzbudi se komentar, da tenis navdušuje množice tudi zato, ker je spolno privlačen. S tem se strinjajo tudi tisti, ki obožujejo noge Steffi Graf. »Tenis hkrati omogoča, da lahko vse svoje navdušenje usmerimo na enega igralca ali igralko – na enega heroja. Seveda je tenis privlačen kot igra, poleg tega pa privlači se energija te igre in navdušenje nad pogumom in izrednimi dosežki tistih, ki jih obožujemo.«

ODBOJKA NA MIVKI / POLETNA LIGA

Igra rekreativcev in profesionalcev

»Beach volley« je prišel z druge strani oceana - Šest turnirjev mednarodne slovenske lige

ANDREJ DEKLEVA

LJUBLJANA - Odbojka na mivki, »beach volley« v izvirniku, je eden najprivlačnejših mladih sportov. Ceprav ne povsem na novo izumljen, saj je le izpeljanka iz klasične odbojke. V Združenih državah Amerike, kjer je tudi doma, je najbolj priljubljena, z njo pa se ukvarjajo tako najmlajši kot olimpijski prvaki. Prav to, da so klasični odbojkarji ta sport vzljubili in v njem dosegli lepe uspehe, je eden od razlogov za množičnost te igre. Kiraly, Timmons, Buck, Stork, Dvorak, Cvrtyk in Powers so igralci, ki so pisali zgodovino odbojke na plaži. V Evropi so v ameriški sport prvi ugriznili odlični odbojkarji Italijani.

V Sloveniji so ledino zaorali Izolani, ki imajo v Simonovem zalivu idealne možnosti za prirejanje takšnih turnirjev. Podobne možnosti nudijo tudi Portorož, Bled, Sobec, Kanal ter mariborski Otok. Odbojarska zveza Slovenije, za katero odbojka na plaži ni pastorek, temveč privlačno sredstvo za promocijo odbojke, pa si želi ta simpatični sport razširiti na še širši slovenski prostor. S tem namenom so ustanovili »Beach volley mednarodno ligo«, ki bo letos potekala že tretjič zapored. Združuje šest turnirjev v petih slovenskih mestih, začela pa se je ta vikend na igriščih v Ljubljanskem Polju. V ligi bodo nastopali tudi slovenski reprezentanti in nekateri tuji igralci, denarni nagradni sklad pa bo na vsakem turnirju med 2000 in 3000 nemškimi markami.

Na finalnem turnirju v Portorožu se bo za naslov prvaka pomerilo šestnajst najboljših moških in osem najboljših ženskih ekip. Turnirji bodo dvodnevni, spremljali pa jih bosta Televizija Slovenija in Televizija Koper. Glavni pokrovitelj lige je West, posebne zoge za odbojko na mivki znamke Spalding, ki so zelo drage, pa je prisrbel uvoznik Dassa sport.

Izvelec pravil odbojke na mivki in pravila državnega prvenstva Slovenije ter mednarodne beach volley lige

Tekmovalna ekipa je sestavljena iz največ treh igralcev in starih igralcev. Na igrišču sočasno nastopata dva igralca in tri igralke.

Teren meri najmanj 12 x 22 metrov, podlaga je iz mivke, debela pa mora biti 50 centimetrov. Igrišče je pravokotnik, velik 18 x 9 metrov z mrežo, ki ga deli na dva enaka kvadrata. Linije igrišča morajo biti jasno zacrane z barvastim plastičnim trakom širine pet centimetrov. Mreža je dolga deset in široka en

meter in mora imeti »antene«. Za moške je višina 243, za ženske pa 224 centimetrov.

Igralca v polju sta lahko poljubno postavljena. Servis se izvaja po sistemu rotacije s poljubnega mesta iza osnovne linije. Zakrivanje servisa ni dovoljeno.

Vsaka ekipa ima v enem nizu pravico do dveh time outov po 30 sekund, na željo kapetana ekipe pa lahko sodnik dovoli 30-sekundno prekinitev zaradi brisanja mivke z obraza ali drugih težav.

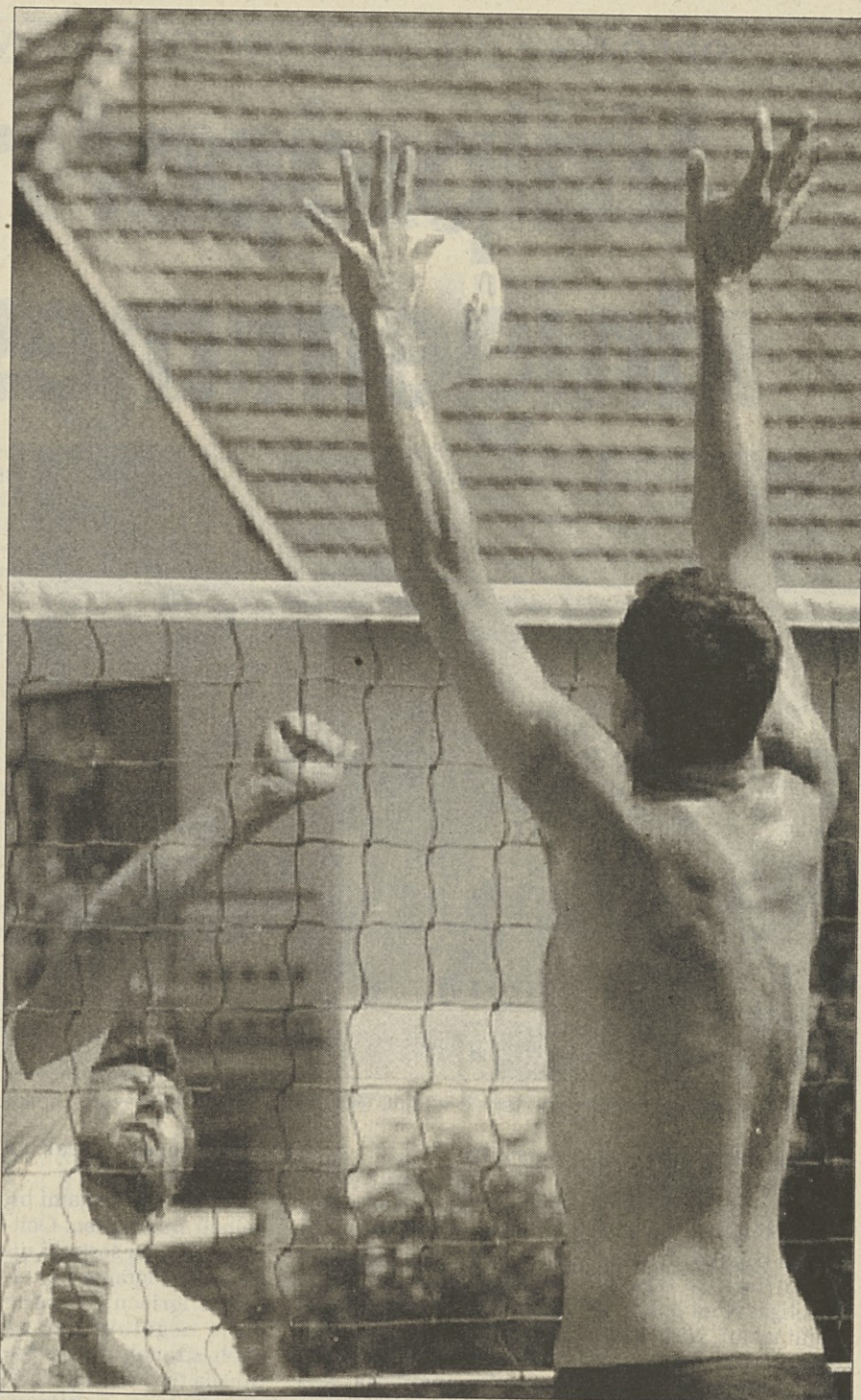
Varanje s prsti v bližini mreže ni dovoljeno, prav tako ne napad z obema rokama (zgornji odboj). Igralec lahko prestopi v nasprotno polje pod mrežo le, če s tem ne ovira nasprotnika.

Dotik v bloku se šteje kot prvi odboj, nato ima ekipa se dva odboja. Igralec, ki se je v bloku zoge prvič dotaknil, jo lahko odbije tudi drugič, kar se ne šteje za napako.

Dovoljeni so odboji z odprto dlanjo.

Pravico do nastopa v poletni ligi imajo vsi igralci in igralke, ki se prijavijo najkasneje tri dni pred vsakim turnirjem. Prestopi med posameznimi ekipami so med ligo dovoljeni, dopolnjevanje ali spreminjanje ekip med posameznimi turnirji pa ne.

Na turnirjih, ki bodo steli za naslov državnega prvaka, lahko v konkurenci

Prvi turnir je bil v Ljubljani (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

nastopijo tudi tuje ekipe, vendar se njihovi dosežki ne bodo steli v tekmovalju za državno prvenstvo. Če je v posamezni ekipi prijavljen en tuj igralec, se njeni rezultati upoštevajo tudi v državnem prvenstvu.

Koleдар Beach volley mednarodne lige

3. - 4. 7.	Ljubljana
10. - 11. 7.	Maribor
17. - 18. 7.	Portorož/Zusterna
24. - 25. 7.	Murska Sobota
31. 7. - 1. 8.	Sobec
13. - 14. 8.	Portorož (finale)

VEGARD ULVANG / NAJVEČJI PUSTOLOVEC MED TEKAČI NA SMUČEH

Počitnice v Mongoliji

Trikratni olimpijski zmagovalac se za novo sezono pripravlja doma v Kirkenesu

LJUBLJANA - Smučarski svet nikoli ni imel bolj zanimivega smučarja kot je Vegard Ulvang. Tekac na smučeh iz mesteca Kirkenes na skrajnem severu Norveške je veliki pustolovec in to ne samo v smučini. Seznan svojih podvigov in pustolovčin je letos dopolnil s potovanjem v Mongolijo. Tako kot lani na 400 kilometrov dolgi voznji s kajakom po sibirskih rekah ga je tudi tokrat spremljal veliki tekmelec v tekaskih progah, izven njih pa veliki prijatelj Vladimir Smirnov. Do začetka olimpijske sezone je se daleč in človek bi si mislil, da trikratni olimpijski zmagovalac v domačem okolju v miru trenira. Pa ni tako. Sele ob tretjem telefonskem klicu, je imel sampon malo prostega časa.

»Poleg Vladimirja Smirnova so bili v nasi odpravi Norvezana Steinar P. Aasheim in Odd Eliassen in Francoz Pierre Gay-Perret. Norveško smo zapustili 10. maja in se vrnili 1. junija. Preživeli smo tri čudovite tedne. Utaborili smo se na višini 2800 metrov v gorovju Altaj na zahodu Mongolije, na delu, kjer se stikajo Rusija, Kitajska in Mongolija. Najbližje mesto je Bajanj Olgiy,« je začel svojo pripoved Vegard Ulvang.

Kaj ste poceli v Mongoliji?

»Iz osnovnega tabora smo hodili na smučarske in plezalne ture, ki niso bile naporne in sem se spocil. V bistvu so bile to zame počitni-

JASNA MILINKOVIČ

ce. Imeli smo zelo dobre vremenske razmere.«

Kaj je bilo najzanimivejše na vašem potovanju?

»V sami Mongoliji so najzanimivejši prebivalci, Mongoli. Ta dežela je zelo privlačna za ljudi iz zahodnega dela Evrope, se posebej pa za nas Norvežane, kajti pred nami se nihče ni bil tam. Mongoli živijo zelo preprosto, nomadsko življenje, s svojimi credami ovac se selijo iz kraja v kraj. Zelo zanimivo je videti, kako ti ljudje živijo.«

Tudi letos ste morali odpovedati vožnjo s kajakom z Janezom Rebersakom. Boste morda prisli k nam jeseni?

»Ne, letos gotovo ne, ker je preveč naporno in tudi časa mi vse bolj primanjkuje. Morda prihodnje leto. Sedaj sem zelo zaposlen. Pri meni so novinarji avstrijske televizije, ameriška CBS bo prisla v četrtek. Imam veliko opravkov.«

Torej ste zelo popularni.

»Ne, ne jaz. To zanimanje zame gre pripisati olimpijskim igram.«

Kaj boste poceli do začetka tekmovalj v decembru?

»Do sredine avgusta bom treniral tukaj v Kirkenesu, nato bom vadil skupaj z reprezentanco v taboru v Sognefjällu. V začetku septembra se bomo odpravili na trening v Italijo, v Val Senales pa bomo odsli se enkrat v začetku oktobra.«

Imate kak poseben način poletnih priprav?

»Moj poletni trening je tek, kolkanje, vožnja s kajakom in kolesarstvo. Dnevi se med sabo zelo razlikujejo. Danes zjutraj sem na primer tekli skoraj dve uri in 45 minut in pretekel približno 35 kilometrov, celo popoldne sem snemal z avstrijsko televizijo in opravil samo picel trening. Jutri zjutraj bom naredil dolgo turo na rolkah in zvečer vozil kajak.«

Kakšni so vasi cilji v bodoče, v športnem življenju in življenju nasploh?

»Prihodnji cilj so seveda olimpijske igre v Lillehammerju in cim boljše uvrstitve. Če bi ponovil uspeh z olimpijskih iger v Albertvilu, bi bil prav zadovoljen. Tekel bom morda se dve ali tri leta, po tem pa imam veliko nartov in ne vem, koliko jih bom lahko uresnicil. Morda bom nadaljeval studij, vendar po vsej verjetnosti ne matematike in fizike. V desetih letih sem veliko pozabil in bi moral začeti z ničle. V vsakem primeru se se nisem dokončno odločil.«

Po svetovnem prvenstvu v Falunu je prislo nekaj različnih informacij. Kdaj se boste vendarle povzpeli tudi na najvišji vrh sveta, Mt. Everest?

»Trenutno se ne vem. Rad imam izzive in res sem nartoval, da bi se prihodnje leto odpravil v Himalajo. Norveška odprava me je povabila, naj se ji pridruzim. Veli-

ko sem razmišljal o tem podvigu, kajti plezanje v težavnih razmerah v visokih gorstvih me je zmeraj privlačilo, ponudbo pa sem dokončno

zavrnil v začetku aprila.«

Po vseh pustolovčinah je Ulvang se kar naprej zagotavljal, »da se sicer ne dogaja nič zani-

mivega v njegovem življenju.« »Tudi poročil se ne nisem.« Je prav na koncu pogovora pristavil sloviti samotar iz Kirkenesa.

Vegard Ulvang v svojem tipičnem okolju

KOŠARKA / NBA

Bullsi in Jordan trikrat zapovrstjo najboljši

Drugo leto sanjska naveza Jordan - Kukoč - Pippen

CHICAGO - »Threeppeat!!!« je postal glavno geslo NBA finala med Chicagom in Phoenixom, beseda pa označuje nov rekord Jordanovega moštva, ki je s tremi zaporednimi uspehi v zadnjih treh sezonah se enkrat potrdilo, da je res najboljša kosarkarska ekipa na svetu.

»Final's Flash«: Z izredno igro v kvalifikacijskem delu sezone so si Phoenix Suns zagotovili najboljši izhodišni položaj v končni prvenstvu in tudi v finalni tekmi so Barkley in ostali imeli prednost eventualne odločilne tekme na domačem igrišču. Prvi dve tekmi sta torej bili v America West Arena v Arizoni, kjer je takoj stopil v ospredje Michael Jordan, ki je popeljal peterko Chicaga do dvojnega uspeha z izidoma 100:92 in 111:108 (Jordan 31 in 42, Pippen 27, Grant 24). Pri Phoenixu je slabo delovala obramba, v prvi tekmi pa je odpovedal Barkley, ki pa je bil izreden v drugem srečanju (rekordnih 42 točk), solidno pa je igral le se Ainge (20 točk v drugi tekmi).

Z dvojno prednostjo so se Bullsi predstavili pred domačim občinstvom, prepričani, da je delo že opravljeno, Barkley pa je z zagrizenostjo in odločnostjo preprečil soigralce, da dvoboja se ni konec. In res, Phoenix je v tretji tekmi prisilil Jordana, da je zgrešil kar 24 metov iz igre, le en zgrešeni met manj pa je imel Pippen. Z druge strani so Majerle (28 točk in rekordnih šest trojk za finalne tekme), K. Johnson (25 točk in devet asistenc) ter Barkley (24 točk in 19 skokov) po treh podaljških (63 minut igre, K. Johnson kar 61 minut na igrišču) strli odpor nasprotnikov in tako znižali izid na 1:2. V četrti tekmi je v ospredje spet stopil M.J., ki je z metom 21:37 dosegel kar 55 točk in Chicago je z izidom 111:105 spet vzpostavil razliko dveh zmag in bil tako le še korak pred tretjim zaporednim naslovom. Pri Phoenixu je najboljši spet igral Barkley (32 točk, 12 skokov in 10 asistenc). Pred peto tekmo ni več nihče verjel v nov podvig Sunsov, ki pa so spet zaustavili vse igralce Chicaga, razen Jordana (četrtič zaporedoma prek 40 točk). K. Johnson, Dumas in Barkley so skupaj dali kar 74 točk in Phoenix se je spet uveljavil v gosteh, tokrat z izidom 108:98.

V Arizoni je nato prislo do novega nepredvidenega izida. V Phoenixu so ze vsi proslavljali preobrat Sunsov in vse bolj se je krepilo prepričanje, da bo naslov NBA

kljub zacetenemu negativnemu izidu 0:2 prvič v zgodovini krasil vitrine Phoenix Sunsov. V napeti in izenačeni tekmi pa se je vse odločilo v zadnji minuti igre: Phoenix je pri izidu 98:94 napravil prve napade, Jordan je znižal razliko na dve točki, Majerle je zgrešil met petnajst sekund pred koncem, igralci Chicaga pa so kljub psihičnemu pritisku in agresivni obrambi Sunsov lepo izpeljali zadnji napad in zoga je prisla do hladnokrvnega playmakerja Bullsov, ki je imel obe nogi za crto treh točk. John Paxson je zadel trojko in Chicago Bulls so tako skoraj ob zaključnem zvoku sirene seste tekme osvojili letosnji naslov NBA.

MVP končnice: Kdor se ni strinjal z izbiro Charlesa Barkleyja za najboljšega posameznika letosnje sezone, je prišel na svoj račun v končnici, saj je Jordan (povprečno je dosegel prek 40 točk na tekmo) igral v slogu marsovca in je zato povsem upravičeno že tretje leto zapored prejel nagrado MVP končnice.

Rajsi v gosteh? Prvič v zgodovini finala NBA sta ekipi kar petkrat v šestih tekmah zmagali v gosteh...

Barkley na kosilo k ... Jordanu: Po tretji tekmi je Barkley vstopil v elegantno restavracijo v Chicagu. Poleg njega so si privosčili jastoge tudi Magic Johnson in drugi. Restavracija je last Michaela Jordana, ki je povabil prijatelje na praznovanje rojstnega dneva svoje žene.

Pri NBC veseli: Televizijska mreža NBC, ki je prenasala finalne tekme NBA, je z reklamnimi vložki zaslužila kar čedno vsoto: 15 milijonov dolarjev.

Kaj pa Kukoc? Tudi najboljšie ekipe morajo prej ali slej poskrbeti za kakšno svežo okrepitev, Chicago se ze dalj časa zanima za Tonija Kukoca, ki se je letos le odločil, da se preizkusi z najboljšimi kosarkarji na svetu. Kukoc je ze dalj časa v Chicagu, po zdravniških pregledih pa so mu »odsvetovali« nastop na evropskem prvenstvu v Nemčiji. Hrvaski as sedaj miruje, saj »si v zadnjih sedmih letih ni privosčil trenutka odmora« so poudarili pri Chicagu, kjer vsi ze sanjajo, s koliko podajami bo Toni osrečil soigralce in kaksne spektakularne kombinacije bo izpeljala trojka Jordan - Kukoc - Pippen, ceprav tudi tistih, ki se sprašujejo, ce bo Kukoc res na višini ali pa bo moral vsaj na začetku plačati davek prevelikega skoka, ni malo.

Vanja Jogan

NOGOMET / PRESTOPNI ROK

Maribor brez Židana in Bloudka

V NK Koper se »burja« počasi umirja

MARIBOR - Maribor Branik caka v prihodnji sezoni nastop v pokalu UEFA, kljub temu pa bodo vijoličasti najverjetneje nastopili v slabši postavi kot prejšnjo sezono. To je soditi po prestopnem roku, ki buri duhove nogometne javnosti v mestu pod Pohorjem. Veliko se govori o prestopih, ki pressegajo se tako bujno domišljijo, nekaj zaden pa je jasnih. Klub zapuščata trener Marin Bloudek, ki ga bo zamenjal Branko Horjak, in Grega Židan, ki je upravi postavil nespemnejšive pogoje, k vijoličastim pa bo pristopil član mladinske reprezentance, Velenčan Amir Karic.

Iz kluba ne moremo dobiti prav veliko informacij, saj je prestopni rok negotov, ker so mnogim igralcem potekle pogodbe, vijoličaste pa naj bi zapustila kopica igralcev iz prve postave, saj uprava ni pripravljena odsteti prav veliko denarja za podaljšanje pogodb. Ob starih tujcih, Bakuli, Bica-kiciu, Tarani, Susiću, svoj odhod napoveduje tudi kapetan Igor Poznic. Najboljši vijoličasti strelec je za podaljšanje »zvestobe« pričakoval več, vendar v klubu niso imeli posluha za njegove zahteve in so mu ponudili le osem tisoč nemških mark. Po govoricah sodec, bosta Poznic in Bakula svojo pot nadaljevala pri Muri,

ki je bila v prejšnji sezoni glavni tekmeec vijoličastim za vstop v evropski pokal. Prestopni rok se bo končal v ponedeljek opolnoci, takrat bo tudi jasno v kakšni postavi bo nastopil Maribor Branik in kaj lahko pričakujejo mariborski ljubitelji nogometa. Maribor Branik je resda drugi najmočnejši klub v Sloveniji in v mestu pod Pohorjem so ljudje vajeni spremljati kakovosten nogomet, uprava pa se vedno vztraja pri forsiranju igralcev iz lastnih vrst in smotno porabljenih sredstev, ob tem pa na igra na karto klubse pripadnosti in lokalpatriotizma, kot da bi pozabili, da so nogometaši pri nas profesionalci in da se vse bolj uveljavlja zakon trga.

(M. L.)

Razmere v Kopru se izboljšujejo

KOPER - Nogometne strasti se na Bonifiki počasi umirjajo, razplet medsebojnih odnosov med NK Koper, ki ima zdaj nov izvršni odbor pod vodstvom Karla Emeršica, in NK Koper, d.o.o., podjetjem, ki ga vodi nekdanji predsednik NK Koper Bogdan Brus, pa se seli v sodne dvorane. Se vedno pa je čas, da prevladata razum in sporazumen dogovor.

Ni skrivnostno, da je Bogdan Brus, preden je novo

vodstvo prevzelo klubske prostore, iz njih odnesel veliko pomembnih dokumentov in opreme. Izginile so clanske knjižice, dresi, zoqe, trenerke, bunde itd. Vse to pa novega vodstva ne skrbi prevec, saj se je znaslo v vrtincu veliko pomembnejših dogodkov, ki se zgrinjajo nad koprski nogomet. Klubska pisarna je bila zadnje dni odprta noc in dan, z vsemi igralci je klusko vodstvo ze opravilo pogovore, in ce sodimo po ozracju, uradnih izjav pa se ni, bodo skoraj vsi igralci ostali na Bonifiki. Izjema so le Bosko Bosković, ki se je dokončno dogovoril z Muro in se z družino seli v prekmurško prestolnico, Alfred Jermaniš, ki se bo po vsej verjetnosti pridružil Boskoviću, in Marinko Galic, ki ga vlece in ljudski vrt. Od reprezentančne četverice ostaja tako le kapetan Andrej Poljsak, ki se mu bo morda pridružil Mladen Rudonja, skoraj zanesljivo pa se na Bonifiko vračata dva Roberta, vratar Volk in Voljc, ki je dalj časa igral v tujini. Prizadevanja novega vodstva omogoča s sponzorstvom mladi podjetnik Edvin Pejović s svojo firmo Pejo, d.o.o., ki je nekaj akontacije že navrgel, sponzorsko pogodbo pa bo podpisal, ko bodo v klubu razčistili finančno stanje.

(J. K.)

TRIATLON / DRŽAVNO PRVENSTVO

Tomšič in Nakrstova

Na kratkem triatlonu je bila letos udeležba nekoliko manjša, saj je bil to prvi pravi triatlon v Sloveniji

BOHINJ - V soboto se je ob Bohinjskem jezeru zbralo 70 najboljših slovenskih triatloncev, ki so se potegovali za naslov državnega prvaka v kratkem triatlonu. Med moskimi si je ta naslov priboril Jani Tomšič (Mega-milk - De Palma), med ženskami pa je slavila Natasa Nakrst-Kosmac (Hit Sports Team).

Bohinjski triatlon je bil prvi pravi triatlon letos v Sloveniji, zato je bila udeležba nekoliko manjša kot ponavadi. Vendar so bili na startu vsi najboljši: Igor Kogoj, lanski državni prvak, Jani Tomšič, pred tremi tedni odličen 21. na svetovnem pokalu v Nici, in Damjan Cepić, ki ima letos nekaj dobrih rezultatov s tekom v Italiji. Najprej je bilo na vrsti 1500 metrov plavanja. Vreme je bilo sončno, a vetrovno, tako da je bila gladina jezera precej razburkana, plavanje pa zahtevno. Tekmovalci so se pogumno zagnali v valove in skupina se je kmalu raztegnila. Na cilj plavanja je najprej prišla skupina šestih tekmovalcev: vodil jo je Matija Medvesek, nato je priplaval Tomšič, takoj za njim Zepić, potem pa se Uroš Pikec, Grega Hočvar in Gregor Kravos. Kogoj je na plavanju zaostal dobri dve minuti.

Kolesarska proga je vodila do Bohinjske Bele in nazaj. Vodstvo je najprej prevzel Zepić, nato pa je sel naprej Tomšič. Zepić ni zdržal njegovega ritma in je počasi

zaostajal, tako da je na cilj prišel z zaostankom 1 min 45. Kogoj je pripeljal skupaj z Medveskom in Kravosom, zaostajali pa so že več kot tri minute. Tudi na teku okrog jezera je slo Tomšiču odlično, tako da je prednost pred Zepićem samo se povečal. Kogoj, ki je znan kot izvrsten tekac, je na teku pridobil dobro minuto, vendar je to zadostovalo le za tretje mesto.

Nakrstova je bila celo tekmo med najboljšimi in se je na koncu uvrstila na 11. mesto v absolutni konkurenci. Druga ženska, Italijanka Paola Sanson, je za njo zaostala več kot 15 minut. Oba nova državna prvaka sta bila po tekmi zadovoljna. Tomšič je izjavil: »Vesel sem, ker sem kljub utrujenosti zaradi težke dirke pred tremi tedni v Nici uspel zadržati formo in brez maksimalnega napora zmagati na današnjem prvenstvu. Naslednji teden me namrec caka izredno težka dirka - Ironman v Rothu.«

Slovenske triatlonec caka se državno prvenstvo v srednjem triatlonu, ki bo 1. avgusta v Novem mestu in ki bo stelo tudi za Evropski pokal.

Rezultati - absolutno: 1. Tomšič 1:59:45 (22:28, 58:42, 38:35), 2. Zepić 2:01:34 (22:31, 1:00:24, 38, 39), 3. Kogoj 2:02:10 (24:34, 1:00:13, 37:23); **ženske:** 1. Nakrst 2:15:16 (26:48, 1:05:52, 42:36)

Danuša Skapin

Jani Tomšič (na sliki) je na prestolu zamenjal Igorja Kogoj

VETERPOLO / DRŽAVNO PRVENSTVO

Začel se je finalni del

Koprčani, z izvrstnim Štromajerjem in Kranjčani so torpedirali nasprotnike

CELJE - S tekmo Neptun-Triglav se je začel finalni del državnega prvenstva v vaterpolu. V drugem srečanju, ki je bilo v petek, sta prikazala dobro igro Ilirija in Meggitours Kranj 90, v tretji tekmi istega dne pa je v Celju Micom Koper slavil visoko zmago.

Neptun-Triglav 5:21 (0:6, 1:6, 1:5, 3:4)

CELJE - Bazen pri hotelu Merx, gledalcev: 20, sodnika Piculin in Marinček iz Kranja.

STRELCI: Planinsek 3, Glavan in Škerl po 1 za Neptun ter Tropfen 8, Stirn in Peranović po 3, Hajdinjak, Balderman in Košir po 2, Bukovec 1 za Triglav

Izkušeni igralci so si prednost petih zadetkov pridobili po prvi cetrtni

ni in v prvi polovici druge cetrtnine. Tako so gostitelji pokazali, kdo je gospodar na igrišču. Z vstopom mlajših igralcev pri Triglavu so Celjani nekoliko omilili visok poraz.

Ilirija - Meggitours Kranj 90 9:9 (1:1, 2:2, 3:3, 3:3)

LJUBLJANA - Bazen Kolezija, gledalcev: 80, sodnika Jerman iz Koprja in Marinček iz Kranja.

STRELCI: Stanišić 3, Jocić 2, Naglic, Ogrizek, Stojanović in Galic po 1 za Ilirijo, ter Kocićer 3, Cadež 2, Zupanec, Piculin, Jerman in Celar po 1 za Meggitours Kranj

Zacetek igre je bil izredno zanimiv, saj sta obe ekipi nekajkrat ne-

verjetno napadli, zadetka pa ni bilo. Najprej so povedli domaći vaterpolisti, ki so izkoristili igralca več v igrišču. Gostujoči igralci so kmalu zatem izenačili in prevzeli pobudo. Ne-prenehoma so vodili za gol, tako da so se morali domaćini dodobra potruditi, da so izid izenačevali. V zadnji cetrtni so domaći zaradi večjega števila igralcev (moči) usli gostom za dva gola (9:7), vendar to ni bilo dovolj, saj je najboljši igralec na igrišču Kocićer pet sekund pred koncem izenačil izid.

Neptun - Micom Koper 2:21 (0:6, 2:5, 0:5, 0:5)

CELJE - Bazen pri

hotelu Merx, gledalcev: 20, sodnika Ceklić iz Koprja in Piculin iz Kranja.

STRELCI: Glavar 2 za Neptun, ter Stromajer 7, Bolčić 5, Strkelj 3, Rukavina in Stopar 2, Cetin in Lovrečić po 1 za Micom Koper

Igralci Micoma Koprja, ki so se v letosnji sezoni okrepili s Kranjčanom Kristofom Stromajerjem so že v prvi cetrtni napovedali visoko zmago.

Domaći vaterpolisti so bili precej enakovredni nasprotnik le v drugi cetrtni, v kateri so dosegli edine zadetke.

V nadaljevanju so ponovno blesteli gosti in si do konca priigrali prednost 19 zadetkov.

Micom Koper - Meggitours Kranj 15:4 (4:1, 3:0, 4:1, 4:2)

KOPER - Bazen v Zusteri, 50 gledalcev, sodnika Ceklić iz Koprja in Marinček (Kranj).

STRELCI: Bolčić, Goljuf, Stromajer po 3, Vidaković in Rukavina po 2, Strkalj in Stopar po 1 za Micom Koper, ter Hajdinjak 2, Cadež in Kocićer po 1 za Meggitours.

Koprčani, okrepljeni z najboljšim slovenskim vaterpolistom Stromajerjem in Zagrebčanom Rukavino na predstavitveni tekmi pred domačim občinstvom niso blesteli, saj so s polovico močjo visoko premagali drugo najboljšo kranjsko ekipo, pri kateri je bil najboljši vratar Dejak.

(J. M./J. K.)

NOGOMET / POKAL PELE

Zvezde, ki nikoli ne ugasnejo

TRST, CELOVEC - Legende nogometa sodijo med zvezde, ki nikoli ne ugasnejo. Njihove večnosti ne zagotavljajo samo knjige z rezultati ali posnetki iger iz preteklosti. Ljudje, željni njihovih čarobnosti, njihovega duha v igri, ki si navsezdne želijo vsaj za trenutke zaustaviti čas, so si domislili svojevrstno tekmovanje ali bolje družene nekdanjih prvakov med prvaki in ga poimenovali Pele cup. Letosnje tekmovanje poteka v Trstu in Celovcu, cilj te manifestacije pa ni zgolj nekakšna repriza nogometnih dogodkov izpred desetih ali več let. Današnja nogome-

tna igra je utonila v nekakšno monotonost, le malostevilne predstave zares navdušujejo. Veterani pa vračajo igri tisto navdih, ki so ga v poznih šestdesetih in sedemdesetih letih združevali z vse večjo dinamiko. Smisel za nadigravanje je precej čistejši, v njihovi zavesti tudi ni astronomskih vsot denarja. Sami so sicer zaslužili dovolj, vendar pa so tudi prispevali veliko, predvsem pa so uživali v dejavnosti, ki se pravzaprav zaradi manifestacije zabave imenuje igra.

Spominov na stare case ne obujajo samo ljubitelji nogometa, v preteklost se

radi vračajo tudi igralci sami, ki so resda na travnikih po vsem svetu bojevali težke nogometne bitke, vendar pa so ostali bratje po poklicu za vekomaj. Zal so za se nebe obveznosti tistih, ki so prenehali z aktivnim igranjem, velike, tako da na omenjenem letosnjem pokalu ne bo vseh najboljših. Se največ kakovostnih imen so zbrali domaćini Avstriji, Italijani ter ob njih Nemci. Beckenbauer, Schumacher, Rummenigge, Foerster, Breitner, Hrubesch pri Nemcih, pa Gentile, Altobelli, Graziani, Rossi in drugi pri Italijanih so tako svetovni kot evropski prvaki iz bliznje

preteklosti. Nekoliko starejše mostvo imajo južnoamerikanci. Pri Brazilcih sta najbolj znani imeni Rivellino in Edinho, v Argentini Kempes ter Giusti. Končno so zelo močni tudi Nizozemci, ki resda nikoli niso bili svetovni prvaki, vseeno pa so bili dvakrat temu cilju zelo blizu. Iz slavne generacije tulipanov prihajajo Neskens, Krol, Kerkhof, Rep, po nekaterih vesteh naj bi igral tudi Rensenbrink, zagotovo pa ne bo Crujffia, ki ima za seboj že nekaj težkih operacij in si ne more več privoščiti tekanja za zogo. Se najbolj oslavljeni so Angleži. V njihovih vrstah so

res nekateri velikani in nosilci klubskih uspehov iz časov znamenite angleske prevlade v evropskih pokalih, kot so Allan Kennedy, Tony Woodcock in Kenny Sansom, vendar pa kljub kvalitnemu izboru igralcev pogrešamo Keegana, Francis, Hoddlea, Robsona, Marinerja, Charltona, Shiltona.

Z njimi ali brez njih pa bo srečanje legend nogometa ne samo zabavno in privlačno, ampak bo nudilo dober nogomet brez taktiziranja, hkrati pa omogočilo ponoven spopad dveh globalnih sol nogometa, evropske in južnoameriske.

Iztok Golob

NOVICE

Visoki zmagi Golovca

LJUBLJANA - Izidi 9. kola državnega prvenstva v baseballu: Golovec - Guncle 23:1 in 17:1, Bemaco U. S. Zajčki - Jezica Candy 6:4 in 15:17. **Vrstni red:** Golovec 14, Kranjski Lisjaki 11, Jezica Candy 11, Bemaco U. S. Zajčki 8, Lijona Jezica 6, Guncle 2 točki. (M. U.)

V finalu ŽTK Maribor in Triglav

MARIBOR - V finalu ekipnega državnega prvenstva v tenisu se bosta pomerili ekipi ŽTK Maribora in kranjskega Triglava. Mariborčani so v polfinalu premagali TK Partizan iz Medvoda, Kranjčani pa so bili boljši od drugega mariborskega predstavnika Branika. V tej tekmi je odločila zadnja igra dvojic. Vse igre so bile razburljive in kakovostne, saj so vse ekipe nastopile v najmočnejših postavah. (M. L.)

Vodita Igor Jelen in Orel

LJUBLJANA - Pomembnejši izidi 6. kola polfinalnega šahovskega turnirja za DP: Orel - Pavasović 1:0, Igor Jelen - Praznik 1:0, Tratar - Truta remi, Slak - Furlan remi, Ivacic - Plesec 1:0, Mikac - Cirkvenčič remi, Solmajer - Kecić, 0:1, Kodrić - Susnik remi, Muri - Marinsek 0:1, Petek - Srebmić 0:1, Soln - Jeras 1:0. **Vrstni red po 6.kolu:** Igor Jelen in Orel 5, Tratar, Truta in Furlan 4.5, Ivacic, Pavasović, Praznik, Kecić, Marinsek, Srebmić in Slak po 4 točke (A. P.)

Krimovkam prvi naslov

LJUBLJANA - S 14. kolom se je končalo prvenstvo v slovenski nogometni ligi za ženske. V derbiju kola je Krim kar s 5:0 premagal drugouvršceno Vrhniko in s tem le potrdil že osvojeni naslov prvih državnih prvakinj. Vrhnika je trenutno se druga, kajti Skale iz Velenja, ki morajo odigrati se zaostalo tekmo s Koprom, imajo možnost, da jih prehitijo in postanejo podprvakinja. **Končni vrstni red:** 1. Krim 25 točk, 2. Vrhnika 20, 3. Skale 19, 4. Idrija 15, 5. Dolic 10, 6. SRC Polzevo 8, 7. Domžale/Kamnik 8, 8. Koper 5 točk. (I. S.)

24 ur košarke na Ježici

LJUBLJANA - Na tradicionalnem 18. kosarkarskem maratonu Ježice, so se v Savljah pomerili funkcionarji in igralci nekdanjih in sedanjih rodov KK Ježice, razdeljeni v zeleno in modro skupino. Z rezultatom 1901:1829 so prepričljivo zmagali zeleni. (I. S.)

ŠOLA POD NAPETIMI JADRI

Profesionalni instruktorji "Adriatic Nautical Academy", pod vodstvom Damirja Miloša, krmarja hrvaske maxi jadrnice ACY No 1, s katero so lani, po prejadranih 16.000 miljah, osvojili četrto mesto na svetovnem prvenstvu v svoji kategoriji, so letos za vas pripravili pet različnih tečajev jadrnanja: od "Začetniškega" do "Skipperskega". Tečaji trajajo od 7 do 14 dni, cena je izredno ugodna (1000 do 1200 DEM na osebo, plačljivo v SIT). Poleg učenja je v ceno vključen tudi polni penzion. Vaša "učilnica" bo ACY marina Žut v srcu Kometov. Odhod je organiziran iz ACY marine Opatija in ACY marine Rab.

Tečaji se pričnejo 19.6.1993 in trajajo do konca septembra letos!

Nazaj **ADRIATIC NAUTICAL ACADEMY** k morju

Informacije in prijave: Adriatic Nautical Academy, c/-ACY Opatija, M. Tita 221, telefon: 051/271 288, fax: 051/271 824

SLOVENSKA VARNOSTNO - OBVEŠČEVALNA AGENCIJA

Vse Sovine skrivnosti

Reorganizacija tajne službe - Milijarda iz proračuna - Kadrovske spremembe - Sodelovanje s podobnimi službami na slovenskem le teorija? - Nič več iskanja »notranjih sovražnikov«

LJUBLJANA - Do imena Sova so se menda dokopali cisto na koncu. Pred tem pa so sle ure in ure za pisanje predlogov za reorganizacijo takratnega Visa v neko sodobnejšo in na novih temeljih zasnovano slovensko tajno službo. Pri tem je sicer malo stvari ostalo tajnih, zato v vrhu današnje Sove stejejo za precejšen dosežek ze to, da se je snovalcem njene prenove posrečilo menda kar poldrugi mesec obdržati v strogi tajnosti končno verzijo tega reorganizacijskega koncepta, ki ga je pred štirinajstimi dnevi potrdila tudi vlada.

Navzven teh sprememb ni mogoče zaznati zlahka. Sovin vrh namreč se vedno domuje na istem naslovu, v prostorih slovenskega notranjega ministrstva sredi Ljubljane, na vprašanje, kam bodo odsli, pa dobimo zelo nedolocen odgovor, da »novo lokacijo isčemo na različnih koncih slovenske prestolnice«. In teh menda ni malo. Ena od možnih je celo nekdanja vojska bolnišnica Mladika. A težko, da se bodo zanjo odločili, saj bi prenova te stavbe stala celo premoženje, ki ga ta hip ni nikjer. V Sovi pa pravijo, da fizična ločitev od policijskega ministrstva navsezadnje sploh ni prioriteta naloga.

V ospredju je predvsem organizacijska prenova slovenske obveščevalne

službe. V. d. direktorja Janez Sirše je pred nedavnim dejal, da bodo zavoljo tega administrativno in redno upokojili skupno 75 ljudi, govornice, da jih Sove odhaja (nekaj po sili razmer, drugi na lastno željo) vsaj se enkrat ali celo dvakrat toliko, pa odločno zanika. »Govornice pac,« pravi. Hkrati pojasnjuje, da preusmeritev službe so naslonili na ocene možne ogroženosti države. Ta hip smo menda najbolj zanimivi za Balkan, pa za

IVANKA MIHELČIČ

kot temu sami pravijo, »legendiranem razvoju« sodelavskih mreže.

Celoten reorganizacijski program njene tajne službe so naslonili na ocene možne ogroženosti države. Ta hip smo menda najbolj zanimivi za Balkan, pa za

smeri Italija, Avstrija, Nemčija. Odtod tudi prioritete, ki se zrcalijo v redefiniranih cilji Sove, ki naj bi s tem naredila - tako njeni snovalci - velikanski korak od tiste službe državne varnosti, ki je imela nenehno pred očmi iska-

nje predvsem notranjih sovražnikov partije na območju in sistema v celoti, takoj zatem pa jih je iskala onstran meja, zlasti v Washingtonu in Moskvi.

Sova postaja tudi krovn

na obveščevalna in varnostna organizacija, a ne v

smislu združevanja tudi z denimo, vojaško obveščevalno službo obrambnega ministrstva (Vomo). Gre zgolj za koordinirano delo med vsemi podobnimi službami na Slovenskem (menda jih je ze sest), da bo jasno, kam in kako se naj se stekajo informacije, pomembne za nacionalno varnost. Tako vsaj pravijo v Sovi. Kako se bo zadeva obnesla v praksi, pa je povsem drugo vprašanje, ki vključuje tudi parlamentarni nadzor nad vsemi tistimi, ki se danes ze ukvarjajo z enakimi ali podobnimi tajnimi posli (Vomo, obveščevalni uradi pri različnih ministrstvih, zasebniki ipd). Zaenkrat namreč se ni zakona, ki bi zaukazal takšno sodelovanje.

Sova danes zaposluje nekaj čez petsto ljudi, večinoma z višjo in visoko izobrazbo. Odločanje znotraj službe naj bi bili posledice dejanske centralizirali, prav tako tudi mrežo sodelavcev. Slednja je sicer zgodba zase, velja pa zapisati, naj bi Sovine sodelavce sicer dejansko poznali le operativci, dostop do njihovih psevdonimov pa bi kljub temu moral imeti tudi nekdo od višjih ali celo najvišjih funkcionarjev v službi. Pri tem naj bi bilo vse strogo zakonsko sankcionirano, da ne bi kdaj prislo do zlorab in podobnih »nečednosti«. Reorganizacija naj bi

zajela tudi uporabo posebnih metod in sredstev dela doverljajne varnostno-informativne službe. Tega zaenkrat se niso dorekli, obstaja pa več idej, in sicer, da bi to področje (gre zlasti za prisluškovanje telefonov) poslej izločili iz Sove in ga zaupali bodisi pravosodju ali celo neodvisni organizaciji v okviru PTT. Strokovnjaki pravijo, da to tehnično ni neresljiv problem, opozarjajo pa, da je Sovina uporaba posebnih metod in sredstev zaradi afer, ki pretresajo slovensko javnost, pravzaprav vsem na obeh ter da je spolemizirana do absurdov. Hkrati pa se nihče ne vrtika v iste metode, ki jih denimo uporabljajo policija pa vojaška obveščevalna služba in celo zasebniki. Vsi skupaj to počnejo brez parlamentarnega ali kakršnegakoli drugega nadzora.

Ob tem vsekakor velja omeniti, da bo delo Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, za katero bodo davkoplacevalci letos uradno odšteli do milijarde tolarjev, temeljilo na vrsti zakonskih in podzakonskih aktov in predpisov. Reorganizacija Visa je namreč zajela tudi pravno sfero, ki naj bi jo v prihodnjih mesecih potrdili tudi slovenski parlamentarci. Da bomo ob tem price vročim razpravam, pa ze zdaj sploh ne kaze dvomiti.

TERJATVE DO IRAKA

Državne obveznice

Državne obveznice bo mogoče dvigniti od 12. julija

LJUBLJANA - Državlani, ki imajo v bankah zamrznjene devizne vloge, so se lahko po zakonu o poravnavanju obveznosti iz neizplačanih deviznih vlog odločili za štiri načine izplačila deviz, če jim banka ni sposobna omogočiti takojšnjega dviga deviz. Tisti, ki so se do 30. aprila prijavili za državne obveznice v zameno za devize, naj bi do konca julija letos obveznice - preko bank - tudi dobili. Vlada je v četrtek sicer sprejela uredbo o izdaji in uporabi obveznic Republike Slovenije, obveznic pa se ni, čeprav bi jih bila država po zakonu dolžna izdati do 30. junija. Na ministrstvu za finance so povedali, da bodo lastniki deviznih vlog in prejemniki (zacasnih) potrdil o stanju devizne vloge lahko dobili svoje obveznice od 12. julija do 12. avgusta v bankah, kjer so se prijavili zanje. Za državne obveznice se je odločilo 5.658 lastnikov deviznih vlog v vrednosti nekaj več kot 94 milijonov mark. Ker pa se bodo ob izdaji obveznic pripisale tudi obresti za prvo polovico letosnjega leta, bodo obveznice izdane v skupni vrednosti 96 milijonov 533 tisoč nemških mark. Država bo izdala 25.330 obveznic po 100 nemških mark, 8.000 obveznic po 500 mark, 60.000 po tisoč mark in 3.000 obveznic po 10.000 nemških mark. Obveznice lahko državljani uporabijo za nakup delnic po določilih lastniškega zakona, za dokup pokojninske dobe, za

placilo obveznosti iz poravnane dohodnine in za poravnavo 30 odstotkov carinskih obveznosti. Največ državljanov in njihovih ozjih družinskih članov pa se je verjetno prijavilo za obveznice zato, ker jih lahko uporabijo tudi za odkup družbenih in vojaških stanovanj. Pisali smo že, da bi morala država izdati tudi obveznice podjetjem, ki so upravičeno objavila svoje terjatve do Iraka, Kube, Angole in zvezne direktije za promet in rezerve izdelkov posebnega namena, za katere se je Slovenija odločila, da jih bo odkupila. Podjetja so, kot so nam pred časom povedali v Banki Slovenije, prijavila za 307 milijonov dolarjev terjatev. Vlada je v četrtek na osnovi informacije Banke Slovenije ugotovila, da po pregledu terjatev ni mogoče točno določiti zneska za izdajo obveznic. Skenila je, da bo izdala samo zacasna potrdila (do izdaje obveznic) tistim podjetjem, ki so imela vsa potrdila glede na zahteve BS, in sicer v višini 41, 3 milijona dolarjev. S temi podjetji bo ministrstvo za finance sklenilo pogodbe, s katerimi se bodo morala podjetja zavezati, da bodo državi povrnili neupravičeno prejete obveznice za terjatve, ki so bile za poravnane ali pobotane. Vlada je se sklenila, da se izdajo obveznice, ne pa zacasnih potrdil, tudi tistim podjetjem, ki niso imela vseh potrdil, in sicer v višini nekaj več kot 266 milijonov dolarjev. (A. R.)

STARI OBIČAJI / NEDELJA NA DEŽELI

Ljubezen skozi domači želodec

Slovenija ob nedeljah živi na deželi - Mariji Bezovnik iz Luč so priznali, da izdeluje najboljši savinjski želodec - Od lipe do prangerja - Za rejo godni pujsi brez težav najdejo kupca

MOZIRJE, SMARJE PRI JELSAH - Daleč od nedeljskih opustelih ulic praznih slovenskih mest živi Slovenija svoje pravo, manj zlogoceno življenje. Cerkveni prazniki in sončni Gospodovi dnevi so najprej priloznost za oblačenje boljših gvanov, potem pa tudi možnost za druženje mladih in starih iz sosednjih vasi in za podjetnejše celo dan, ki je treba dobro prodati ali poceni kupiti kravo ali pujsa.

V Rečici ob Savinji v Zgornji Savinjski dolini so že v soboto zvečer Mariji Bezovnik iz Luc priznali, da izdeluje najboljši savinjski želodec. Med 61 želodci, ki so jih v ocenjevanje prispevali okoliski kmetje, se ji je to posrečilo s harmonično kombinacijo najboljših kosov svinj-

ne, slanine, soli, popra in cesna. Kako so včasih jedli na deželi in kako zadovoljni so domači tistih gospodinji, ki se starih jedi se spominjajo, so kmečke ze-

Na deželi še vedno radi kupujejo reprodukcije (ne) znanih slik (Foto: Brane Piano)

BRANE PIANO

nice prikazale na razstavi v osnovni soli. Tistim, ki so poskusili, sta bila naj-

bolj vseč firos, juha iz svinjskega mesa s cmoki iz ajdove moke in krvi, pa

na star način pečen domač kruh. Ogleдали pa so si lahko tudi prikaz običajev ob krstu, predenje in trenje zita. Nato pa so se povseslili na pravi kmečki veselici. Ta je med Slovenci na deželi še vedno pojem izvrstne zabave. Morda celo bolj od včerajšnje saljive kmečke igre z naslovom Od lipe do prangerja.

Drugače so se ob tako imenovani lepi nedelji včeraj pozabavali ob cerkvici Sv. Tomaza na Brecljevem, od koder je tudi objavljena fotografija. Ko so ženske pomolze krave in odsle k maši, so moške živino zdrgnili s senom, si zavezali čist moder predpasnik in jo odvedli na zivinski semenj. Velikih kupcij je bilo bolj malo, zato pa veliko saljivega baran-

tanja, spet pa so kupce najhitreje našli številni, za rejo godni pujsi, ki so se gnetli na avtomobilskih prikolicah. Mladež se je sladkala z domačimi kekisi in se vrtela na vrtiljaku. Gospodinje pa so na poti od mase najraje ogledale nabozne in druge podobice, ki se tako lepo podajo na kakšno z rožstnim vzorcem pobarvano steno domače hiše.

Ob nedeljah Slovenija ne živi po avtomobilskih sejmihi in tržnicah z južnim sadjem, njeno dušo najdemo takrat na deželi. Mestnim svojo izkušnjo priporočamo; če se ne bodo do takoj sentimentalno ovedli svojih korenin, pa naj preizkusijo letošnje geslo Rečicanov, ki pravi, da gre ljubezen tudi skozi savinjski želodec...

MNENJA ... POLEMIKE ... PISMA ... ODMEVI ...

Petdeset let pozneje

Petdeset let! Ze?... Ne gre brez nostalgije. Od takrat do danes se je svet, tudi nas slovenski, kar nekajkrat usodno prelomil, da ni mogoče o ničemer, kar je nekod bilo in je se danes spomina vredno, napisati zaokrožene, harmonične zgodbe. Nisem preverjal, verjame ugotovitvam drugih: pred petdesetimi leti ustanovljeni Partizanski dnevnik je bil edini dnevnik v okupirani, uporni Evropi. Je naključje, da je po vojni samo »zamenjal« prilastek in postal Primorski? Na prvi pogled je vojno, idejno, doktrinarno, ali kakorkoli jo ze imenujemo, označitev zamenjal za regionalno. In vendar je v tem globoka vez in se kaj več, najbrž ze kar vsebinska kontinuiteta: na Primorskem se je boj za našo zahodno mejo vlekel, na diplomatski fronti se kar nekaj časa, politični boj za narodne pravice na Trzaskem in drugod pa je ostal stalnica, ki se deduje iz roda in rod in ji tudi v bližnji prihodnosti ni videti konca.

V misel se mi vriva se druga asociacija: zagotovo ni naključje, tudi v smislu pravkar zapisane, da je bil edini slovenski partizanski dnevnik med vojno primorski, kar marsikaj pove, tudi v naših zdajšnjih političnih zdrahah, o naravi in ciljih NOB na Primor-

skem. Tudi ob misli na to petdesetletnico bi lahko zapisali: prav na Primorskem je bilo partizanstvo politično in nacionalno najbolj živo in v vsakem pogledu najbolj utemeljeno, zato je bil tudi prehod dnevnika iz vojnega v političnega po vojni (iz Partizanskega in Primorskega) povsem nevsiljiv, logičen, harmonično razvojen in pravem pomenu besede. Te resnice najbrž ne spodjeda niti sedanje, pogosto nevtročno iskanje nove, spremenjenim razmeram ustrezne identitete Primorskega.

Med vojno sem bil nekaj časa tudi kurir, v nahrbtniku sem med drugo pošto večkrat »tovoril« tudi zajetne zavoje Partizanskega dnevnika. Marsikdo je pod takim nahrbtnikom obeležal za zmerom. Občutek, da prav na Primorskem izhaja tak časopis, je bil naravnost veličasten. Pomenjal je, med vsem drugim, tudi zmagovalstvo slovenske besede...

Vem: casi, ki jih sami ustvarjamo, se spreminjajo hitreje od nas samih, da jih lahko miselno dolžimo za marsikatero svojo neboljnost tudi ob tem jubileju, ob petdesetletnici Partizanskega-Primorskega dnevnika. Ob skrbi, kako naprej, v kakšni obliki, s kakšnimi cilji in možnostmi, ne gre pozabiti na uspešno transformacijo v preteklosti, iz Partizanskega v Primorski dnevnik. Sprememba imena je lahko pomem-

na in zanimiva, saj nas lahko simbolno opozarja na usmerjenost in cilje casnika, ni pa ime bistveno, pomembnejša je prožnost lista, njegovo plodno, ustvarjalno prilagajanje casu, predvsem pa občutek bralcev, da imajo svoje glasilo v izvornem pomenu besede. In ker je Primorski predvsem glasilo zamejstva, ob tem pa se njegova vez in povezava z matično domovino, pretok informacij v obeh smereh, sta obstoj in odzivnost lista med bralci v usodni soodvisnosti z narodno zavestjo, saj so razlogi zanjo pozitivni in negativni - bodimo realni! - prav v trdnosti ali sibičnosti reprezentativnih slovenskih institucij v zamejstvu. In med take ustanove, kot so sole, gledališče, založništvo, knjižničarstvo in se kaj, nedvomno sodi tudi politični dnevnik. Se zlasti ker ga ze imamo, ker je tradicija, ker je barometer zamejske ustvarjalnosti, skratka: izgubiti nekaj, kar ze je, pomeni več: pretres, kot ne imeti tistega, cesar nismo se nikoli imeli.

Zato moje iskreno voscilo ob petdesetletnici: ne malodušje, razhajanja in prepri o imenu in obliki, slej ko prej gre tudi danes za duha, ki naj ga tak dnevnik ohranja, siri in poglablja. Torej: Primorskemu dnevniku, njegovim casnikarjem in bralcem zelim tudi v prihodnje vse dobro!

Ciril Zlobec

ZGODILO SE BO TA TEDEN

V parlamentu bo soparno

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Medtem ko se v tednu, ki je pred nami, precejšnje število Slovencev in Slovenek odpravljajo na letovanje, caka poslanca obilica dela. Po skoraj desetdnevem premoru, ki so ga poslanci »privoščili« predvsem zaradi odsotnosti (delno službene, delno zasebne narave) precejšnjega števila svojih kolegov, bodo danes nadaljevali s prekinjeno junijsko sejo državnega zbora. V naslednjih dveh ali treh dneh (odvisno od temperaturnih gibanj; višje temperature lahko delo poslancev nekoliko upočasnijo) naj bi »predihali« skoraj 35 točk dnevnega reda. Med tokratnim nadaljevanjem seje se bodo stala tudi številna delovna telesa državnega zbora, med njimi tudi komisija za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb. To pot se bodo njeni člani lotili gradiva znamenite »prisluškovalne afere«. Sprico zmede, ki sicer spremlja delo te komisije (vsi člani si namreč niso povsem na jasnem, kaksne sklepe in ugotovitve je komisija sploh sprejela), pa je mogoče pričakovati, da bo razprava imela tudi »sirše« razsežnosti. Jutri, v torek torek, pa bodo poslanci zasedanje začeli z glasovanjem o tem, ali bo Miha Kozinc ostal se naprej na mestu pravosodnega ministra ali ne.

V četrtek bo parlamentarna preiskovalna komisija zaslislala prvega preiskovanca pri preiskovanju »afere Hit«. To je nekdanji minister za turizem in sedanji v. d. direktorja Sove (Slovenske obveščevalne varnostne službe) Janez

Sirše. Povabili so tudi dve prici: Darka Makuca in Dusanu Luina. Skupaj naj bi pojasnila znameniti telefonski pogovor, ki ga je poslancu Vis in v katerem se omenjena vodilna delavca Hita pogovarjata o denarju, ki naj bi ga nakazala na račun zasebnega podjetja, v katerem je imel svoj ustanovitveni delež tudi takratni minister za turizem Sirše.

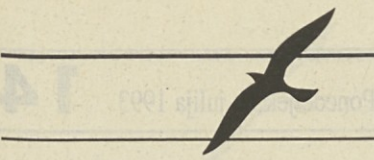
V četrtek bo upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije med drugim obravnaval tudi majsko analizo gospodarskih gibanj v Sloveniji in perspektive do leta 1997, ki jo je minuli teden javnosti predstavila slovenska vlada. Med vročimi točkami bo tudi splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, ki naj bi jo po mnenju vlade podpisali v enem mesecu, med drugim tudi zato, ker se je iztekla velja-

vnost zakona o omejevanju plac.

S stavko pa so pred kratkim zagrozile tudi bele halje. Če namreč oblast ne bo uslišala njihovih zahtev (kar pomeni primerno vrednotenje dela), bodo v jesenskih mesecih zdravniki izpeljali splošno stavko. Kako daleč so v pogovori z ministrom za zdravstvo, bodo povedali se ta teden. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije pa bo v začetku tedna predstavil enega izmed svojih najpomembnejših splošnih aktov, ki v veliki meri zadeva nas državljane, to je pravilnik o pravicah in obveznostih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki bo šel takoj zatem v javno razpravo. Hkrati bomo generalni direktor te ustanove, ki je bila skoraj leto dni pod taktirko »vedevstva«.

Kolektivna pogodba bo vroča tema (Foto: J. S./TRIO)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE, Vilharjeva 11 (061/310-610)

Vrhunski dramski tekst Vena Tauferja: ODISEJ IN SIN ALI SVET IN DOM, režija: Vito Taufer. RAZPRODANO! (torek, 6. 7. ob 19.30)

TOMAZ PENGOV - glasbeni recital (cetrtek, 8. 7. ob 20.30).

KRIZANKE

Andrej Anabaptist Rozman: TARTIF, režija Vito Taufer. Igrajo: Milos Battelino, Ivan Godnič, Zeljko Hrs, Dario Varga, Jozef Roposa, Uros Macek, Robert Prebil, Andrej Rozman, Janez Skof, Niko Gorsic, Ivan Sikora, Stefan Marcec, Sandi Mikluz, Franci Plestenjak, Daniela Pietrasanta (torek, 24. 8. ob 20.30, 900 SIT).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH Festival Operete

V soboto, 10. julija, ob 21. uri koncert »Illusions« pevke UTE LEMPER.

Pri blagajni dvorane Tripcovich je v teku predprodaja vstopnic. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprto ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V cetrtek, 8. t. m., ob 20.30 in 9. t. m. ob 17.00, bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Danielo Mazzucato in Max Renée, Cosottijem. Režija Francesco Macedonio.

Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich in gledališca Cristallo.

GRAD SV. JUSTA

Straordinario Estivo

V cetrtek, 8. julija, ob 21. uri bo nastopila francoska skupina FFF (Federation Francaise

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE MARIBOR, Rotovski trg 1

Lutkovna skupina FRU FRU iz Ljubljane: DVA POTEPUHA (petek, 9. 7. ob 15. uri pred Kreditno banko v Tyrsevi ulici).

Lutkovna skupina FRU FRU iz Ljubljane: TOBIJA (petek, 9. 7. ob 19. uri v atriju gradu).

Lutkovna skupina FRU FRU iz Ljubljane: KAM PA KAM RDECA KAPICA (sobota, 10. 7. ob 15. uri pred PRO Banko v Gosposki ulici).

Lutkovna skupina FRU FRU iz Ljubljane: RDECA KAPICA (sobota, 10. 7. ob 19. uri v atriju gradu).

Lutkovna skupina US iz Ljubljane: CRVIVA ZGODBA (nedelja, 11. 7. ob 19. uri v atriju gradu).

Lutkovno gledališče BAVASTEL iz Avstrije: KASPERL IN CAROVNIK (ponedeljek, 12. 7. ob 19. uri v atriju gradu).

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE (063/25-332)

Anton Novacan: HERMAN CELJSKI (torek, 6. 7. - izven). Predstava je ob 21. uri na celjskem Starem gradu. Prevoz z avtobusom je organiziran s parkirišča Glazija pol ure pred predstavo! V avtentičnem prostoru pod Friderikovim stolpom bo rodbina Celjskih snela svoje posmrtnne maske in ponovno odigrala začetek svojega konca... Režija: Franci Krizaj, igrajo: Janez Bernez (Herman II. Celjski), Bogomir Veras (Friderik), Renato Jencek (Herman mlajši), Milada Kalezić (Barbara, ogrska kraljica), Darja Reichman (Veronika Deseńska, Friderikova žena) in drugi.

LASKO

GRAJSKE POLETNE PRIREDITVE: Bernard Slade: OB LETU OSOREJ, Polona Vetrlih (Doris) in Ivo Ban (George), režiser: Boris Kobal. Doris in George sta ljubimca, ki se srečata enkrat na leto za en vikend. Tako se srečujeta že dvajset let. V vseh teh letih se zgodi veliko stvari - veselili in zalostnih. (petek, 9. 7.).

MARIBOR

DRAMA

M. Vezovisek: JERMANOVO SEME, Rock'n'roll drama, režija: Marko Vezovisek, scenografija: Mirjana Kosen, nastopajo: Davor Herge, Jure Ivanušic, Vlado Kreslin, Alenka Teckovic, Marko Vezovisek. (Premiera in repriza v cetrtek, 8. 7., in petek, 9. 7. ob 21. uri v Minoritski cerkvi na Lentu).

ŠANCE NA GRAJSKEM HRIBU

MEDNARODNI GLEDALISKI PROJEKT: POT V DELFE. Nastopajo: Teatr 77 (Lodz), Husa na provazku (Brno), Moricz Zsigmond Szinhaz (Nyiregyhaza), Von Krahli Teater (Tallin) Kammertheater (Neuubrandenburg), E.A.S.T. (Edinburgh) Teatr snow (Gdansk), Den Blaa Hest (Aarhus), Les epis noirs (Zeneva) in Gledališče Ane Monro (Ljubljana) bo v torek, 6. 7. ob 20. uri.

LIGNANO (VIDEM)

ARENA ALPE ADRIA

V sredo, 7. t. m., ob 21. predvajanje risanege filma za otroke »Pantera rosa«.

V cetrtek, 8. t. m., ob 21. uri bo na sporedu klavirski recital Roberta Radassaa. Na sporedu Bach, Beethoven, Scarlatti, Chopin. Vstop prost.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

V soboto, 10. t. m., ob 21. uri koncert skupine Witz Orkestra.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

V soboto, 10. t. m., ob 21. uri koncert skupine Witz Orkestra.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

V soboto, 10. t. m., ob 21. uri koncert skupine Witz Orkestra.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

V soboto, 10. t. m., ob 21. uri koncert skupine Witz Orkestra.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

V soboto, 10. t. m., ob 21. uri koncert skupine Witz Orkestra.

V petek, 9. t. m., ob 21. uri nastop folklorne skupine »Balarins di Buix«.

Lutkovna delavnica s Slavkom Rakušem: USTVARJAMO Z LESOM (sreda, 25. 8. ob 11. uri v atriju gradu).

Lutkovna delavnica s Slavkom Rakušem: LUTKA (cetrtek, 26. 8. ob 11. uri v atriju gradu).

Lutkovna delavnica s Slavkom Rakušem: USTVARJAMO Z LESOM (petek, 27. 8. ob 11. uri v atriju gradu).

Lutkovna delavnica s kamniškimi lutkami (sobota, 28. 8. ob 11. uri v atriju gradu).

Lutkovna delavnica z Branimet in Majo Solce: LUTKE IZ PAPIRJA (nedelja, 29. 8. ob 11. uri v atriju gradu).

Vse predstave, ki bodo v atriju mariborskega gradu, Grajska ulica 2, se v primeru dežja izvajajo v dvorani Lutkovnega gledališča Maribor, Rotovski trg 2, in Minoritski cerkvi na Vojašniškem trgu.

V Galeriji Vodnikova domačija si lahko ogledate razstavo slik Seada Čerkeza.

Sead Čerkez sodi med redke bosanskohercegovske slikarje, ki so se opredelili predvsem za akvarel in vztrajajo pri preizkušanju njegovih možnosti. Ob upoštevanju bogate zapuščine tovrstnega slikarstva in ob osredotočenju predvsem na slikanje pejzažev in iz njih vzelih detajlov poskuša in uspeva znotraj zadanega in sprejetega ustvariti ne radikalne, vendar opazne novosti. Prav zaradi subtilne nadgradnje motivov in načinov akvarelnega prezentiranja je njegova avtopoeitika posebna in prepoznavna. Čerkez včasih izbira motive, ki niso lepi oziroma estetski sami zase, ampak to postanejo pod mirno roko mojstra rafinirane risbe in zaljubljenca v čarovnijo, ki jo po svoje omogočata samo pastelnost in prozornost akvarela. Danes imajo posebno dokumentarno in umetniško vrednost njegovi sarajevski akvareli. Ne samo zato, ker je to edino, kar je iz svojega bogatega slikarskega opusa uspel odnesti s seboj, ko se je pred vojnim viharjem v Bosni zatekel v Slovenijo, ampak tudi zato, ker je iz njih nemara celo najbolj razvidno, s kakšno spretnostjo uporablja, zanj ne samo že tipično koloristično paletto, ampak tudi samo podlago. Belina pripirja na njegovih akvarelnih zimskih pravljicah postane belina snega, oblakov, razpenjene vode pod slapom. Zaradi uspele optične prevare postane tisto, kar je oddaljeno, bližje, tisto kar je pod, je nad... Na akvarelih so opazno odtisnjene sledi njegovih večjih prstov. Iz njih pulzira ritem utripanja njegovega srca. Predvsem pa njegovi akvareli potrjujejo, da je narava, naj slika bosanske ali slovenske motive, brez meja.

Josip Osti

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

Bojan Adamic: SNEGULJICA, musical, ORKESTER SLOVENSKE POLICIJE (ponedeljek, 19. 7., torek, 20. 7., sobota, 24. 7., in nedelja 25. 7. ob 21. uri, premiera: 1800, 1200 SIT, ponovitve 1500, 1000 SIT).

NEW SWING QUARTET in ALENKA GODEC (sreda, 21. 7. ob 21. uri, 1000 SIT).

BILL YOUNG & DANCERS, sodobni ples (cetrtek, 29. 7. ob 21. uri, 600 SIT). Georg Friderich Händel: MESIJA, oratorij, LITVANSKI KOMORNI ORKESTER IN DRŽAVNI ZBOR IZ KAUNASA, dirigent: Sir Jehudi Menuhin (ponedeljek, 26. 7. ob 21. uri, 2000, 1500 SIT).

KAMNIK

Slovesnost ob stoletnici prvega zasebnega muzeja v Sloveniji, zbirke JOSIPA NIKOLAJA SADNIKARJA. Program: odprte razstave slik NIKICE SADNIKAR-PLETERSKI, razstavo bo odprl Aleksander Bassin, slavnostni govor: akademik dr. EMILIJAN CEVC, glasbeni program: DUO TÜMMERS, STEFANIE KELLERMANN - oboa, JAN TÜMMERS - klarnet, skupni ogled zbirke. V 19. stoletju

se je v Evropi pojavila zbirateljska strast, ki je spodbudila pravo tekmovalstvo v zbiranju umetniških in starinskih predmetov. Razmah zbirateljstva je zajel tudi območje današnje Slovenije in eden prvih zbiralcev pri nas je bil prav J. N. Sadnikar. Po studiju veterine na Dunaju se je najprej zaposlil pri deželni vladi, zatem v Radovljici, nakar je postal okrajni veterinar v Črnomlju. Tam je skupaj s slikarjem Ferdom Veselom začel zbirati befokrajnske narodne noše, vezenine in drugo narodno blago. Leta 1889 se je preselil v Kamnik. V Kosirjevi hiši, kjer je stanoval, je vse sobe opremil z zbranimi umetninami in starinami, leta 1893 pa zbirko v stanovanju-muzeju odprl tudi za javnost. Kamniški tiskar Slatnar mu je tedaj poklonil v usnje vezano spominsko knjigo, kjer so med obiskovalci muzeja vpisane mnoge ugledne osebnosti, kot npr. kralj Peter II, knez Pavle, bratranec cesarja Franca Jozefa I. in drugi. Leta 1964 je del Sadnikarjeve muzejске zbirke na zahtevo kamniške občine odkupil novo ustanovljeni Muzej na Zaprcah. Večji del prve zasebne muzejske zbirke na Slovenskem pa je vendarle vse do danes v družinski lasti Sadnikarjevih (petek, 9. 7. ob 20. uri v Sadnikarjevi hiši, Kidričeva 33).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Danes, 5. t. m., ob 18. uri bodo v sklopu Festivala operete predvajali film M. Acharda

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

OTVORITEV 41. MEDNARODNEGA POLETNEGA FESTIVALA: SIMFONICNI ORKESTER RTL LUKSEMBURG, dirigent: Leopold Hager (sobota, 17. 7. ob 21. uri, 1800 SIT).

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI - MESTNI GRAD

Koncert: NATASA PAKLAR - flavta, ALEKSANDER MILOŠEV - viola, ZORAN MARKOVIC - kontrabas; program: Bach, W. A. Mozart, I. Petrić, N. First, E. Schulhoff (torek, 6. 7. ob 20. uri).

POSTOJNA

IMMENSUM AD ANTRUM ADITUS

CIKLUS KLAVIRSKIH RECITALOV SLOVENSKE PIANISTI: Koncert ACIJA BERTON-CLJA, program: Beethoven, Chopin, Srebotnjak, Debussy. (cetrtek, 8. 7. ob 20.30).

PORTOROŽ

AVDITORIJ

PIRANSKI GLASBENI VECERI 1993: OBALNI KOMORNI ORKESTER, dirigent: Borut Logar, solisti: Peter Filipčić - violončelo, Tanja Petrež - oboa, Sidonija Lebar - violina, program: Sorkočević, Valardi, Marcello, Bach, Tartini (petek, 9. 7. ob 21. uri, Krizni hodnik Piran).

TRŽIČ

STEFAN KODES, Nemčija, program: F. M. Bartholdy, O. Lindberg, J. Brahms, (sobota, 10. 7. ob 18.30 v farni cerkvi v Trzicu).

MATJAŽ MEGLIČ, program: J. S. Bach, J. Pachelbel (sobota, 17. 7. ob 18.30 v farni cerkvi v Trzicu).

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava SLOVENSKI MITI IN LEGENDE je ciklus skulptur in risb, ki jih je STOJAN BATIČ ustvaril v preteklem letu. Zamislil za trindvajset predstavljenih junakov je črpal iz zakladnice slovenskih mitov in legend. Razstava bo na ogled do 18. julija.

Dokumentarna razstava 40 LET GRAFIČNEGA BIENALA LJUBLJANA (Mala galerija, do 18. julija).

KRIZANKE

Razstava MALE PLASTIKE BOSTJANA PUTRIHA od 12. do 25. julija.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE - CEKINOV GRAD, Celovska 23

Ponovno odprte razstave slik JANINA KLEMENCICA: POPOTNA FOTOGRAFIJA (do konca avgusta).

MESTNA GALERIJA

Do 11. 7. je na ogled mednarodna grafična razstava Konstruktivistične in kinetične tendence v grafiki. Z mapami in grafičnimi listi se predstavljajo znani evropski umetniki: ALBERS, ARP, BILL, HERBIN, KELLER, LE PARC, LOHSE, MUNARI, PICELJ, PIENE, SEUPHOR, MONDRIAN, SOTO, VASARELY in drugi.

GALERIJA ZDLSU, Komenskega 8

Razstava grafik BOGE DIMOVSKI. Ciklus iz obdobja 1991-92 v tehnikah globokoga tiska - jedkanica, akvatinta, suha igra (do 14. julija).

MODERNA GALERIJA

Razstava 20. MEDNARODNI GRAFIČNI BIENALE.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloška 61

Razstava kiparja IVA GOISNIKERJA - OBLIKOVANJE SOLNIC. Avtor se predstavlja s 50 posodicami za sol iz lipovega lesa.

Razstava 1. EXTEMPORE - ZAJCJA DOBRAVA v Jelovskem likovnem salonu. Razstavljali bodo: Irena Spedl, Dane Birs, Lucijan Bratus, Otrtomir Frelih, Gustav Gnarnus, Marjan Gumilar, Ignanc Kofol in Tadej Pogacar.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik, unikatnega stekla in nakita UMETNIKOV IZ UKRAJINE bo na ogled do 3. septembra.

GALERIJA KOMPAS

Do septembra prodajna razstava slik TRI PODOBE SLOVENSKE DEŽELE, slikarjev Zvest Apollonija, Črta Freliha in Jozeta Marinca.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava slik FRANCETA GRUDNA.

GALERIJA LALA, Židovska 5

Razstava slik trzaskoga slikarja in grafika ALDA FAMAJA

GALERIJA LEK

Do 18. julija je na ogled razstava POLDRAGI KAMNI Duške in Andreja HOVNKA.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava bosanske akademске slikarke JASMINE KODZAGA.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

V galeriji si lahko ogledate skupinsko razstavo de-figure. Na njej bodo zbrana dela desetih avtorjev različnih generacij, ki jim je skupno razmišljanje o prisotnosti/odsotnosti figure v polju umetniškega diskurza.

GALERIJA TIVOLI

Razstava nagajencev 19. mednarodnega grafičnega bienala (DAVID SALLE, JANEZ BERNIK, A.R. PENOK, DIMCE NIKOLOV).

GALERIJA GEMA, Gornji trg 24

Razstava ARHITEKTURNE RISBE - DEKORATIVNI ELEMENTI iz arhiva Studia Jannone, Milano, do 8. julija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

TKB - AGENCIJA MITNICA

V razstavnih prostorih razstavlja od danes dalje svoja najnovejša materialna dela Deziderij Svara.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

ART GALLERY

Do 20. julija je na ogled je razstava ArtEstade '93 - 1. Dezelna razstava slikarstva, skulpture in grafike. Razstavljali bodo Franca Batich, Luciana Costa, Bogomila Doljak, Mina Germek, Flavio Girolomini, Barbara Ius, Adriano Janecic, Flavio Riz, Rossdear, Lusa Sguazzi, Diego Valentinuazzi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART LIGHT HALL

Do 27. julija bo razstavljala svoja dela Erna Ferjancic Fric.

MUZEJ ZIDOVSE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob cetrkih od 10. do 13. ure.

GALERIJA MALCANTON

Na ogled je razstava slikarke Olivie Siauss.

TURISTICNA USTANOVA

(Ul. S. Nicolò 22)

Od danes do 22. t. m. bo na ogled razstava slikarke Annamarie Asselti Frausin.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzasko letovišcarske ustanove se

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Miserere« G. Herolda in W. Büttnerja.

ARS TEMPORIS (Herreng. 14)

Na ogled je razstava Stuhlobjekte.

GALERIJA POLJE, Studenec 48

Razstava ASEMBLAŽI FANTASTICNIH ZIVALI ANE SPILGOJ.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Razstava slik slikarja SEADA ČERKEZA bo na ogled do 15. julija.

KUD FRANCE PRESEREN

Razstava kserosnega kopiranja fotoelektrografije 1979-1993, ki pregledno prikazuje ukvarjanje različnih umetnikov s fotokopirnim tiskanjem

SLOVENSKI GLEDALISKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17

Razstava slik igralko METE VRANIC.

ZEMLJEPISNi MUZEJ SLOVENIJE, Trg francoske revolucije 7

Do 31. avgusta. razstava KARTA SVETA V OTROSKIH OČEH.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava kiparskih del DRAGICE CADEZ, danes (do 25. 7.).

KOSTANJEVICA NA KRKI

GALERIJA BOZIDAR JAKAC

Razstava TONETA LAPAJNETA v Kostanjevici na Krki, ZEMILJA NA JUTI 1991-1993.

LAMUTOV LIKOVNI SALON

Razstava izbranih slik ob 35-letnici Lamutovega likovnega salona: IVANA KOBLICA, in FERDO VESEL (do 31. 8.). Izbor je pripravil kustos Narodne galerije Ljubljana g. Ferdinand Serbelj.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB

Na ogled je razstava risb TAMARE SEVČNIKAR.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.45	Batman, 31. epizoda ameriške nanizanke, ponovitev
11.15	Divji svet zivali, 9/25 del angleške pzn. serije, pon.
11.40	Znanje za znanje: Ucite se z nami, pon., VPS 1140
12.10	Svet morskih psov in barakud, ameriška pzn. oddaja, VPS 1210
13.00	Poročila
13.05	Alpe-Donava-Jadran
13.35	Sportni pregled
14.05	Formula 1, posnetek iz Magny Coursa
16.45	Homo Turisticus, ponovitev
17.15	Radovedni Tacek: Par
17.30	Otroci sirnega sveta, 8/26 del ameriške dok. nanizanke
18.00	Dnevnik 1
18.10	Dober dan, Koroska
18.40	Univerzitetni razgledi
19.10	Risanka
19.10	TV nocoj
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Gospodarska oddaja: Made in Slovenia
20.55	Omizje
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45	Sova
22.45	So leta minila, 5/13 del angleške nanizanke, VPS 2245
23.15	Gospodična Marple: 8., zadnji del angleške nanizanke, VPS 2315
00.10	Video strani

SLOVENIJA 2

15.00	Forum, ponovitev
15.15	TV mernik, ponovitev
15.30	Utrip, ponovitev
15.45	Zrcalo tedna, ponovitev
16.00	Nedeljskih 60, ponovitev
17.00	Obzorja duha, ponovitev
17.30	Sova, ponovitev
18.25	Ljubezben do Lidije, 1/13 del angleške nadaljevanke
19.30	Gospodična Marple, 7/8 del angleške nanizanke
19.30	TV dnevnik 2
19.55	Sport
20.10	Sedma steza
20.30	S. Undset: V tujem perju, norveška drama
21.30	Marikultura - pridobivanje hrane iz morja
22.00	Michel Legrand v Zagrebu
22.00	Koncert enega največjih skladateljev, ki se lahko pohvali s tremi oskarji za filmsko glasbo in nesmrtnimi melodijami...
22.50	Video strani

KANAL A

09.00	A - Shop
09.15	MCM
10.00	MacNeil in Leherer komentirata, oddaja v angleščini
11.00	James Dean, ponovitev ameriškega filma
17.45	Drugacen svet, ponovitev 195. dela ameriške nadaljevanke
18.45	Upravljanje, ponovitev 12. dela oddaje
19.30	MCM
20.10	Porocila
20.30	Buddyjeva pesem, angleški barvni film
20.30	Igrajo: Roger Daltrey, Sharon Duce, Chesney Hawkes in drugi, režija: Claude Whatham
20.30	Film, v katerem igra glavno vlogo Roger Daltrey, pevec legendarne skupine WHO in junak rock opere Tommy, je prav gotovo vreden ogleda ze zaradi obilice dobre glasbe.
22.00	Upravljanje, 13. del dokumentarne serije o poslovanju
22.00	Poglobljena studija kadrovanja pri Reader's Digest v Pleasantvilleu v državi New York. Na konkretnem primeru bodo strokovnjaki pojasnili vlogo managerja v procesu kadrovanja...
22.30	Pet minut
22.35	Porocila
22.55	Drugacen svet, 196. del ameriške nadaljevanke
23.55	MCM
01.00	Video strani

RAI 1

6.50	Jutranja oddaja Uno-mattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.05	Film: Il cocchiere di ferro (pust., Nem. '58)
11.00	Dnevnik 1
11.05	Dok.: Amerindia
11.30	Nan.: Cuori senza età
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: In viaggio nel tempo (i. S. Bakula)
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Ercole contro Roma (zgod., It. '64)
15.40	Film: La mia spia di mezzanotte (dram.)
17.30	7 dni v Parlamentu
18.00	Dnevnik 1, nato nan. Cose dell'altro mondo
18.45	Dok.: Yves Montand
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Addio al re (pust., ZDA '89, i. Nick Nolte, N. Havers)
22.45	Dnevnik in Emporion
23.00	Dok.: 1943 - Za kaj se borimo, nato odd: Le cugine, 24.00 dnevnik

RAI 2

7.00	Film in otroška oddaja
10.00	Zidovska kultura
10.30	Rubrika o vrtnarstvu
10.55	Nan.: Al di qua del paradiso, 11.45 La famiglia Drombush, vmes (11.40) dnevnik
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	TV film: Traffik (dram., VB '89)
17.10	Ristorante Italia
17.30	Dnevnik
17.35	Nan.: Hill Street, 18.40 Miami Vice, vmes (18.30) sport
19.35	Vremenska napoved
19.45	Dnevnik 2 in sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Nan.: L'ispettore Tibbs
22.20	Proza: La locandiera, vmes (23.15) dnevnik
0.40	SP v sabljanju
1.10	Film: Il colore dell'odio (dram., It. '89)

RAI 3

6.45	Laltrarete, vmes aktualna odd. Parlati semplice
11.30	SP v skokih z visine
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.05	Pogled na gledališce
14.00	Deželne vesti
14.10	Popoldanski dnevnik
14.30	Drobeci jazza
15.05	Kolesarstvo: Tour de France, 2. etapa
17.30	Drobeci in dokumenti
18.50	Sport in vreme
19.00	Dnevnik, 19.30 Deželne vesti
19.50	Sport: Večerni Tour
20.30	V kraljestvu zivali
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija
23.40	Nan.: Perry Mason
0.30	Dnevnik in vreme
1.05	Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.30	Nad.: Marilena, Ines, 10.50 Soledad, vesti
11.00	Nan.: Avvocati Los Angeles
12.00	Kviz: Gioco delle coppie, nato nad. Celeste
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri, 15.00 Quando arriva l'amore, 15.30 Anche i ricchi piangono
16.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati, 16.30 Lui lei l'altro
17.00	Kviz: La verità, vesti
17.40	Rubrika o lepoti
18.15	Nad.: Grecia, 19.30 Micaela, 20.30 Milagro, vmes vesti
22.30	Film: Butch Cassidy (vestern, ZDA '69) vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan. in film La moglie del prete (kom., '70)
11.30	Nan.: Sposati con figli
12.00	Kviz: Sì o no (vodi Claudio Lippi)
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Forum
14.30	Nan.: Casa Vianello, 15.00 Pappa e ciccio, 15.30 Otto sotto un tetto
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.35	Film: Azzurro profondo (dram., It. '92)
22.30	Nan.: Nonno Felice
23.00	Variete: Maurizio Costanzo, vmes vesti

ITALIA 1

6.30	Pregled tiska
9.15	Nanizanke
12.40	Odpri studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Poliziotto a 4 zampe, 14.15 Riptide, 15.15 Professione vacanze
17.00	Variete: Unomania
17.05	Nan.: Ultraman, 18.00 T.J. Hooker, 19.00 I ragazzi della prateria, vmes (17.55) Studio sport
20.00	Kviz: Campionissimo (vodi Gerry Scotti)
20.30	Film: Weekend all'inferno (pust., ZDA '89, i. Betsy Russell)
22.30	Film: Vacanze in bikini 2 (kom., ZDA '90)
0.30	Odpri studio, pregled tiska in sport

TELE 4

13.30	Lastne oddaje
19.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

15.00	Kosarka, evropsko prvenstvo, ponovitev finalne tekme
16.20	Nocni sodnik, ameriška tv nanizanka
16.45	Fantazoo, risanke
17.05	Slovenski magazin
17.35	Zivljenje se začne pri stidesetih, angleška humoristična nad.
18.00	Otroski program
18.00	Dokumentarec
18.00	Studio 2 sport
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Crime Story, ameriška tv nanizanka
20.15	Nocni sodnik, nanizanka
20.40	Ko trčijo svetovi, ameriški zffilm, 1951
22.00	TV dnevnik
22.10	V ospredju, avtor Bruno Agrimi
22.20	Trillo jazz, posnetek koncerta jazzovske skupine Roberto Magris Jazz Quartet
23.15	Crime Story, ameriška tv nanizanka

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Angel na zemlji, pon. filma
13.10	Doogie Howser: Ne brez padala
13.35	Waltonovi: Stara hiša
14.20	Frankie in Johnny, ameriški glasbeni film
15.45	Comedy Capers
16.00	Jaz in ti, otroški spored
16.25	Summertime
16.35	Ramona, 1/10 del nadaljevanke po knjigah Beverly Cleary
18.30	Doktor Trapper John: Ne prelomi oblube
19.30	Cas v sliki
20.15	Sportna arena
21.08	Kuharski mojstri
21.25	Triinosemdeset ur strahu, ameriški tv film
22.55	Gorila, 3/7 del francoske serije
02.50	Porocila
02.50	Tisoc mojstrov in

Avstrija 2

16.50	Tisoc mojstrov in
17.00	Zakladnica Zemlja
17.30	Lipova ulica: Ledeni cas
18.00	Ora et Labora: Vonj po svetovi, zadnji del
18.30	Ljubimkanje, igra
19.00	Regionalna porocila
20.00	Kultura
20.15	Gozdarska hiša Falkenau: Bielerjevo odposlanstvo
21.00	Novo v kinu, filmi in njihove zvezde
22.30	Monty Python's Flying Circus, hum. serija
23.05	Obrazi življenja ali slajdi po nesmrtnosti
00.50	Freaks, ameriški film

Hrvaška 1

08.00	TV koledar
08.10	Porocila
09.00	Jaz lutkar: Mojmir Mihatov
09.15	Srečni ljudje, ponovitev 3. dela otroške serije
09.30	1001. Amerika, ponovitev 5. dela
10.00	Porocila
10.05	Poletni solski spored
11.00	Doseči nebo, 1/12 del
12.00	Porocila
12.05	Luc svetlobe (Guiding Light), 1. del ameriške nanizanke
13.05	Monofon
13.35	Zgodbe iz Monticella, 162. del
14.00	Porocila
14.05	Dobri fantje, slabi fantje, ameriški film
15.35	Dragi John, 7/22 del ameriške hum. nan.
16.10	Ebba in Didrik, 2/9 del norveške nanizanke
16.45	Pod sončnikom
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara 446. del
19.30	Dnevnik
20.55	Nepodkupljivi, ameriški film
22.20	TV razstava
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

18.50	TV koledar
19.00	Prvenstvo Hrvatske v cestnem motociklizmu, reportaža
19.30	Dnevnik
20.10	'Alo, 'Alo, 4/7 angleške humoristične nanizanke
20.45	Smrtonosni strel, 1/4 del angleške nad.
21.40	Casomer, 5/49 del
22.10	Vrtinec, 2/13 del južnoafriške nadaljevanke
22.10	Janice Armstrong hoče zvedeti, zakaj se je njen stric John, ki že dolgo živi v ZDA, vrnil...

Madžarska

06.00	Dobro jutro, magazin
08.35	Financial Times
09.00	Cez dan
09.25	Disney, za otroke
11.30	Igra
12.01	Opoldanski saldo
16.00	Dnevnik
16.10	Strast in oblast, 20. del avstralske serije
17.05	Oscar Junior, dok. film
17.25	Igra
17.40	Svet denarja
17.50	Narava iz sedla, 1. del
19.08	Večerna pravljica
19.18	O veri, za otroke
19.30	Dnevnik
20.10	24 ur
20.40	Saksofon, tv komedija
22.40	SP v sabljanju, posnetek
23.20	Razgovor z režiserjem Vilgotom Sjömanom
00.05	Dnevnik
00.05	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.30

V tujem perju

Norveška drama po noveli norveške pisateljice

Gospodična Granum je sivilja, ki si je v kratkem času ustvarila ugled med najboljšimi gospem v mestu. Veliko dela in vse življenje posveca le svojemu poklicu.

Nekega dne dobi Granumova neprica-kovan obisk. Obišče jo student, ki se hoče pozabavati na račun vztrajne delavke, toda ona se ne da.

Mladenec v gospodini Granumovi počasi odkriva osebnost, ki ga prisili k temu, da začne spreminjati

svoj pogled na svet in svoj odnos do življenja in bivanja.

Drama je nastala po noveli znane norveške pisateljice Sigrid Undset, dobitnice Nobelove nagrade za literaturo 1928. leta.

Scenarij za dramo je napisal Ase Vikene, ki je delo tudi režiral.

	HRVAŠKA TV 1 LUČ SVETLOBE, ameriška nadaljevanke	12.05		PRO 7 PRVI PONEDELJEK V OKTOBRU, ameriški film, 1981	20.15
<i>Guiding Light je najstarejša ameriška »zajfariča«, ki se je leta 1937 začela kot 15-minutni radio show. Leta 1952 se je iz radia preselila na tv. Posebnost serije je Charlita Bauer (na sliki), ki je lik Bert Bauer igrala od 1950 do 1984. Leta. V seriji so začeli kariero Kevin Bacon, Sandy Dennis, J. E. Jones in drugi.</i>				<i>Prijetna ameriška komedija, v kateri igra Walter Matthau (na sliki) liberalnega sodnika Dana Snowa, ki mu gre zelo na živce konzervativne kolegice, zagovornice starih vrednot in morale. Igrajo še Jill Clayburgh, Barnard Hughes in drugi.</i>	
	RADIO 1 LITERARNI NOKTURNO, pesmi Cirila Berglesa	23.05		HRVAŠKA TV 1 NEPODKUPLJIVI, ameriški čb film	21.05
<i>Deček s pomarančo</i> Deček se zateče v pravljico Zasledoval je skrivnost gozda in se je izgubil Hudo so ga prestrašile mirne sence. Potem je razmišljal takole: izgubil sem se in kaj naj zdaj naredim: ko pride noč, kam naj ležem; nobenega angela ni tu, da bi mi postal po-steljlo kot majhna žival sem; kam naj se skrijem, ko bodo prišle na ulice gozda velike živali.				<i>V prometni nesreči umre lastnik gradbenega podjetja, ki je gradilo avtocesto. Po njegovi smrti se začnejo širiti govorice o skorumpiranosti čelega podjetja. Vse skupaj pa je le ozadje skrivnostnih umorov, ki jih raziskuje nepodkupljivi advokat (Igra ga Pat O'Brien, igralec, ki se je po prvi svetovni vojni pravičnik kot pevec in plesalec na Broadwayu. Igral je v 90 filmih, na primer v Nekateri so za vroče B. Wilderja in v Ragtime Milosa Formana. Umrl je 15. 10. 1983). Rezultat njegove preiskave je presenetljiv in nepričakovan... Film je režiral Tay Garnett, igrajo še Edward Arnold, Ruth Terry in drugi.</i>	

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00	Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 9.35 Turistični napotki; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13-ih; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Varnostna kultura; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja in glasba; 21.05 Zaplešite z nami; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Slov. pevci šansonov in evergrini; 23.05 Literarni nokturvo; 23.15 Glasba.
---	--

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30	Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditve; 10.40 Primorski val; 11.00 Ekološke teme; 12.00 Opoldne; 12.10 Sportni dogodki; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Večerni gost; 17.50 Sport na valu 202; 19.30 Ameriška country lestvica, popularnih 40; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 V soju žarometov.
--	---

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00	Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasba; 10.05 Kulturna panorama; 11.05 Cas in glasba; 15.00 Pihalne godbe na koncertnem odru; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Divertimento; 16.45 Enciklopedija Slovenije; 18.05 Slov. glasbena ustvarjalnost; 19.33 Oporni koncert; 20.30 Holland festival 1993; 22.25 Komoni studio; 23.55 Litnični utrinek.
---	--

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30	Porocila; 12.30, 17.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Koledar, 6.30 Osmrtnice, 7.00 Kronika in pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešetki; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.45 Souvenir d'Italy; 11.00 Souvenir d'Italy; 11.30 V podaljškju; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Glasbeni desert; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Na vročem pesku, vmes (17.30) osmrtnice; 16.45 Kulturni koledar, zanimivosti; 18.00 Na vročem pe-
---------------------------------	--

sku - Na zvezi s poslušalci; 19.30 prenos RS.

RADIO

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30	Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Dober dan; 7.45 Prišlo je poletje; 7.50 Rek dneva; 8.05 Horoskop; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Ob pogrnjeni mizi; 8.45 Igrajte z nami; 9.05 Baby radio; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Gost v studiu; 10.45 Popotovanja po Istri; 11.00 Randevous z RK; 11.15 Nemogoči intervjuji; 11.30 Iz arhiva; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back zto the future; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve in razstave; 16.35 Boutique Gallus; 16.45 Zvoki iz spominov; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Avtorska glasba; 20.00 Nočni program
--	---

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00	Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.10 Jugoslavija po letu 1945; 8.55 20 minut z...; 9.15 Otrski knjižni sejem (Lucka Susic); 9.35 Operetna glasba; 10.00 Porocila; 10.10 Stereofon-ski koncert; 11.30
--------------------	--

JUTRI

6. julija

6. julija 1845 se je v zavetju Smarne gore rodil znameniti Slovenec, narodni buditelj in triglavski župnik Jakob Aljaz.

Cas, ko je deloval Jakob Aljaz, je bil čas silnega nemškega nacionalističnega in gospodarskega pritiska. Arzenal velikonemstva je bil pester: posojila, ki so povzročala obubožanje slovenskega kmeta in beg v Ameriko, društvo Schulverein, ki je s pomočjo denarja uveljavljalo nemško solstvo, zlasti pa nemška planinska društva, ki so zavzemala cedalje več planinskega prostora, udelavala in označevala planinske poti ter gradila planinske postojanke. Slovenski planinski svet je postajal nemški.

Vsestranski Aljaz se je odločil temu upreti. Ni mogel dopustiti, da bi se tuji alpinizem ugnezdil v čudovitih Julijcih. Spodbujal je slovensko planinarjenje, izdelavanje poti in gradnjo planinskih domov. Kot župnik v Dovjem je odkupil svet na vrhu Triglava, simbolu slovenstva, in postavil prav na vrh stolp, ki ga se danes imenujemo Aljazev stolp.

Delo Jakoba Aljaža ni bilo omejeno samo na planinstvo. Poleg dušnega pastirstva je deloval tudi z besedo, zlasti pa kot komponist. Njegova je znamenita, narodnobiljska in domovinska pesem Oj, Triglav, moj dom. Plodno življenje klenega Slovenca Aljaža se je izteklo leta 1927. Na pobočju v Dovjem, pod svojo župnijsko cerkvijo, v bron odliči strmi proti svojemu očaku.

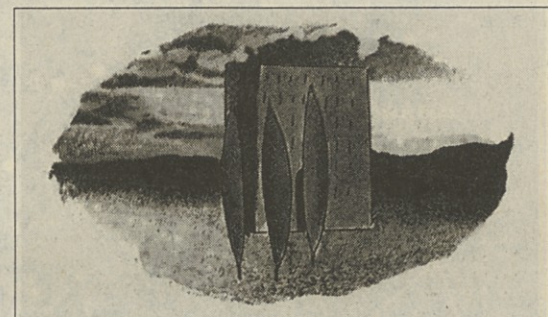
SANJE

Stopnje ozaveščanja

BOJAN RAUTER KOŠIČ

Razcep je popoln, kadar se svojih sanj niti ne spominjamo. Posameznik, ki se ne spominja svojih sanj, se ponavadi ne spominja niti trenutkov "odsotnosti", v katerih se odtuji podnevi. Tak človek ponavadi tudi trdi, da je podnevi enakomerno buden in zavesten, kar je razumljivo, saj povezuje zgolj trenutke budnosti, ostale pa v celoti pozablja. Skratka, med globljimi in vrhnjimi plastmi obstaja drastičen rez, nepremostljiv prepad.

Prva stopnja "sanjsko dnevne" integracije je spominjanje nočnih doživetij. Posameznik, ki se spominja svojih sanj, se ponavadi spominja tudi psihičnih vsebin, ki mu "krajejo" pozornost podnevi; čeprav jih doživlja kot tuje in "nekoristne", jih torej vendarle ne potiska v podzavest in se ne ograjuje od njih z nekakšno fiksno, togo, obrambno predstavo o sebi in

svetu.

Druga stopnja je analiziranje sanj. Z analizo svoje sanje razčlenjujemo na njihove sestavine, s čimer ojačujemo svojo pozornost na posamezne psihične vsebine, hkrati pa spoznavamo doživljajsko bogastvo, ki ga skrivajo globlje, zgodnejše plasti naše duševnosti.

Ko v tretji stopnji skusamo svoje sanje se raztolmaciti - torej pojasniti njihovo skrivno govorico - in razkriti njihova sporočila, naredimo se temeljitejši integracijski korak. Tedaj namreč raziskujemo dnevni izvor naših sanjskih doživetij, pa tudi način in obliko vključevanja sanj v naše dnevno življenje; razmislimo tudi o razlogu za tolikšno "samovoljnost" in izkrivljenost sanjskih podob in zgodb, iščemo pa tudi primeren ključ za dešifriranje sanjskih sporočil. Skratka, na tej stopnji se spominski odmevi globljih plasti naše duševnosti ne le priključu-

jejo dnevnim, marveč se z njimi prepletajo, konstruktivno dopolnjujejo in osvetljujejo z zrejšimi, racionalnejšimi plastmi naše duševnosti.

V naslednji, četrti stopnji sanjsko dnevne integracije storimo potezo v nasprotni smeri: svojo običajno budnost, svojo običajno zavest pričnemo vključevati neposredno v sanje. S posebnimi vajami dosežemo, da se v sanjah "prebudimo", nato pa pričnemo opazovati sanjske scene s stališča budne zavesti, razmišljati o pomenu videnege v okviru naših običajnih pojmov ter raziskovati globine in lepote sanjskega kraljestva, kajpak s stalno navzoco zavestjo, da vse skupaj "samo" sanjamo. Take sanje imenujemo budne ali lucidne sanje.

V peti stopnji pridružimo budni zavesti se voljo in ustvarjalnost. Svojih sanj ne opazujemo zgolj pasivno, temveč v sanjsko dogajanje posežemo se aktivno in kreativno. Po vnaprej zamisljenem scenariju na primer spremenimo določen sanjski objekt ali celotno sceno ter si tudi določimo vlogo, kakšno želimo igrati. Take sanje imenujemo kontrolirane ali kreativne sanje. Stopnja sanjsko dnevne integracije je v kreativnih sanjah zelo visoka, kajti v njih so že

vsi bistveni aspekti naše duševnosti: budnost, razum, čustva in volja.

V sesti stopnji lahko svojo osebnostno integracijo bistveno pospešimo: v sanjah lahko namreč pričnemo izvajati tako imenovano sanjsko avtoterapijo. Bistvo psihične integracije ni nekakšno strukturalno povezovanje in združevanje psihičnih plasti, marveč njihova konstruktivna, terapevtska obdelava. Dezintegracija naravno enovite duševnosti se namreč zgodi prav zaradi odtujitve oziroma potlacitve psihičnih vsebin, ki so obremenjene z bolečino in travmami. Ponovna integracija je torej možna samo kot proces zdravljenja oziroma (avto)terapije. Avtoterapija v stanju kontroliranih sanj pa je zaradi svojih lastnosti veliko uspešnejša od dnevnih...

Sedmo stopnjo si lahko privoščimo tedaj, ko je naša integracija že zelo visoka in stabilna. Tedaj so budne kontrolirane sanje odlična vrata za vstop v čudoviti svet paranočnih fenomenov. Lahko razvijemo svojega sanjskega dvojnika in z njim potujemo po času in prostoru, lahko pošljamo in sprejemamo telepatske sugestije, lahko skupaj z drugo osebo sanjamo iste sanje, lahko obiščemo nekoga v njegovih sanjah...

Plodovi vesolja

COLORADO SPRINGS - V dneih, ko je predsednik Clinton oklestil proračun za vesoljske raziskave in zahteval od agencije Nasa, da zmanjša velikost mednarodne (vendar večinoma ameriške) orbitalne postaje Freedom, so v Coloradu Springsu priredili prvo Komercialno vesoljsko razstavo, v bistvu simpozij o komercialnem izkoriščanju vesoljske tehnologije. Bojijo se, da bi zmanjšanje postaje (po Clintonovem naročilu preučujejo tri različice - pet, sedem oziroma devet milijard dolarjev v naslednjih petih letih) pravzaprav utegnilo pomeniti konec tega pomembnega načrta. Zadeva je toliko nerodnejša, ker sta Zahodna Evropa in Japonska že daleč v pripravi svojih modulov, ki bosta sestavni del te postaje.

Simpozij v Coloradu Springsu je bil priložnost pregleda komercialnih koristi vesoljskih raziskav. Poudarili so, denimo, da so razne družbe samo z »zemeljsko« uporabo 250 »vesoljskih« tehnoloških inovacij agencije Nasa prihranile 22 milijard dolarjev. V proizvodnji in storitve za potrebe astronautike so vključene številne industrijske zmogljivosti s področji elektronike, računalništva, mehanike, metalurgije, optike, merilne tehnike, kemije, robotike, avtomatizacije, vede o materialih itd. Tehnološke »plodove vesolja«, ki bi se veliko hitreje zoreli, če bi uresnili načrt Freedom, uporabljajo tako rekoč na vseh področjih. Odkritja s področja komunikacij, recimo, pridejo prav za izmenjavo podatkov, telefonference, daljinsko lokalizacijo in navigacijo, daljinsko izobraževanje, mobilne in fiksne komunikacije, radio in televizijo. Odkritja s področja tehnologije uporabljajo v elektroniki, robotiki, računalniških sistemih, metalurgiji, proizvodnji in skladiščenju energije, izdelavi instrumentov za potrebe medicine in še drugod. Novosti s področja mikrorogravitacije na Zemlji uporabljajo v dinamiki fluidov, tehnikah separacije in v proizvodnji kovin, legur, sestavljenih materialov, keramike, stekla, proteinskih kristalov, elektronskih materialov. Opazovanje Zemlje in njene okolice so s pridom uporabili za napovedovanje vremena, v kmetijstvu, gozdarstvu, boju proti ujamam in nesrečam, nadzoru nad življenjskim okoljem, urejanju prometa, urbanizmu, geografskih informacijskih sistemih. Zato bi opustitev gradnje postaje Freedom pomenila veliko izgubo, vendar ne le v znanstveno-tehnološkem pomenu, temveč predvsem v komercialnem.

»Mišnice« za vlomilce

LONDON - Policija v britanski prestolnici preskuša samodejni sistem, ki naj bi zastrašil nepridiprave, vlamljajoce v avtomobile. »Mišnice« so po pisanju Daily Telegrapha posebno prirejeni avtomobili cenjene znamke in parkirani na taksnih krajih, kjer privlačijo vlomilce. Ko zlikovec vlomi ključavnico in sede v avto, se ojačena vrata samodejno zaklenejo, alarmni sistem pa pošlje signal policiji. Zaklenjena vrata lahko odklene samo strokovnjak z zunanje strani. Sistem, ki ga zdaj preučujejo, so finančno podprle predvsem zavarovalnice.

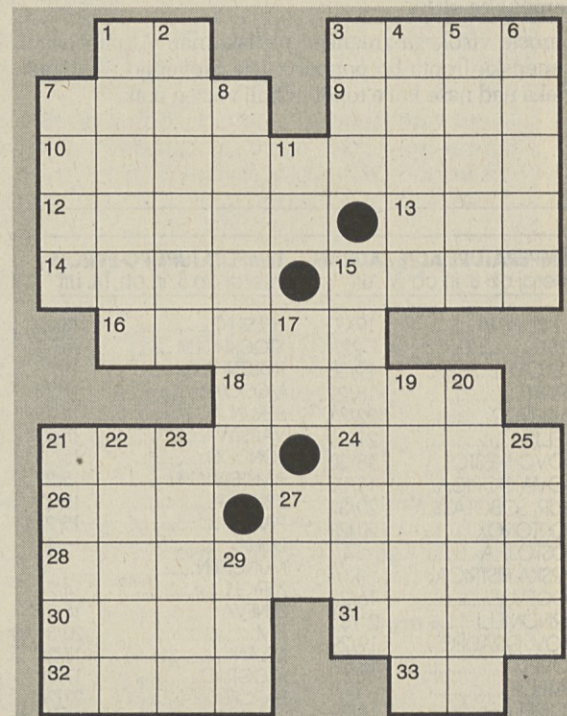
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. zacetenici slovenskega slikarja Kralja, 3. sumerski bog modrosti, 7. pijaca iz ruma z vročo vodo in sladkorjem, 9. cebelji samec, 10. obsirnejše casnikarsko poročilo, 12. planota v osrednjem delu ZDA (iz crk kozar), 13. ime srbskega prosvetitelja in jezikoslovca Karadzica, 14. rusko letovisice ob Crnem morju, 15. ime slovenskega slikarja in grafika Malesa, 16. ime ozemlja, na katerem se je raztezala prvotna Srbija, 18. temnopolti prebivalec Afrike južno od Sahare, 21. morske rastline, 24. letovadno oblacilo, 26. dvojica, 27. prijeten vonj ali okus, 28. prenehanje aktivnosti v zvezi z načrti, 30. danski pesnik (Helge) (iz crk oder), 31. odprtina v zidu, 32. lesen podporni gradbeni element, 33. različni crki.

Navpčno:

1. posebej zavarovan prostor v banki, kjer hranijo denar, 2. orodje za kopanje, 3. nemški skladatelj (Kaspar) (iz crk tet), 4. značaj, etos, 5. koža z mehko, gosto dlako, 6. Odisejeva domovina, 7. vodja slovenske liberalne stranke in kranjski zupan (Vitomir), 8. fokus, 11. zacetenici slovenskega jezikoslovca Kolarica, 15. gvinejska opica iz družine zamorskih mack, ima veliko glavo z nabrekliimi in modrimi lici, 17. avtomobilska oznaka Kranja, 19. ljubezenski pesnik, 20. gradbeni material, vezivo za pripravo malte ali betona, 21. prinos imetja v zakon, dota, 22. surovina za izdelavo gradbenega materiala pod 20. navpčno, 23. sprijet kos zemlje, 25. najdaljša slovenska reka, 27. arabski zrebek, 29. praoc semitov.

Vodoravno: TK, Enki, grog, trot, reportaza, Ozark, Vuk, Soci, Miha, Raska, cernec, alge, dres, par, aro-ma, opustitev, Rode, lina, tram, tram, kl.

REŠITVE

Dnevnik, ki ga bereš, je bil v celoti pripravljen s tiskarsko-redakcijskim sistemom

Apple Computer

prodaja, montaža in servis

PELLEGRINI

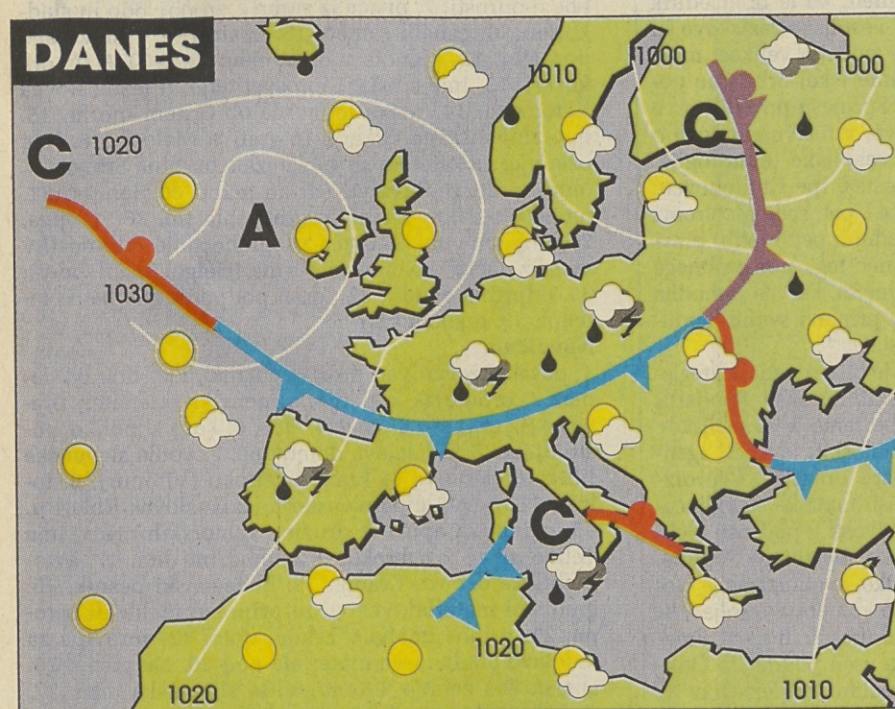
integrirani sistemi za urade

Computer - Copying - Telefax - Telefoni - Software - Oprema

Filiala: TRST - Ul. Padovan 4 - Tel. 040/948460

MESTRE: 041/5310122 - BENETKE: 041/5225004 - RIM: 06/5180732 - PADOVA: 049/8072288 - VICENZA: 0444/511688

EVROPA / SPREMENLJIVO Z NEVIHTAMI

Vremenska slika
Območje visokega zračnega pritiska nad Alpami slabi. Vremenska fronta bo ponoči zajela Slovenijo. V visinah pritoka nad naše kraje tople in bolj vlažen zrak.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

TEMPERATURE ALPE JADRAN	TEMPERATURE PO EVROPI
včeraj ob 8. in ob 14. uri	včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 19/30	HELSINKI..... 13/22
TRST..... 22/-	STOCKHOLM..... 10/17
CELOVEC..... 19/30	KOPENHAVN..... 15/18
BRNIK..... 18/29	MOSKVA..... 12/23
MARIBOR..... 22/31	BERLIN..... 18/25
CELJE..... 21/30	VARŠAVA..... 15/27
NOVO MESTO..... 18/30	LONDON..... 45/28
NOVA GORICA..... 19/29	AMSTERDAM..... 15/22
MUR. SOBOTA..... 20/32	BRUSELJ..... 15/27
PORTOROŽ..... 20/28	PARIZ..... 15/27
POSTOJNA..... 14/-	DUNAJ..... 16/31
ILIRSKA BISTRICA..... 13/-	MÜNCHEN..... 14/27
KOČEVJE..... 16/28	ZÜRICH..... 15/27
CRNOMELJ..... 21/31	ZENEVA..... 15/27
SLOV. GRADEC..... 19/29	RIM..... 20/34
BOVEC..... 18/28	MILAN..... 17/30
RATEČE..... 15/-	BEOGRAD..... 17/32
VOGL..... 18/19	BARCELONA..... 23/26
KREDARICA..... 10/11	ISTAMBUL..... 19/26
VIDEM..... 21/-	MADRID..... 10/28
GRADEC..... 19/30	LIZBONA..... 22/32
MONOSTER..... 21/30	ATENE..... -3/1
ZAGREB..... 23/30	TUNIS..... 24/32
REKA..... 23/30	MALTA..... 23/-
	KAIRO..... 22/31

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzšlo ob 05.18 in zšlo ob 20.55. Dan bo dolg 15 ur in 37 minut. Luna bo vzšla ob 21.38 in zšla ob 06.51.

SEVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Vodnarja, elementa zraka. Dan je primeren za zgodnje kisanje zelja, nabiranje in sušenje zdravilnih zelišč ter nego okrasnega cvetja.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

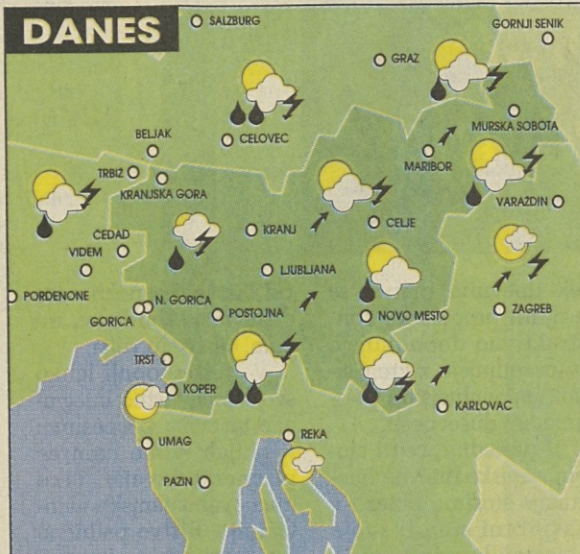
Ježera: Blejsko 22,6°C, Bohinjsko 21°C. Jadransko morje: Portorož NP, Koper 24,2°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 23,8°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 22,9°C, Hvar 22,7°C, Vis 24,3°C, Opatija NP, Bar NP. Reke: Mura (G. Radgona) 18,8°C, Sava (Radovljica) 14,4°C, Sava (Sentjakob) 16,7°C, Sava (Radece) 21,6°C, Savinja (Lasko) 20°C, Ljubljanka (Moste) 18°C, Bistrica (Sodražica) 15,7°C, Sora (Suha) 17,9°C, Iska 16,1°C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.36 najnižje -67 cm, ob 11.21 najvišje 38 cm, ob 16.42 najnižje -12 cm, ob 22.15 najvišje 45 cm. Jutri: ob 5.06 najnižje -66 cm, ob 11.52 najvišje 39 cm, ob 17.18 najnižje -12 cm, ob 22.47 najvišje 41 cm.

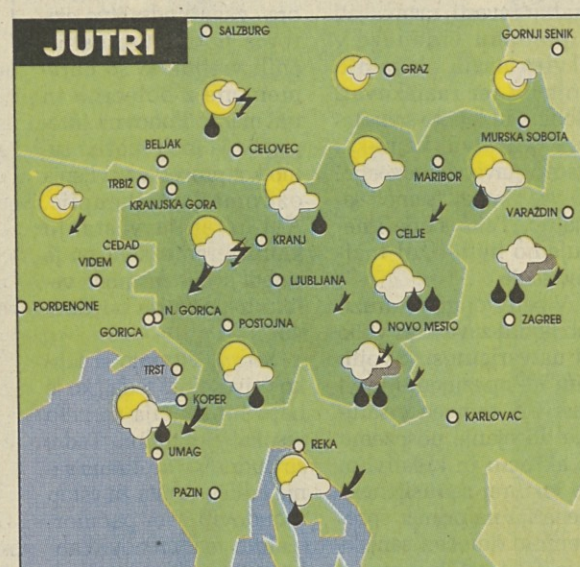
ALPE JADRAN / VROČE IN SOPARNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
 pod 10%	 pod 5
 10-30%	 5-10
 30-50%	 10-30
 50-80%	 30-60
 nad 80%	 nad 60
VETER	NEVIHTE
 5-10 m/s	
 nad 10 m/s	 MEGLA

Slovenija: Danes bo vroče in soparno. Najnižje jutranje temperature bodo od 12 do 17°C, najvišje dnevne od 28 do 33°C.

Soslednje pokrajine: V soslednjih pokrajinah bo večinoma sončno in vroče, le v Alpah bodo krajevne plohe in nevihte.

V Sloveniji: V torek bo sprva pretežno oblačno z občasnimi padavinami, popoldne pa se bo delno razjasnilo. Ohladilo se bo.

Obeti: V sredo bo večinoma sončno. Proti večeru se bo od severozahoda prehodno pooblačilo.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste v Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih poteka tekoče.

ZVEZDE

Kefeide - pulzirajoče zvezde

MARIJAN PROSEN

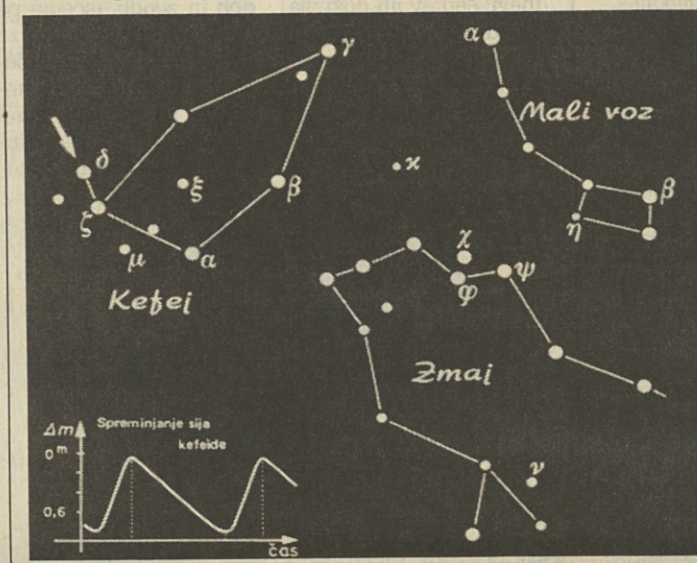
Nase sonce je po vesoljskih merilih povsem navadna zvezda. Ni velika, pa tudi ne majhna. V prostor oddaja svetlobo, ki se s časom praktično ne spreminja. Sveti torej enakomerno. Sij se mu ne spreminja.

V vesolju pa je veliko takšnih zvezd, za katere lahko po pravi rečemo, da so ne navadne. Znanih je približno 30.000 zvezd, ki spreminjajo sij iz različnih vzrokov. (Spreminjanja sija zvezde ne smemo zamenjati z utripanjem zvezde, to je s scintilacijo, ki je optični pojav in nastane zaradi prehoda svetlobe z zvezde skozi nemirno Zemljino ozračje.) Med njimi so tudi kefeide, ki imajo lastnost zvezde Delta v ozadju Kefeja. (Lego zvezde kaže puscica na skici.)

Sij te zvezde se ne prestopno spreminja, nekaj časa se veča in nekaj časa manjša, pri čemer nekoliko hitreje narasca, kot po visku (maksimu) pada. Oblika krivulje, ki kaže, kako se sij spreminja s časom, se ponavlja. Sij zvezde periodično niha. To pomeni, da je zvezda Delta Kefeja periodična spreminljiva. Perioda spreminjanja njenega sija traja kakšnih pet dni in pol.

Odkrili so kefeide, pri katerih niha sij s periodo nekaj ur, in tudi take, pri katerih je perioda nihanja sija več deset dni. Kefeide so zvezde, ki pulzirajo - se periodično napihujejo in krčijo. Spreminjajo svojo velikost, hkrati s tem pa površinsko temperaturo oziroma oddajo svetlobo in zato tudi sij, ki ga zaznamo z očmi ali kakim drugim svetlobnim sprejemnikom.

Kefeide pripadajo zvezdam orjakinjam in oddajajo v prostor ogromno svetlobe. Zato so vidne z velikanskimi razdaljami. Ker jim sij znatno niha, jih z daljnogledi zlahkoto sledijo v oddaljenih zvezdnih sestavih (na primer zvezdnih kopcih, galaksijah) in tako določijo razdaljo do njih. Zaradi svojih posebnih lastnosti kefeide delujejo kot nekakšni svetilniki vesolja.

ZDA / HOLLYWOOD

Hiše zvezdnikov ne privlačijo petičnih kupcev

HOLLYWOOD - Kaj imajo skupnega zvezdniki Michael J. Fox, Cher in Pia Zadora? To, da so s prodajo svoje hiše izgubili, ali pa bodo v kratkem izgubili milijone dolarjev. Zaradi krize trziska nepremičnin mora, kdor skuša prodati hišo, vile in zemljišča v Beverly Hills in okolici, to se pravi četrti, kjer v Hollywoodu, v Kaliforniji, prebivajo filmske zvezde, upoštevati, kot so to že naredili prej omenjeni igralci, da bo prodajna cena veliko nižja od pričakovanih.

En primer velja za vse. Pred nedavnim so Zsa Zsa Gabor ponudili 9 milijonov dolarjev za vilo v Bel Airu. Znana igralka madžarskega porekla je navidezno vrtoglavo vsoto sprejela kot pravo zalitev, saj je računala, da bo za vilo dobila vsaj 15 milijonov dolarjev. Zsa Zsa hiše ne prodaja zato, da bi zaslužila, pač pa iz ljubezni do narave (s svojima nemškima ovcarjema se bo namreč preselila na ranč z 58 konji in 14 hektari zemlje). Igralka se že vsaj štiri leta noče sprijazniti s stvarnostjo, da cene vile ne pogojuje več dejstvo, da pripada temu ali onemu igralcu.

Tocneje povedano, vrednost hiš v Beverly Hillsih je padla za 40 odstotkov, kar je čisto dovolj, da bi se zjokali tudi največji bogataši. Mike Silverman, nepremičninski posrednik strank kot sta Kirk Douglas ali Cary Grant,

je obrazložil, da je veliko igralcev vložilo večji del svojega denarja v nepremičnine, zato je zanje padec cen res resna zadeva.

Zaradi krize je tako rekoč skopnelo na milijone dolarjev. David Wolper, producent filma »Roots« (Korenine) za svojo vilo odšel skoraj štiri milijone dolarjev, danes pa mu zanj ponujajo največ isto vsoto. Zvezdnici Cher je slo se slabše: svojo vilo v Malibuju je prodala za 4 milijone in 950 tisoč dolarjev, medtem ko je sama zanj plačala 6 milijonov in 200 tisoč dolarjev. Eddy Murphy prodaja svojo hišo v Beverly Hillsu, za katero je plačal 6 milijonov dolarjev, za 5 milijonov in 900 tisoč dolarjev, čeprav je zanj začetno zahteval 8 milijonov.

Potem ko so kupčije celih 20 let cvele, je položaj danes videti obupen, obstajajo pa možnosti za dober nakup. Nepremičninska posrednica Elaine Young je naglasila, da je v zadnjih petih tednih prodala sedem hiš in pri tem zaslužila vsoto, za katero se je morala lani truditi šest mesecev. Med tistimi, ki so sklenili izkoristiti ugodni trenutek, pretežno so tuji vlagatelji, so tudi pripadniki mlajše generacije zvezdnikov in bogatašev. Cindy Crawford in Richard Gere sta si komaj kupila »gnezdece« za skromno ceno 4 in pol milijonov dolarjev.

IMIGRACIJA / TEŽAK PROBLEM

Revni Jug trka na vrata ZDA

NEW YORK - Ilegalna in legalna imigracija postajata iz leta v leto bolj pereča problema za washingtonsko administracijo, kar zgovorno ponazarjata priložena grafika. V zadnjih mesecih so tiskovne agencije na široko poročale o odisejadah kitajskih priseljencev, a to je le kaplja v morju v primerjavi z latinskoameriško ilegalno imigracijo. Ta navadno ni zanimiva za tiskovne agencije, ker se poskusi prebega preko meje med ZDA in Mehiko ponavljajo vsako noč, tako da jim agencije odmerijo nekaj prostora le v primerih, ko se ti prebegi tragično končajo v vodah Ria Grande. ZDA so namesto železne ali bambusove zavesne na svoji južni meji postavile pravo elektronsko zaveso, da bi zaustavila tok obupancev. Južne zvezne države ZDA, ki jih je Washington iztrgal Spancem postajajo zaradi imigracije ponovno spansko govoreče, tako da se z pojavljajo napisi na javnih lokalnih in trgovinah, da v njih poslujejo s strankami »tudi v angleščini«. ZDA so prenehale biti »kotek«, v katerem so vsi postali Američani, novi priseljenci se ne integrirajo, kar velja predvsem za ilegalne, ki živijo na robu družbe. Prav to najbolj skrbi ameriške imigracijske oblasti, saj ilegalni priseljenci kaj kmalu padejo v roke podzemlja in se začnejo ukvarjati z nezakonitimi posli. To velja predvsem za »nelatinske« pri-

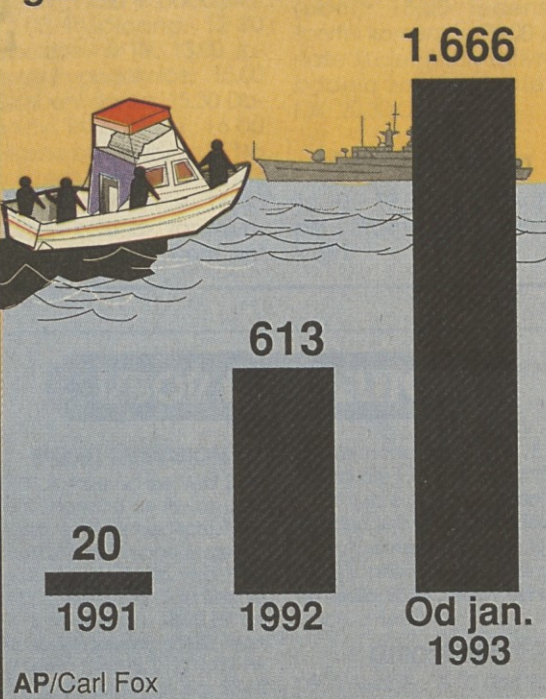
seljence, ki se težje vzvi- vijo v novo stvarnost. Prav zato oblasti budno sledijo predvsem kitajski in ruski imigraciji, v katero je skoraj gotovo vpletena ruska in kitajska mafija. Da bi bila mera polna, so napovedi zelo crnogledne. Leta 1988 se je v ZDA izselilo le 3 tisoč državljanov iz nekdanje Sovjetske zveze, leta 1991 pa se jih je preselilo samo iz Ruske federacije kar 57 tisoč.

V Washingtonu se bojijo, da bodo kaj kmalu ob legalnih priseljen- cih začeli v ZDA proni- cati tudi ilegalni ruski priseljenci. Trenutno se to dogaja predvsem s Ki-

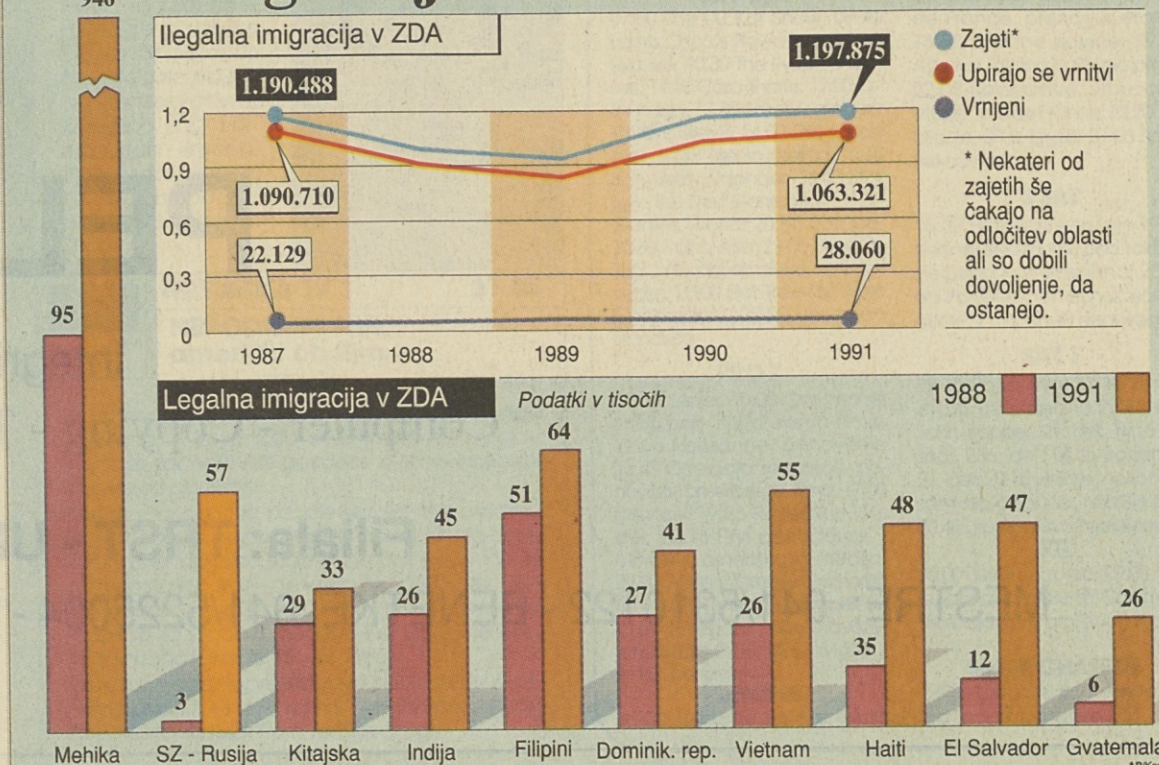
tajci. Leta 1991 je ame- riška obalna straža pre- stregla le 20 kitajskih ilegalnih priseljencev, lani 613, v prvih le- tosnjih sestih mesecih pa kar 1.666, tako da bi se lahko do konca leta to število podvojilo. Washingtonska admini- stracija ima s temi ilegalni- mi priseljenci izredne stroške, ker se večina zi- lavo upira povratku v domovino. Brzkone se bodo sedaj odločili za bolj drastične ukrepe, tako da bi vse zajete ile- galne priseljence obso- dili na zaporne kazni, a kaj ko je tudi to vezano na stroške. Ljudem, ki bežijo iz bede in lakote, pa je malo mar za zapor.

Ilegalni kitajski priseljenci

Število ilegalnih kitajskih priseljencev, ki jih je prestregla ameriška obalna straža.

Imigracijski trendi

Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Res je, da so se stroški nakopili in povisali, toda nakup je bi vreden vsakega tolarja, in o tem ne smete dvomiti. Se naprej upajte, da boste dobili denarno presenečenje.

BIK 21-4/20-5: Vsi nereseni problemi v vaši zvezi se bodo v tem tednu tako ali drugače morali razrešiti. Ne glede na rezultat se boste potem počutili mnogo bolje.

DVOJČKA 21-5/21-6: Zadržite vsakršni impulz, ki vam bo narekoval finančno tveganje, saj vas goli optimizem ne bo pripeljal do uspeha. Posvetite se raje bolj prijetnim trenutkom.

RAK 22-6/22-7: Ne poskušajte si izboljšati trenutnega finančnega stanja s prodajo nečesa, kar se vam v tem trenutku zdi nepotrebno. Kmalu se bo pokazala boljša priložnost.

LEV 23-7/23-8: Končno je tudi vaš napor rodil sadove, pa čeprav ste precej postavili na kokco. Ne mislite, da bo tako tudi naslednji, saj vas je tokrat spremljala gola sreča.

DEVICA 24-8/22-9: Nevezane device se bodo resno lotile iskanja pravega partnerja, s katerim bi delile radosti tega življenja. Zaradi presnega pristopa so vase možnosti bolj picle.

TEHNICA 23-9/22-10: Skladnost, ki sta jo s partnerjem dosegla na nekaterih področjih življenja, je velik korak naprej, morala pa bosta še naprej izrabiti vsak prosti trenutek zase.

SKORPIJON 23-10/22-11: Čeprav se nove poslovne ideje niso rodile v vaših mislih, ste vi prava oseba za njihovo uresničitev. Potrebovali pa boste nekaj zagonskega kapitala.

STRELEC 23-11/21-12: Kakršnakoli ekstraganost na domači fronti ne more biti nadomestilo in rešitev spora s partnerjem, zato boste po nepotrebnem razmetavali z denarjem.

KOZOROG 22-12/20-1: S partnerjem veliko razmisljate in se dogovarjate o nakupu ali prodaji nepremičnine. Pred tem pa bosta morala dokončno urediti vajin odnos.

VODNAR 21-1/19-2: Zavedajte se, da je vse, kar ste si prislužili, rezultat vašega truda in vloženih prizadevanj, čemur se tudi vnaprej ne boste mogli izogniti. Zato ne izzivajte sporov.

RIBI 20-2/20-3: Izognite se priložnosti, da si v službi nakopljate še dodatne odgovornosti, kolikor ne prinaša bistvenega izboljšanja vašega položaja ali pa finančno nagrado.